

biblioteca

BULETIN TRIMESTRIAL DE BIBLIOTECONOMIE

L. M. F. TRIAS-MUREŞ
BIBLIOTECA

Supliment
al
revistei
„Cîntarea
României“

INST. MED. FARM.
Trias-Mureş
Biblioteca Centrală
Inv. Nr. 7.83.880

1

1986

Sumar:

Ioana Lupu: *Tendențe ale activității metodice în lumina unei consfătuiri de lucru*; Hortensia Baica: *În centrul preocupărilor: corelarea potențialului informativ al bibliotecii cu sarcinile economico-sociale*; Gh. Macsim: *O prioritate: constituirea, amplificarea și modernizarea unui sistem complex și eficient*; Fülöp Maria: *Vocația secției „Carte tehnică”: constituirea unor colecții dinamice, folosite în procesul de producere și utilizare a cunoștințelor*; Liana Drig: *Eficiența demersului informațional: creșterea interesului oamenilor muncii pentru îmbogățirea cunoștințelor profesionale*; Ion Pânzaru: *O nouă calitate a publicului cititor, o nouă calitate a activității bibliotecare de difuzare a cărții tehnico-științifice*; Panik Ludovic: *Contribuția activității de informare-documentare la realizarea sarcinilor stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al partidului* . . . . . p. 1—13

Actualitate în biblioteci p. 14—18

Dialog profesional

Elena Sabadac: *Sistemul de cataloage — între teorie și practică*; Paul Caravia: *Cultura și biblioteca (II)*; Sevastia Bălășescu: *Prioritatea elaborării instrumentelor de lucru fundamentale* p. 19—24

Informare. Documentare

Emil Vlad: *ABC-ul activității de informare și documentare (IV)*; Fiiza Roman: *Modelul matematic și activitatea bibliotecară* p. 25—27

Istoria cărții și a bibliotecilor

Dimitrie Poptâmaș: *Cartea românească veche în județul Mureș*; E. Roman: *Un savant matematician preocupat și de munca de bibliotecă*; Grigore C. Moisil p. 28—31

Lucrări de specialitate . . . p. 31

Meridian bibliologic . . . p. 32

„Clipe de răgaz”. Aspecte de la Casa de Cultură „Fr. Schiller” din București.

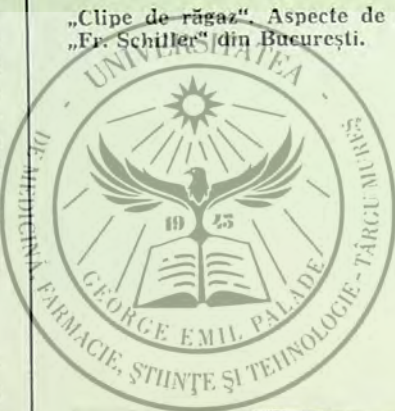

Foto: Florentina Feștin

Tendințe ale activității metodice în lumina unei consfătuiri de lucru

Consfătuirea interjudețeană, organizată la Buzău, la începutul acestui an*, cu tema „Creșterea contribuției bibliotecilor din mediul urban și rural la realizarea sarcinilor social-economice, în lumina exigențelor formulate de documentele Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, s-a situat într-o firească continuitate tematică față de consfătuirile desfășurate, în aceeași organizare, pe parcursul anului trecut, în trei centre zonale (Botoșani, Pitești, Oradea), cu tema „Activitatea bibliografică documentară a bibliotecii județene în sprijinul producției în lumina documentelor de partid”, vădind consecvența cu care se urmărește aprofundarea instituției bibliotecare în problematica concretă social-economică a țării, a fiecărei arii geografice deservite, aportul specific pe care aceasta îl poate avea în planul creativității tehnico-științifice, în creșterea productivității, a eficienței economice, în sporirea calității produselor și a gradului lor de competitivitate etc.

Sensul acestei consfătuiri se află la confluența dintre tema generală și cea care a făcut obiectul referatului prezentat de Serviciul metodic al B.C.S. — „Coordonate actuale ale activității metodice în sprijinul mobilizării bibliotecilor publice la îndeplinirea sarcinilor izvorite din documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R.”.

Nu există latură a activității bibliotecare, compartiment al acestei instituții care să nu fie implicat într-o măsură mai mare sau mai mică, mai direct sau mai puțin evident, în îndeplinirea sarcinilor ce decurg din documentele programatice ale partidului

* Organizatori: Consiliul Culturii și Educației Socialiste — Direcția Culturii de Masă și Biblioteca Centrală de Stat — Serviciul Metodic. Gazde: C.J.C.E.S. Buzău și Biblioteca Județeană Buzău, care și-a primit oaspeții în casa nouă. Participanți: instructori ai comitetelor județene de cultură și educație socialistă însărcinați cu problemele de bibliotecă și bibliotecarii metodiști din bibliotecile județene. Invitat: Gh. Anghel, director al I.N.I.D., neostenit și pasionat propagator al doctrinei informaționale. În program a figurat și o vizită de lucru la Biblioteca tehnico-documentară de la Întreprinderea de Mase Plastice Buzău, urmată de o discuție cu colectivul de cercetare al acesteia pe problemele informării.

nostru, condiționând înseși eficiența socială a instituției. Un rol hotărâtor revine însă activității metodice, ca funcție a conducerii științifice a sistemului, care asigură așezarea pe baze unitare a muncii de bibliotecă, raționalizarea investițiilor materiale și umane, coeziunea eforturilor, potențarea maximă a colecțiilor dintr-un județ, respectiv dintr-o localitate, eficientizarea demersurilor informaționale, continuitatea și coerența preocupărilor formative și informative etc. Dezbateri de lucru și amp'lu schimb de experiență, consfătuirea a dezvăluit mutațiile calitative produse în concepția metodologică și în reflexele ei practice. O trăsătură generală: maturizarea concepției, eliberarea de rutină, creativitatea profesională a activului bibliotecar angajat în munca metodică.

Vom încerca să susținem cu argumentele faptei această afirmație. O precizare: nu totul este cu valoare de generalitate, după cum nici noi nu am putut reține decât o mică parte din aspectele relevante pentru activitatea metodică.

Mai înfil cîteva tendințe generale și zone de confluență a preocupărilor, cu cuvenitele particularizări de la un județ la altul:

În raport cu încărcătura de responsabilitate social-economică ce-i incumbă, activitatea metodică e tot mai puțin o treabă doar a unui individ, devenind o investiție a instituției — biblioteca județeană —, sau o atribuție colectivă, fiind create colective metodice, pe alocuri cu cooptarea și a specialiștilor din bibliotecile orașenești din județ, în acest context, metodistul fiind în primul rînd un coordonator, cel ce asigură continuitatea și coeziunea preocupărilor. Aceasta mai înseamnă pe alocuri simplă zonare a responsabilităților, dar tot mai mult și specializare a ajutorului metodic, manifestat în planul completării, al organizării colecțiilor și al prelucrării, în propaganda cărții și în informarea bibliografică, asigurarea acelei calități care să permită eficientizarea demersului informațional al bibliotecilor din rețea în plan social-economic;

— Activitatea metodică este tot mai puțin cantonată departamental, extinzîndu-se tot mai mult de la propriul sistem la celelalte rețele — în primul rînd ale sindicatelor și școlare, dar, pe alocuri, și tehnico-documentare (jud. Timiș, Giurgiu ș.a.), ale cooperației meșteșugărești și chiar ale armatei. Preocuparea privește în primul rînd completarea colecțiilor (Hunedoara, Vilcea, Dolj ș.a.) și activitatea bibliografică (Prahova, Constanța, Mureș), instruirea bibliotecarilor cu muncă obștească (Dolj, Giurgiu, Buzău ș.a.) și antrenează, firesc, și factorii responsabili din alte sisteme (inspectorate școlare, case ale personalului

didactic, comisii culturale ale sindicatelor etc.). Reținem, pentru complexitatea ei, de pe agenda anului, organizarea la Timișoara, în colaborare cu Consiliul Județean al Sindicatelor și cu Comisia județeană a inginerilor și tehnicienilor a unui cabinet de informare tehnico-științifică, care va asigura coordonarea informării bibliografice și a propagandei tehnico-economice, pe principalele ramuri ale industriei timișene, pregătirea și perfecționarea pregătirii profesionale, stimularea creativității, a mișcării de invenții și inovații. Aici se vor alcătui cataloage colective, cuprinzând lucrări de construcții de mașini, electrotehnice și electronice sau periodicele științifice și tehnice și electronice și periodicele științifice și tehnice și electronice și periodicele științifice și tehnice și electronice, în acest cadru, o Secție de carte tehnico-științifică ce va elabora periodic buletine de informare pe ramuri de activitate și profesii, un fișier al cataloagelor de produse ale industriei timișene etc.

— **Activitatea metodică nu se mai desfășoară în salturi** (instruiri, consfătuiri), de regulă axate pe transmiterea de minimum de cunoștințe biblioteconomice, sau sporadic (cu prilejul deplasărilor ocazionale în diferite localități, concentrate pe probleme tehnico-organizatorice, de evidență etc.), ci dobîndește tot mai mult un caracter sistematic și continuu, în consens cu exigențele de conținut ale activității, cu accent pe latura informațională în slujba producției, prin intermediul caietelor și buletinelor metodice (Constanța, Dolj etc.).

— Se remarcă o tot mai susținută preocupare pentru fundamentarea științifică a întregii activități de completare, organizarea colecțiilor, orientarea activității informaționale și de propagandă. Aceasta se realizează prin multiple căi: realizarea de documentare privind condițiile social-economice și culturale în care își desfășoară activitatea bibliotecile din rețea (numărul de locuitori și structura pe profesii, întreprinderi, forță de muncă angajată, planuri de producție și de dezvoltare economico-socială a localității; priorități în cercetare; potențial informativ-documentar existent la nivelul fiecărei unități și pe ansamblul de bibliotecă dintr-un teritoriu dat etc.); cercetări sociologice pe aspecte ale lecturii și informării diferitelor categorii ale populației active (Brașov, Brăila, Tg. Mureș etc.); instituirea unor contacte sistematice și a unei colaborări susținute cu conducerea întreprinderilor, cu comisiile inginerilor și tehnicienilor, participarea la ședințele de lucru și de analiză pentru cunoașterea problemelor economice și tehnice ale întreprinderii, prioritare într-o perioadă dată, a programelor de cercetare, pentru a stabili propriile criterii de dezvoltare a colecțiilor, de propagandă și de activitate bibliografică (Giurgiu, Tg. Mureș, Suceava, Ploiești etc.). Este semnificativ faptul că în multe locuri vin tot mai des solicitări din partea conducerii unităților economice, ca de pildă la Bacău, unde, pe comanda Întreprinderii de Mașini Unelte și a celei de Panouri Electropneumatice, au fost organizate dezbateri cu tema „Tendințe moderne în conducerea automată a mașinilor unelte”. S-ar putea vorbi mult despre solicitările de informare bibliografică venite din partea diferitelor întreprinderi către bibliotecile județene Constanța, Ploiești, Tg. Jiu ș.a. dar cu aceasta ieșim de sub incidența temei dezbătute;

— **Întreaga activitate se integrează unei concepții metodologice tot mai limpede conturate și tradusă în adevărate programe.** Iată câteva repere ale acestei concepții la nivelul Bibliotecii Județene Constanța: aportul bibliotecilor la îndeplinirea sarcinilor politice și economice ale fiecărei localități; restructurarea activității astfel încît bibliotecile să se integreze or-

ganic ca verigi ale sistemului de concepere, proiectare, organizare și realizare a obiectivelor economico-sociale pe plan local; sprijin direct al producției prin informarea realizată cu ajutorul bibliotecii județene, pe baza cunoașterii realităților locale, pe profile, pe baza unei legături permanente cu oamenii din producție. Iată și concepția Bibliotecii Județene Hunedoara: completarea și structurarea colecțiilor în conformitate cu dezvoltarea în profil economic a județului; asigurarea îndrumării unitare a lecturii, unirea eforturilor pentru satisfacerea cerințelor de informare ale oamenilor muncii din industrie, agricultură, alte sectoare ale vieții social-economice, inițierea și formarea cadrelor din bibliotecă; realizarea unei noi calități în metodologia propagandei cărții, în generalizarea metodelor ce s-au dovedit eficiente.

Aplicîndu-ne acum asupra activității metodice concrete, în principalele ei articulații — dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă; organizarea accesului la tezaurul informativ-documentar al bibliotecilor; informarea bibliografică; propaganda cărții și activități de educare a beneficiarilor; formarea profesională a activului bibliotecar —, vom reține doar acele pilde ce privesc în mod direct tema adusă în dezbateri la consfătuire, anume contribuția bibliotecilor la realizarea sarcinilor social-economice, în lumina exigențelor formulate de documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R.

Idea că eficiența activității bibliotecare e determinată de calitatea colecțiilor face ca problemele completării fondurilor din bibliotecă să se afle mai peste tot în prim planul preocupărilor metodice. În raport cu complexitatea acestei activități, la nivelul multor județe (Timiș, Hunedoara, Constanța, Vâlcea, Bacău ș.a.) s-au luat ființă, pe lângă comitetele de cultură și educație socialistă, comisii județene de completare a colecțiilor, uneori cu atribuții mai largi, precum în județul Dolj, „Comisia județeană de achiziții, prelucrare și organizare a fondurilor de publicații”. Cele mai multe din aceste comisii au în componența lor reprezentanți ai Consiliului Județean al Sindicatelor, Casei Corpului Didactic, U.J.C.M. etc. Rosturile lor sînt:

— Buna gospodărire a resurselor bugetare și extinderea posibilităților bugetare prin cointerarea căminelor culturale, a C.A.P., sindicate, în această privință. De pildă, în județul Bacău, căminele culturale alocă din fondurile proprii cca 3 mii de lei pe lună în vederea îmbogățirii colecțiilor de publicații ale bibliotecilor comunale, în special din domeniile social-politic, științifico-tehnice și agrotehnice, în funcție de profilul economic al localității. Tot astfel, în județul Vâlcea, prin colaborare, au fost stimulate grupele sindicale și căminele culturale care au oferit prime de 7—8 sute de lei pentru achiziționarea în bibliotecă a lucrărilor considerate de factorii locali a fi necesare pe raza localității;

— Corelarea potențialului informațional tehnico-științific al bibliotecii cu mutațiile intervenite în structura economică și socio-profesională a județului;

— Asigurarea unei judicioase distribuții într-un spațiu geografic dat, deci un acces lesnicios al populației — în special active — la colecții;

— Fundamentarea științifică a achizițiilor pe baza cunoașterii prin evidențe centralizate a colecțiilor existente în bibliotecile din județ și totodată a localităților, cu profilul lor social-economic din care decurg nevoile de informare.

Ca dominantă a politicii de achiziții realizate prin aceste comisii (pe alocuri acestea nu au încă un caracter interdepartamental notăm preocuparea pentru îmbunătățirea structurii tematice a fondurilor, dîndu-se prioritate literaturii social-politice, lucrărilor ne-

cesare pregătirii și perfecționării profesionale, calificării complexe a populației active, în primul rând a tineretului muncitor, potrivit activității economice din noile ramuri ale industriei și deopotrivă din sectoarele tradiționale. Într-un cuvânt, realizarea unei structuri tematice puse în slujba unor noi și mult mai diverse nevoi de lectură și de informare.

Completarea centralizată permite profilarea colecțiilor; crearea unor evidențe centralizate asupra dezvoltării acestora la nivelul rețelei județene, bază a unei optime valorificări și a orientării achizițiilor în viitor; expedierea și urmărirea integrării cărților noi în gestiune și în fondurile bibliotecilor într-un termen rapid; un minim de prelucrare biblioteconomică — cotare, clasificare, structurarea stocului conform R.M.F., deci unitate și uniformitate a clasificării și evidențelor în bibliotecă (Constanța, Timiș, Dolj, Hunedoara ș.a.).

Reamintim în acest context încercările de coordonare a achizițiilor de carte în toate rețelele, în județul Dolj, după cum merită evidențiată preocuparea vilcenilor pentru dotarea punctelor de împrumut, în special de la sediile CUASC, prin apel, pentru fondurile inițiale, la Rezerva Națională de Carte și în continuare, prin colectură. Preocupări similare întâlnim și în județele Suceava, Constanța, Prahova, Giurgiu, Buzău ș.a. Cu aceasta am pătuns în perimetrul unei alte zone a activității metodice, anume **organizarea accesului la tezaurul informativ-documentar al bibliotecilor.** Într-adevăr, apropierea cărții de interes profesional — ca instrument curent de lucru — de cei integrați direct în producție, condiție a ameliorării gradului de cuprindere la lectură și de extindere a relațiilor cu publicul, e o preocupare cu caracter tot mai general, filiale și puncte de împrumut fiind organizate la sediile CAP, la fermele IAS, în atelierele SMA, dar și în unități miniere și cămine de nefamiliști (Hunedoara) sau în zonele industriale (de pildă, la Buzău, la solicitarea întreprinderilor, a fost înființată o filială a Bibliotecii Județene cu profil tehnic în zona industrială Nord a orașului). Meritorie preocuparea C.J.C.E.S. Vilcea de a asigura nu numai publicații, ci și rafturi-vitrină pentru fiecare punct de împrumut, după cum tuturor bibliotecilor comunale le-au fost asigurate spații corespunzătoare și mobilier funcțional, ceea ce permite o bună punere în valoare a publicațiilor în cadrul raftului liber. În toate județele, de altfel, se acordă o atenție specială organizării estetico-funcționale a așa-numitelor bibliotecă model sau pilot (Asupra laturii funcționale vom reveni.) De notat că în județul Dolj preocuparea este extinsă și asupra bibliotecilor școlare, sindicale, tehnico-documentare și școlare sătești cu funcții și pentru lectura publică. Un experiment interesant se înregistrează în județul Timiș unde au fost organizate centre culturale, înglobând mai multe obiective cultural-educative, între care de bună seamă și bibliotecile. În acest context bibliotecile comunale au fost sprijinite de bibliotecile județene pentru perfecționarea structurii organizatorice și funcționale, și-au amplificat activitatea participând la sprijinirea activității tuturor obiectivelor.

Activitatea informațională, ca mijloc de stimulare a intereselor de lectură și de informare, de potențare a colecțiilor, de valorificare integrală a acestora, deține o pondere însemnată în ansamblul muncii metodice. Ea se împlinește în mai multe planuri:

— orientarea de conținut în funcție de nevoile producției;

— realizarea unor instrumente de informare proprii, fixe sau mobile, pentru beneficiarii direcți sau pentru uzul rețelei, sistematice sau ocazionale (fișiere analitice, pe subiecte referitoare la județ, mu-

nicipiul, orașul sau comuna în care funcționează bibliotecă, fișiere sau cicluri de bibliografii pe profesii, bibliografii de recomandare în sprijinul învățămîntului profesional și agrozotehnic de masă, buletine bibliografice de noutăți tehnice, bibliografii tematice pe probleme interesind principalele probleme ale dezvoltării economico-industriale și agricole în profil teritorial sau interesind activitatea de cercetare și creație), întinse într-o formă sau alta în practica tuturor bibliotecilor;

— realizarea, prin conlucrare cu celelalte unități bibliotecare, a unor instrumente colective de informare (cataloge colective pentru cartea tehnică în general sau pe profile și pentru publicațiile periodice științifice și tehnice, românești și străine, aflate în bibliotecile dintr-o localitate, respectiv județ) în județele Constanța, Mureș, Prahova, Dolj, Timiș, Hunedoara, Giurgiu, Bacău ș.a.;

— **valorificarea resurselor informaționale centrale,** în primul rând cele realizate de BCS sau INID, dar și de bibliotecile universitare, oficiile de documentare de ramură etc. Reținem ca mai sistematică și mai diversă preocuparea Bibliotecii Județene Timiș concretizată în expoziția itinerantă „Publicațiile INID în colecțiile Bibliotecii Județene”, „Ghidul surselor de informare în domeniile tehnico-științifice deținute de Biblioteca Județeană”, consfătuirea organizată cu participarea reprezentanților INID și BCS. Și Biblioteca Județeană Hunedoara, preocupată de educarea beneficiarilor informării și implicit de instruirea bibliotecarilor pentru mai buna cunoaștere a publicațiilor editate de INID, a posibilităților de satisfacere a cerințelor de informare formulate de specialiști, a organizat o serie de consfătuiri în municipiile și orașele județului, în unitățile economice.

În strinsă legătură cu activitatea informațională se situează cea de **propagandă a cărții.** Două tendințe coexistă: deplasarea acțiunilor întreprinse în sprijinul realizării sarcinilor economice în întreprinderi și instituții și invitarea la sediu, mai ales unde există secții sau sectoare specializate, a beneficiarilor pentru a le facilita contactul direct cu potențialul documentar al bibliotecii, cunoașterea instrumentelor de informare deținute etc.

Din punct de vedere al orientării tematice, pe lângă **axarea prioritară pe probleme concrete ale producției, cercetării și creației,** se remarcă și o mai precisă **adresabilitate.** Astfel, de pildă, în județul Timiș, s-au încetățenit, în cadrul Lunii cărții în întreprinderi, acțiuni complexe dediacte unor meserii, de pildă „Ziua țesătoarei”, în cadrul cărora biblioteca e prezentă cu expoziții de publicații, prezentări de cărți interesind profesia respectivă etc. Tot în acest județ, din inițiativa Comitetului Județean de Partid, s-a instituit, începînd din 1985, „Ziua zootehniei” (în fiecare marți) la care biblioteca comunală este prezentă cu acțiuni specifice. Foarte interesante sînt acțiunile din județul Suceava, vizînd contribuția la conștientizarea agricultorilor asupra valorii pămîntului și a gospodăriei montane în vasta acțiune de regenerare a terenurilor și de creștere calitativă și cantitativă a producțiilor în domeniul zootehniei. Astfel, a intrat în tradiție „Decada cărții agrotehnice la Vatra Dornei” organizată de Biblioteca Orășenească în colaborare cu Universitatea „Montana”, sau „Ziua crescătorilor de animale”, cu periodicitate lunară, la Cîmpulung Moldovenesc, organizată din inițiativa Bibliotecii Orășenești.

La granița dintre informare și propagandă sînt **expozițiile de carte,** organizate în sectoarele de producție de bibliotecile comunale sau orășenești cu sprijinul bibliotecilor județene sau itinerante de acestea în întreprinderi, sectoare agricole etc.

Activizînd publicul, eficiente s-au dovedit a fi concursurile „Cine ştie, răspunde”, organizate de Biblioteca Judeţeană Prahova pe teme precum organizarea muncii, disciplina în producţie, mişcarea de invenţii şi inovaţii, întrecerea socialistă etc. În judeţul Buzău au fost generalizate concursurile „România pe coordonatele dezvoltării economico-sociale în lumina hotărîrilor Congresului al XIII-lea al Partidului”; „Judeţul Buzău în cincinalul 1981—1985. Noi treptele de progres şi bunăstare”, „Cartea în sprijinul educaţiei economice a tineretului” sau concursul anual al bibliotecilor comunale „Muncind şi învăţînd făurim belşugul cooperativei noastre de producţie” cu etapă de masă, pe CUASC şi pe judeţ.

O expoziţie de un tip special şi cadru pentru activitatea de propagandă o constituie **Salonul de carte tehnică** organizat, începînd din 1984, la Bacău, pe profilul economic al judeţului, născut din colaborarea Bibliotecii Judeţene cu Comisia judeţeană a Inginerilor şi tehnicienilor.

Reţinem pentru ineditul lor şi pentru presupusa eficienţă şi „**Brigăzile cărţii tehnice**”, organizate cu periodicitate lunară, în judeţul Buzău, pe principiul brigăzilor ştiinţifice, cu participarea unor specialişti din industrie şi agricultură, a unor bibliotecari şi librari, rod al conlucrării C.J.C.E.S., Comisiei Judeţene a Inginerilor, Consiliului Judeţean al Sindicatelor, Direcţiei Judeţene pentru Agricultură.

Am lăsat pentru la urmă o latură a activităţii metodice de o însemnătate aparte — **formarea profesională a bibliotecarilor**, instrumentarea lor cu ştiinţa de a pune cartea în slujba dezvoltării economico-sociale a localităţilor, de a conferi eficienţă instituţiei bibliotecare, capacitatea lor de a depăşi condiţia de simpli gestionari pentru a deveni adevăraţi propagatori ai ştiinţei şi tehnicii, ai bogatului tezaur de cunoştinţe încorporate în cărţi. Această activitate merge de la formele cele mai simple — **instruirile** adresate bibliotecarilor, din reţeaua aşezămintelor culturale (pretutîndeni), dar şi din cea şcolară, cea sindicală, cea a armatei şi chiar din bibliotecile tehnico-documentare (în judeţele Dolj, Buzău, Timiş, Prahova ş.a.) sau **îndrumările individuale la faţa locului** cu ocazia deplasării metodiştilor pe teren — şi pînă la forma superioară a sesiunilor de comunicare şi **simpoziunilor profesionale**, un exemplu relativ recent oferindu-l simpozionul „Carte-lectură-informare”, organizat la Deva. Tot o formă superioară de perfecţionare o constituie **schimburile de experienţă**, generalizate, cu periodicitate trimestrială, în judeţul Hunedoara (şi nu numai acolo), sub titlul generic „**Ziua bibliotecarului**”. În alte judeţe ele se desfăşoară în centrele metodice organizate de regulă în localităţile—sedii de CUASC sau reprezentative pentru economia judeţului. Cităm, pentru caracterul lor aplicat schimburile de experienţă organizate în judeţul Dolj. Astfel, Biblioteca Orăşenească Segarcea a fost gazda unei asemenea întîlniri de lucru cu tema „**Forme şi metode folosite de biblioteca orăşenească pentru difuzarea cărţii ştiinţifice şi agrozootehnice**”, unde, în afară de audierea şi dezbaterile referatului, a putut fi văzut concret cum s-a organizat la CAP „Unirea” din localitate **punctul de informare şi documentare politico-ideologică şi tehnico-agrară** şi cum e sprijinit învăţămîntul politic şi cel agrozootehnic de masă. Tot astfel, la Biblioteca Orăşenească Filiaşi a avut loc un schimb de experienţă cu tema „**Integrarea activităţilor bibliotecare în cerinţele economico-sociale ale localităţilor — sarcină prioritară a etapei actuale**”. Aici a putut fi observată organizarea de către bibliotecă a unui **punct de informare-documentare cu privire la dezvoltarea economico-socială a oraşului în prezent şi în perspec-**

tiv: planşe, grafice, hărţi, un fişier analitic tematic care răspunde prin carte profesiilor existente în Filiaşi şi o hartă a pătrunderii cărţii din biblioteca orăşenească în unităţile social-economice ale oraşului. Ne-am oprit la aceste exemple şi pentru că nu peste tot bibliotecile ce-şi oferă cadrul schimburilor de experienţă, cum arătam, cele mai multe cu investi-tură de bibliotecă pilot sau model, acoperă şi prin fapte, ca în exemplele citate, acest statut, rămînd uneori doar unităţi frumoase, dar în care nu se experimentează, nu se inovează, şi care nu stau sub semnul creativităţii.

Insemnînd şi mijloc de emulaţie, de ridicare la cote calitativ superioare a activităţii bibliotecare, **concursurile interbibliotecare** judeţene constituie totodată cadrul unei îndrumări permanente, pe parcursul desfăşurării lor şi în faza evaluării, iar regulamentele de concurs, obiectivele stabilite se constituie într-un ghid pentru fiecare bibliotecar, un mijloc de a-şi compara activitatea, cantitativ şi calitativ, cu norme reprezentative la nivelul judeţului. Amintim în acest context, că, dîncolo de starea de competiţie, pentru valorificarea optimă a fondurilor şi creşterea circulaţiei lor, compartimentul metodic al Bibliotecii Judeţene Constanţa a stabilit **principali indici de activitate şi normele minime de lucru** în toate compartimentele muncii bibliotecare, pornind de la specificul fiecărei localităţi.

Concursuri interbibliotecare, unele devenite tradiţionale în judeţele respective, întîlnim în Vilcea („Cea mai bună bibliotecă comunală” şi „Cea mai bună bibliotecă orăşenească”), Dolj („Cartea în slujba educaţiei socialiste”), Bacău („Cea mai bună bibliotecă comunală”), Suceava („Laudă cărţii”) etc., etc. Interesantă ni se pare mai ales concepţia ce stă la baza concursului organizat în judeţul Vilcea, care la fiecare din cele 8 ediţii de pînă acum a avut o altă dominantă tematică: „Cartea în sprijinul producţiei”, „Cartea agrozootehnică pe înţelesul tuturor”, „Cel mai bun cititor, cel mai bun muncitor” etc. Notăm şi faptul că C.J.C.E.S. a introdus regulamentul concursului în broşura tipărită privind modul de desfăşurare a actualei ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României”, dîndu-i astfel şi mai multă greutate, făcîndu-i criteriile general cunoscute.

În fine, reţinem la acest capitol al activităţii metodice **buletinele metodicobibliografice** realizate de tot mai multe biblioteci judeţene, care asigură continuitate în îndrumarea şi informarea profesională, caracterul ritmic al acestora, popularizarea experienţelor pozitive, pătrunderea mesajelor metodice în toate unităţile bibliotecare, devenind pentru fiecare bibliotecar ghiduri practice, instrumente de lucru. Dintre multiplele exemple posibile, „Biblioteca”, buletinul metodic trimestrial editat de Biblioteca Judeţeană „Panait Istrati” Brăila şi „Cartea”, buletinul metodicobibliografic editat de Biblioteca Judeţeană Constanţa, cu o periodicitate similară, prezintă, după opinia noastră, cele mai multe virtuţi metodice şi informaţionale, asupra cărora nu vom insista acum, ele fiind regulat recenzate în revista noastră, subliniind doar consecvenţa cu care privesc biblioteca în legătură cu activitatea economico-socială, oferă informaţii utile industriei şi agriculturii.

Nu ne-am oprit acum asupra activităţii metodice centrale, desfăşurate de serviciul de profil din B.C.S. Aceasta va face obiectul unei abordări distincte în numărul viitor, după cum, răspunzînd unei la Consfătuire, în buletinul Biblioteca va fi iniţiată o rubrică permanentă închinată activităţii metodice.

Ioana LUPU

În centrul preocupărilor: corelarea potențialului informativ al bibliotecii cu sarcinile economico-sociale

În ansamblul demersurilor Bibliotecii Județene Timiș pentru sprijinirea oamenilor muncii din industrie și agricultură în realizarea unor produse și lucrări de înaltă calitate, activitatea de informare bibliografică și documentară ocupă un loc important. Corelarea potențialului informativ de care dispune biblioteca cu sarcinile economico-sociale în profil teritorial, cu mutațiile ce intervin în structura economică și socio-profesională a municipiului și județului, investigarea permanentă a cerințelor de informare și studiu ale diferitelor categorii de oameni ai muncii, perfecționarea sistemului de relații cu factori de răspundere în planul cultural-educativ, popularizarea în rândul cadrelor tehnice a posibilităților de informare și documentare și sensibilizarea acestora în direcția utilizării lor în activitatea curentă constituie principalele direcții de acțiune ale acestui sector de activitate.

Contribuția informării bibliografice și documentare din Biblioteca Județeană Timiș la ridicarea nivelului de cunoaștere al oamenilor muncii din industrie și agricultură — și implicit la ridicarea calității producției — vizează două aspecte:

— Valorificarea instrumentelor de informare bibliografică și documentară de care dispunem;

— Asigurarea serviciilor de informare bibliografică în sprijinul perfecționării profesionale a lucrătorilor din cele două sectoare de bază ale economiei.

Competiția existentă în toate domeniile, necesitatea rentabilizării muncii, explozia informațională contemporană corelată cu progresul tehnic au făcut ca informația să devină o resursă de bază în desfășurarea oricărei activități. Stăpânirea informației este astăzi, mai mult ca oricând, o condiție a dezvoltării societății umane, de aici și măsurile luate pentru dezvoltarea corespunzătoare a unei structuri naționale moderne de informare și documentare. Sursele există. Ele trebuie maximal utilizate.

Biblioteca noastră deține marea majoritate a publicațiilor bibliografice și de informare documentară editate pe plan central, în primul rând cele elaborate de Biblioteca Centrală de Stat, INID și de alte instituții specializate. Dintre instrumentele de informare elaborate pe plan local menționăm realizarea, începând cu anul 1979, a catalogului colectiv al periodicele științifice și tehnice, rod al colaborării dintre Biblioteca Județeană și bibliotecile de pe raza municipiului.

În ceea ce privește modul de organizare a accesului la publicațiile de informare amintite, acestea au fost integrate în fondul uzual de referință al Cabinetului de informare, organizat în acces liber la raft.

Popularizarea lucrărilor și a instrumentelor de informare bibliografică se face prin cataloagele — alfabetice și sistematice — ale fondului de referință integrate sistemului general de cataloage, prin ghiduri ale activității de informare, prin activități cu cititorii în cabinetul bibliografic. Având în atenție necesitatea ca aceste instrumente să fie cunoscute în primul rând de cei antrenati în procesul de cercetare, de inginerie tehnologică și de producție am realizat și difuzat în întreprinderile și unitățile de cercetare din municipiile și orașele județului un ghid al acestor surse, în care s-au specificat și posibilitățile de împrumut intern și internațional. În acest ghid s-a insistat, în principal, asupra bibliografiei naționale — sursă exclusivă de înregistrare exhaustivă a producției naționale de carte, a articolelor din publicații centrale și cultural-științifice — și asupra buletinelor lunare, a cataloagelor și repertoriilor cumulative anuale care semnalează cărțile și revistele străine intrate în țară.

Acțiunile de genul „Zilele bibliografiei”, „Zilele deschise ale bibliotecii”, organizate mai ales cu elevii și studenții, viitorii specialiști și producători de bunuri materiale, au un scop formativ, de educare și instruire a beneficiarilor potențiali în direcția folosirii instrumentelor de informare.

În ceea ce privește serviciile de informare bibliografică oferite de bibliotecă menționăm: acordarea de informații factologice și bibliografice la cererea beneficiarilor, întocmirea de bibliografii de recomandare și informare, prezentări de cărți, tematici și bibliografii de expoziții.

Cunoașterea și aprofundarea de către producătorii de bunuri materiale a politicii creatoare a partidului și statului nostru, înțelegerea fenomenelor economico-sociale ale etapei pe care o parcurgem, dezvoltarea patriotismului revoluționar socialist se înscriu pe linia dezideratelor majore în valorificarea colecțiilor bibliotecii noastre prin intermediul bibliografiei.

Popularizarea diversă și complexă a literaturii social-politice, ca instrument dinamic în ridicarea nivelului politico-ideologic, al creșterii conștiinței revoluționare constituie un imperativ permanent al activității de informare bibliografică și documentară. Astfel, bibliografiile în sprijinul cursanților învățămîntului politico-ideologic, al dezbaterilor Universității politice și de conducere, realizate la Secția de literatură social-politică a bibliotecii, din cadrul Cabinetului județean pentru activitatea ideologică și politico-educativă, au condus la înțelegerea principalelor direcții ale dezvoltării industriei și agriculturii românești în viitorul cincinal. Prezentările periodice de cărți din colecțiile și seriile Editurii Politice, a operelor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, bibliografiile de recomandare: „Magistralul Raport al tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea al partidului — document programatic de excepțională însemnătate”, „Documentele Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român — prefigurarea mărețului viitor al patriei” și altele, tematicile și bibliografiile expozițiilor: „Nicolae Ceaușescu, strălucit strateg și ctitor de țară nouă”, „Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu — tezaur de gândire, de creație și acțiune” au adus în atenția factorilor educaționali, a lectorilor și propagandiștilor, a oamenilor muncii, documentele de partid și de stat, cele mai valoroase lucrări menite să faciliteze însușirea concepției materialist-științifice despre lume și viață, a sarcinilor ce revin fiecăruia în etapa deosebit de complexă pe care o parcurge țara noastră.

În mod deosebit, după Congresul al XIII-lea al partidului, s-a urmărit subordonarea activității cu cartea cerințelor de informare și documentare tehnico-profesională a oamenilor muncii, a acelor care își desfășoară activitatea în puternicele unități industriale din municipiul Timișoara. Pentru ca demersul nostru în plan educațional să dobindească mai mult dinamism și o eficiență socială sporită, am pornit de la cunoașterea în profunzime a programelor de perfecționare și reciclare pe profesii și meserii din principalele întreprinderi industriale timișorene, a colectivelor de creație tehnică și științifică, a cercurilor tehnico-aplicative organizate la Casa Tineretului și de la conlucrarea mai strânsă, în acest plan, cu Comitetul Municipal și cel Județean al Sindicatelor, cu Comisia Inginerilor și Tehnicienilor, cu responsabilii cu pregătirea profesională din întreprinderi, cu Comitetul Municipal U.T.C.

Aportul activității de informare bibliografică la îmbogățirea cunoștințelor profesionale a cadrelor din industrie se concretizează în liste bibliografice de semnalare a noutăților editoriale din diferite domenii ale științei și tehnicii, bibliografii pentru cursurile de pregătire profesională din marile unități industriale din județ, recomandări bibliografice pentru lectoratele tehnice vizînd reciclarea inginerilor, economiștilor și tehnicienilor. În acest sens, s-au constituit cicluri permanente de lucrări bibliografice sub generice ca: „În sprijinul lucrătorilor din industria constructoare de mașini”, „Cartea și profesiile”, „Cercetare-proiectare constructivă”, „Perfecționarea tehnicii de calcul”, „Aparate electrice de măsurat”, „Energetică industrială”, „Fabricarea lacurilor, vopselelor și a săpunului”.

Avînd în vedere locul și rolul universităților culturale-științifice în răspîndirea cunoștințelor științifice și tehnice, în lărgirea orizontului de cunoaștere și creșterea competenței profesionale a oamenilor muncii, am statornicit o colaborare sistematică cu aceste instituții, care ființează în toate municipiile, orașele și centrele de comună, pentru care se întocmesc anual bibliografii tematice adecvate principalelor cursuri.

În elaborarea lucrărilor de informare bibliografică și documentară avem în vedere asigurarea actualității informațiilor, selectarea acestora în funcție de nivelul de înțelegere a diferitelor categorii socio-profesionale cărora le sînt adresate. Iar pentru a veni în întîmpinarea necesităților de informare operativă a beneficiarilor punem un accent tot mai mare pe dezvăluirea succintă a conținutului publicațiilor recomandate, prin realizarea de bibliografii adnotate și prezentări de cărți.

Un alt aspect al activității de informare bibliografică vizînd promovarea prin carte a creației științifice și tehnice, a literaturii de interes profesional îl constituie întocmirea unor tematice și bibliografii de expoziții. Pe baza acestora, Biblioteca Județeană, bibliotecile orașenești și unele comunale mai mari organizează expoziții în unități economice, instituții de cercetare și proiectare, cămine culturale, cit mai aproape de locul de muncă al producătorilor de bunuri materiale. Astfel, expozițiile itinerante „Carte—Informare—Producție”, „Cartea — suport al ridicării calității producției”, „Publicațiile INID — surse importante de informare” organizate în halele de producție ale marilor întreprinderi constructoare de mașini cu prilejul „Lunii cărții în întreprinderi și instituții” au determinat o circulație mai mare a cărții de specialitate.

Contribuția activității de informare bibliografică la formarea profesională a oamenilor muncii din agricultură se materializează în prezentări de cărți

susținute în filialele Bibliotecii Județene situate în zone agricole, însoțite de expoziții tematice cu cărți de profil agricol, liste de semnalare a noutăților editoriale, bibliografii în sprijinul învățămîntului agricol de masă, întocmite în baza colaborării cu Direcția Agricolă Județeană.

O atenție specială s-a acordat consemnării în liste bibliografice ca și în fișierul bibliografiei locale a rezultatelor deosebite obținute de unități agricole fruntașe din județul Timiș (ex.: C.A.P. Topolovăț, Periam, Diniaș), abordînd teme ca: „Producții record în agricultură”, „Experiențe valoroase în întreprinderea culturilor agricole”, „Din experiența unităților fruntașe în creșterea producției animaliere”. Lucrările au fost difuzate secretarilor cu propaganda care au și răspunderi pe linia învățămîntului agro-zotehnic, precum și bibliotecarilor comunali, pentru a fi puse la îndemîna cititorilor.

Acestor modalități de sprijinire prin bibliografie a procesului de producție li se adaugă informarea bibliografică orală și scrisă la cerere. Dîntre beneficiarii acestor lucrări amintim: cadre de conducere din industrie și agricultură, economiști, tehnicieni, maștri, ingineri, studenți la învățămîntul seral, cadre didactice din învățămîntul profesional, care au solicitat informații referitoare la: noul mecanism economico-financiar, perfecționarea tehnologiilor, reducerea consumului de energie și materiale pe unitatea de produs, raționalizarea și optimizarea consumurilor energetice, valorificarea deșeurilor și subproduselor tehnologice, crearea de soiuri și tehnologii noi în agricultură, perfecționarea organizării și gestiunii economice a unităților agricole.

Ne-am stăduit ca toate materialele bibliografice să ajungă la beneficiari în timp util, pentru a-și atinge scopul informațional propus. Cu toate acestea, ne exprimăm regretul că, neavînd mijloace adecvate de multiplicare, eficiența preocupărilor noastre de a difuza instrumentele de informare într-un cerc mai larg de oameni ai muncii rămîne scăzută.

Propaganda amplă a serviciilor oferite, informarea consecventă a beneficiarilor potențiali cu privire la posibilitățile de documentare ce le au în acest sens, prezentarea sistemului național de informare documentară în rîndul celor implicați direct în procesul de creație, cercetare și producție sînt direcții de acțiune, direcții-condiții pentru ca activitatea de informare bibliografică și documentară să contribuie eficient la creșterea calității producției industriale și agricole în lumina documentelor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

Hortensia BAICA

Marin Preda. *Ex libris Ștefan Dincă, de Alexandru Rădulescu.*
Alba Iulia, 1985. X3 (Premiul al treilea).

O prioritate: constituirea, amplificarea și modernizarea unui sistem complex și eficient de informare

Îmbunătățirea calității, a nivelului tehnic, creșterea productivității muncii — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — sînt nemijlocit legate de gradul de cunoștințe profesionale și tehnice ale oamenilor muncii.

Îată de ce cartea și biblioteca sînt datoare să-și aducă întreaga lor contribuție la afirmarea științei și tehnicii, ca forțe dinamizatoare ale producției, progresului și societății.

În cadrul largii rețele de biblioteci tehnico-documentare specializate, create și dezvoltate în aceste patru decenii de mari împliniri socialiste în puternic industrializatului județ Prahova, Biblioteca Județeană „N. Iorga” ocupă un loc activ în creșterea și stimularea rolului cărții în formarea și afirmarea plenară a personalității umane multilateral dezvoltate. Ea a fost și este preocupată ca cele 231 de biblioteci de profil tehnico-documentar să valorifice deplin cele aproximativ 700 000 de volume cu care acestea sînt înzestrate. Eficiența integrării bibliotecilor în frontul larg al factorilor educaționali se remarcă și prin cei peste 40 000 de cititori care numai la bibliotecile de întreprinderi studiază anual circa 300 000 de cărți tehnico-științifice, dar mai ales prin rezultatele gândirii și acțiunii creatoare puse în evidență în cadrul expozițiilor județene de creație tehnico-științifică, organizate anual sub egida Festivalului național „Cîntarea României”.

Bilanțul pus în evidență de această importantă acțiune organizată de Comitetul Județean de Partid implică și biblioteca noastră. În anul 1984, pentru prima oară, Biblioteca „N. Iorga”, cu sprijinul generos al B.C.S., a fost prezentă în sectorul aparținînd Centrului Teritorial de Calcul Electronic Ploiești cu demonstrații concrete privind documentarea tehnică asistată de calculator, referitoare la Tezele de doctorat românești și străine (1982—1983). Cărți intrate în Biblioteca „N. Iorga” (1983) și Bibliografia națională elaborată de B.C.S.

Tot cu acest prilej, Biblioteca „N. Iorga” a fost prezentă cu un stand de publicații pe tema „Știință, tehnică, progres. Din tezaurul gândirii și creației tehnico-științifice prahovene”, în care au fost expuse peste 100 de lucrări realizate în ultimii ani de către specialiști din întreprinderi și institute de cercetări, cadre didactice din învățămîntul superior și liceal din Prahova. De un vîiu și real interes s-a bucurat dezbateră în jurul temei „Informarea și documentarea tehnică, condiție esențială a creației și competitivității”, la care și-au adus contribuția specialiști ai B.C.S., I.N.I.D., I.P.G. și ai Centrului de Calcul Electronic Ploiești. Participanții — ingineri, documentariști, bibliotecari — au fost informați asupra stadiului în care se află această activitate pe plan național și mondial, domeniile în care calculatorul și-a dobîndit

pînă în prezent locul binemeritat, perspectivele calculatorului în sectorul documentării bibliotecare, posibilitățile de colaborare între biblioteci în informare și documentare.

Beneficiind de sprijinul organelor județene de partid și de stat, al B.C.S. și al Centrului Teritorial de Calcul Electronic Ploiești, Biblioteca „N. Iorga” a constituit în anul 1983 un grup de bibliotecari profilați pe această nouă activitate, munca lor fiind concretizată pînă în prezent în cataloage de creștere a colecțiilor de publicații începînd cu anul 1983 și de cărți tehnico-științifice în limbi străine din Biblioteca „N. Iorga”. Pentru viitor se are în vedere elaborarea catalogului colectiv actualizat al publicațiilor periodice și al cărților în limbi străine tehnico-științifice din domeniul petrolului aflate în bibliotecile din județul Prahova și introducerea pe calculator a bibliografiei curente și retrospective a județului Prahova. Prin aceste instrumente de informare se urmărește, printre altele, stimularea interesului pentru carte, valorificarea tezaurului de publicații existente în biblioteci, îmbunătățirea activității de cooperare în domeniul achizițiilor de publicații și al activității de informare bibliografică.

Preocupările noastre constante privind constituirea, amplificarea și modernizarea unui sistem complex și eficient de informare a cititorilor au vizat, pe lîngă cele mai sus relate, realizarea unor cataloage de bibliotecă, apte să reflecte operativ și exhaustiv întregul fond de publicații al bibliotecii județene. De asemenea, am amplificat acele diviziuni și subdiviziuni privind organizarea și conducerea științifică a muncii din industrie și agricultură, noul mecanism economico-financiar al autogestunii și al autoconducerii, productivitatea, mecanizarea, automatizarea, cibernetizarea și robotizarea unor procese ale muncii, introducerea progresului tehnic, noua calitate în viața economico-socială etc. Multe din aceste preocupări și direcții majore de activitate pentru etapa pe care o parcurgem își găsesc reflecția în instrumentele noastre de informare concepute conform principiilor indexării coordonate. Alături de fișierele tematice, axate pe unele meserii, acestea din urmă răspund intereselor de formare și studiu ale cadrelor din unitățile economice ce conduc acțiunea de perfecționare profesională, ale lectorilor, propagandiștilor, conferențiarilor, ce organizează simpoioane, dezbateri, dialoguri, concursuri „Cine știe, răspunde” referitoare la o gamă largă de teme, dintre care notăm pe cele privind organizarea muncii, disciplina în producție, întrecerile socialiste, mișcarea de invenții și inovații, economisirea de materii prime, materiale și energie etc.

Activitatea de informare bibliografică a urmărit să semnalizeze cititorilor de toate categoriile socio-profesionale atît lucrările privind anumite domenii tehnico-științifice, cît și noutățile intrate în colecțiile noastre. Nedispunînd de posibilități de tipărire, aceste bibliografii au fost afișate în cadrul unor panouri speciale de informare din secțiile frecventate de publicul cititor, grupate în mape speciale la sala cataloagelor, oferite în formă dactilografiată celor ce le-au solicitat.

Pentru sprijinirea învățămîntului agrozootehnic de masă și constituirea fondurilor de cărți pentru punctele de împrumut din cadrul cooperativelor agricole de producție au fost multiplicare și transmise bibliotecilor comunale diferite bibliografii tematice.

Trebuie să subliniem și faptul că semnalarea cărților privind calitatea producției industriale și agricole a fost făcută și cu sprijinul numeroaselor acțiuni de propagandă a cărții și în mod special în cadrul tradiționalilor manifestări „Luna cărții la sate” și „Luna cărții în întreprinderi și instituții”, când muncitorii și tărani cooperatori, tehnicienii și inginerii s-au întâlnit cu autori de cărți de specialitate și reprezentanți ai editurilor de profil.

Am lăsat la urmă problema completării colecțiilor de publicații, a înzestrării cu cărți a bibliotecilor, deoarece aceasta continuă să fie marcată de unele inconveniente: editurile nu reușesc să ofere întreprinderilor cărți de nivel mediu pentru toate meseriile, ce sînt atât de necesare perfecționării profesionale, policalificării muncitorilor; puține cărți tehnico-științifice sînt însoțite de planșe, grafice, diagrame și scheme; unitățile economice nu dispun de posibilități suficiente pentru procurarea publicațiilor noi — cărți, reviste — de specialitate apărute peste hotare, pentru a fi la curent cu ultimele realizări pe plan mondial.

Dincolo de aceste impedimente, raportîndu-ne la posibilitățile existente și la cerințele obiective ale publicului deservit, preocupările noastre merg spre eficientizarea maximă a achizițiilor, pe baza coordonării eforturilor bugetare, a delimitării limpezii a profilului diferitelor colecții, a selecției avizate, a adresabilității.

Prof. Gh. MACSIM

Vocația secției „Cartea tehnică”: constituirea unor colecții dinamice, folosite în procesul de producere și utilizare a cunoștințelor

Operativitatea, eficacitatea oricărei activități depind de tehnologiile de care dispune. Se consideră că pentru constituirea unor eficiente structuri ale activității de bibliotecă, apte să satisfacă necesitățile de informare și comunicare în contextul dinamicii culturale romnești, este necesară stabilirea unor tehnologii adecvate, eficiente. În acest scop conducerea Bibliotecii Județene Mureș orientează activitatea instituției pe cîteva direcții prioritare: reducerea timpului de răspuns la cererea de informații; facilitarea schimbului de informații între diverse structuri; simplificarea modalităților de transmitere a informațiilor; realizarea unor comunicări bidirecționale (ex. între utilizator și fondul documentar) ș.a.m.d. toate acestea prin diversificarea activității. Pe lângă secțiile deja tradiționale și alături de serviciul de informare bibliografică, a fost organizată o secție de relații cu publicul specializată în publicații ale științelor naturii, tehnice și agricole, care a preluat și funcția de informare bibliografică din sferele respective. Activitatea secției este relativ autonomă. De modul cum e organizată depinde sta-

bilirea optimă a contactului dintre cititorul specialist și cartea de specialitate.

Scopul principal al secției „Cartea tehnică” este să asigure în informare calitate înaltă și eficiență socială maximă în sprijinul producției, științei și dezvoltării viitorilor specialiști. Pentru realizarea acestui scop se întreprind o gamă largă de acțiuni: de la popularizarea secției, a fondurilor și serviciilor sale — prin afișe atrăgătoare, estetic tipărite, fluturașe difuzate în întreprinderi și instituții, afișe pentru popularizarea acțiunilor — și pînă la aranjamentul cit se poate de atrăgător al spațiilor interioare, dispunerea judiciosă gîndită a cărților pe rafturi cu acces liber, dezvoltarea și raționalizarea colecțiilor constituind o preocupare permanentă, de prim rang. În prezent circa 30 000 de volume de carte științifică, tehnică și agricolă stau la dispoziția cititorilor pentru împrumut la domiciliu. Un obiectiv important este: a utiliza la maximum documentele disponibile existente; în locul colecțiilor „statice”, să dezvoltăm, să constituim colecții „dinamice”, care sînt din plin folosite în procesul de producere și utilizare a cunoștințelor și care corespund particularităților și intereselor de studiu ale publicului deservit. De altfel, tindem ca în perspectivă să realizăm transformarea secției în centru de informare științifico-tehnică al municipiului.

Se știe că există trei nivele de manifestare a cerințelor de informare: a. trebuința, necesitatea exprimată (conștientă, verbalizată); b. trebuința, necesitatea non-exprimată (presimțită sau conștientă dar neexprimată convenabil); c. trebuința, necesitatea non-activă (inconștientă, legată de o problemă cu care individul se confruntă fără a-și da seama că o anumită informație i-ar putea rezolva).

Prin serviciile specializate în informații de interes tehnico-științific, secția încearcă să răspundă celor trei tipuri de cerințe de informare.

Satisfacerea cerințelor de informare exprimate e rezolvată pe mai multe căi. S-a avut în vedere organizarea internă a secției. Cele trei biblioteci (cu pregătire postliceală bibliotecomică), asigură îndrumarea cititorilor și furnizarea informațiilor de-a lungul întregii zile, pe tot parcursul săptămîinii (secția e închisă pentru public duminică și luni). Beneficiarul poate să primească răspuns la trei întrebări fundamentale: dacă există documentul care-l interesează; unde este păstrat acest document și dacă poate să-l obțină într-o formă sau alta (original, xerox, copie, fotocopy etc.). La aceste întrebări fundamentale secția răspunde cu utilizarea unor instrumente de informare întocmite prin forțe proprii și prin folosirea sistemului bibliografic-informațional național, elaborat mai ales de BCS și INID.

Încă din primul an de existență (1975), alături de cataloagele tradiționale (alfabetic și sistematic), a fost constituit fișierul de Noutăți, reprezentînd îmbogățirea, creșterea colecției. Utilizînd indexarea pe subiecte se întocmește catalogul analitic pe subiecte al cărților din domeniile construcției de mașini, electrotehnică și electronică, ajungînd în prezent la aproape 10 000 de informații. Alături de descrierile analitice din volume, sînt inserate și informațiile primite de la INID pe bază de abonament, de tipul „Probleme ale conducerii tehnice a producției”, „Bulletin de informare și documentare tehnico-științifică”, colecția „Probleme ale conducerii moderne” etc. Cele trei tipuri de cataloage, structurate diferit,

reșese să se completeze reciproc și să oglindească fondul secției, răspunzând solicitărilor diverse.

În colaborare cu bibliotecile din întreprinderi, instituții și cu cele ale sindicatelor, sînt întocmite unele **cataloge colective** precum: **catalogul colectiv al cărților științifice și tehnice străine existente în bibliotecile din județul Mureș**, apărute între 1970—1977 (vol. I) și 1978—1980 (vol. II), urmînd a fi adus la zi. În prezent este în curs de pregătire catalogul colectiv **Periodice românești intrate în bibliotecile din Tîrgu Mureș între anii 1975—1984**.

Cu ajutorul sistemului încheșat de cataloage proprii care reflectă patrimoniul deținut și folosind cataloagele colective centrale, beneficiarul poate să fie informat dacă există și unde există documentul căutat. În majoritatea cazurilor documentele pot fi obținute în sălile de lectură, pentru împrumut la domiciliu direct sau prin împrumut interbibliotecar. Secția noastră nu dispune încă de posibilitatea de a asigura servicii de foto și xerocopiere.

Cerințelor de informare exprimate în mod direct le răspund și **bibliografiile** întocmite la cererea cititorilor, numărul acestora rămînd însă limitat din cauza disponibilităților reduse de timp ale personalului bibliotecar.

Pentru educația beneficiarilor și a tinerilor specialiști din întreprinderi, în acest an, în colaborare cu Comitetul Municipal U.T.C., s-a organizat un **ciclu de 10 expuneri** pe tema „**Tehnica informării și documentării**”, desfășurat în cadrul bibliotecii și sub conducerea specialiștilor din bibliotecă.

În scopul împlinirii cerințelor de informare **non-exprimate**, pe lângă instrumentele de informare deja enunțate, putem aminti **bibliografiile pe teme** (peste 50 realizate), care, afișate la rafturile libere sau multigrafiate și difuzate în întreprinderi și instituții, servesc drept ghiduri de specialitate și pot răspunde cerințelor de informare presimțite, dar și celor exprimate.

Bibliografiile de recomandare (ca: Strunjire, Lăcătușerie, Muncitorul electronist) sînt întocmite în sprijinul cursurilor de calificare organizate de unele întreprinderi din oraș.

Cerințele de informare **non-active** sînt stimulate prin **prezentările de cărți** apărute cu o periodicitate stabilită pe pagina tematică „Economia industrială” și „Economia agrară” în ziarle locale „Steaua roșie” și „Vörös Zászló”. Aceste prezentări sînt făcute pentru **noutățile editoriale** intrate în posesia secției „Cartea tehnică”, pe teme legate de industria, economia și agricultura județului Mureș.

Cerințele de informare **non-exprimate și non-active** sînt activate, excitate și prin diverse **acțiuni de propagandă** a cărții, atît vizuale (vitrine, expoziții de cărți), cit și orale (simpozioane, mese rotunde, conferințe etc.). Tot în acest scop apare în formă nouă **Buletinul de creștere a colecțiilor** cu titlul: **Surse de informare din domeniul...**, pe teme și perioade variabile, cu posibilitatea răspîndirii într-un cerc larg și variat.

În aceeași idee, periodic, pe baza **catalogelor** pe care le primim de la diverse edituri din străinătate, informăm unitățile industriale asupra principalelor apariții de studii în profilul lor, pentru ca, eventual, în limita posibilităților proprii, să și le comande direct sau chiar să apeleze la împrumutul internațional.

În atenția secției a stat în permanență **cunoașterea intereselor și cerințelor beneficiarilor reali și poten-**

țiali. În acest scop s-a efectuat o **anchetă** (în 1979), pe baza unui chestionar de opinie prin corespondență, ale cărei concluzii au fost folosite în planificarea și efectuarea diferitelor activități în anii următori, de exemplu în completarea fondului de publicații, în lărgirea gamei instrumentelor de informare, în cadrul diferitelor acțiuni de propagandă a cărții și bibliotecii, în stabilirea metodelor de colaborare între biblioteci.

O altă încercare de „măsurare” a folosirii fondului de carte a fost și **cercetarea** întreprinsă asupra circulației colecțiilor pe baza fișei cărții (pentru intervalul 1975—1980).

În 1984 s-a efectuat o altă cercetare, pe baza analizei statistice, vizînd cunoașterea preocupărilor de lectură și informare ale elevilor din liceele țirgumureșene, care ne-a oferit cîteva repere interesante pentru activitatea noastră: repartizarea cititorilor elevi pe licee și raportarea la totalul acestora (raport ce variază între 33 la sută și 45 la sută); stabilirea ordinii de prioritate a liceelor în procesul de lectură publică (Liceul industrial nr. 1 cu profil chimic, Liceul de matematică-fizică „Al. Papiu Ilarian” și Liceul Bolyai); nivelul de stabilitate a preocupărilor de lectură în bibliotecă (17 la sută din foștii elevi /1976—1983/ frecventează secția și după terminarea liceului și se impart după preocupările actuale în: 43 la sută studenți, 43 la sută muncitori și cea 4 la sută intelectuali cu pregătire superioară formați în perioada amintită).

Înfinind, prin cîteva elemente, contribuția secției „Cartea tehnică” a Bibliotecii Județene la vasta acțiune de informare documentară tehnico-științifică a oamenilor muncii din cadrul întreprinderilor și instituțiilor mureșene, cu scopul de a menține treaz interesul pentru nou, pentru calitate, de a dezvolta receptivitatea, spiritul de exigență și de angajare curajoasă în promovarea soluțiilor tehnice avansate și eficiente, avem totodată îndreptată atenția și spre viitor. Constatăm astfel că **informația factologică** este din ce în ce mai căutată de către specialiști, cu precădere în sfera tehnică și economică, și aceasta determină o nouă direcție de dezvoltare a activității moderne informaționale, legînd-o tot mai strîns de sectoarele respective. „**Bazele de date**” existente în bibliotecă dau informații de tip bibliografic; pentru cererile de informații tip factologic avem nevoie de dezvoltarea „**băncilor de date**”, care să furnizeze în mod direct informațiile căutate. **Introducerea tehnicii de calcul** și în bibliotecile județene, în completarea și catalogarea publicațiilor, în stabilirea cererilor de carte, în elaborarea cataloagelor colective și a publicațiilor bibliografice, în operațiile de gestiune și în final în prelucrarea și regăsirea automată a informațiilor vor înlensi informarea și comunicarea.

Legarea bibliotecilor la sistemul automat central ar crea posibilitatea contactului video; ar mări viteza obținerii răspunsurilor și complexitatea căutărilor și nu în ultimul rînd ar da posibilitatea cooperării unei bogate rețele de biblioteci, indiferent de locul amplasării lor. S-ar realiza astfel un **sistem social-informațional integrat** apt să pună în valoare funcția de informare a bibliotecilor, funcție care răspunde cel mai mult cerințelor societății moderne, cea care este cea mai susceptibilă să confere bibliotecii publice importanța și caracterul esențial pe care le merită.

Eficiența demersului informațional: creșterea interesului oamenilor muncii pentru îmbogățirea cunoștințelor profesionale

Pornind de la necesitatea informării cadrelor tehnice ale căror interese de lectură sînt generate de introducerea tot mai accentuată a progresului tehnic, optimizarea indicatorilor tehnici și economici ai producției, am căutat să stabilim mijloacele, căile și metodele de participare a Bibliotecii Județene Arad la sprijinirea și impulsivarea informării pe plan local, ținînd seama de profilul tehnico-economic actual și de viitor al județului nostru.

Primul obiectiv a fost evaluarea nevoilor de informare ale beneficiarilor — atît din domeniul industriei, cît și al agriculturii — în scopul de a răspunde cît mai exact unor interese precise. În acest sens am stabilit o colaborare permanentă cu Consiliul Județean al Sindicatelor, Comisia inginerilor și tehnicienilor, cu bibliotecile tehnice din principalele întreprinderi din municipiul nostru și din județ. Această rodnică conlucrare s-a materializat prin crearea — odată cu mutarea bibliotecii noastre într-un nou sediu — a unui cabinet de informare și documentare tehnică, constituit din specialiști, reprezentanți ai comisiei inginerilor și tehnicienilor, ai sindicatului și ai bibliotecii noastre, urmărind să răspundă cît mai bine cerințelor de informare și documentare tehnico-științifică ale cititorilor. Acest cabinet și-a propus ca principală sarcină organizarea fondurilor de informare și sistematizarea instrumentelor de acces la informații, lucru ce permite identificarea lucrărilor documentare, localizarea lor în diverse biblioteci și procurarea lor prin împrumutul interbibliotecar. Dezvoltarea continuă a activității de informare în biblioteca noastră urmărește în primul rînd, ca scop concret, creșterea continuă a calității producției materiale prin satisfacerea nevoilor de informare ale fiecărui cititor în parte, dar și a exigențelor superioare ale diverselor grupuri socioprofesionale — muncitori, tehnicieni, ingineri etc., ale instituțiilor și întreprinderilor, ale organizațiilor de masă și obștești din municipiul și județul nostru. În sfera acestei activități au fost incluse: informarea curentă bibliografică, orală și scrisă, expozițiile și prezentările de carte tehnico-științifică, elaborarea unor lucrări bibliografice de interes local, crearea unor instrumente de lucru cu caracter permanent, necesare atît cititorilor cît și bibliotecarului.

Activitatea bibliografică desfășurată în biblioteca noastră (la cerere și de recomandare) a căpătat o nouă dimensiune calitativă în sistemul propagandei tehnico-profesionale, realizîndu-se lucrări pentru lectoratele tehnice din întreprinderile U.T.A., Combinatul de Prelucrare a Lemnului, I.V.A. ș.a. Au fost de asemenea realizate liste bibliografice pe meserii pentru strungari, timplari, electricieni, frezori, în cadrul unui ciclu de bibliografie de recomandare sub genericul „În sprijinul perfecționării profesionale”. În același sens poate fi amintită difuzarea anuală a bibliografiei în sprijinul învățămîntului agrozootehnic și prezentările de cărți științifice și tehnice din

domeniul agriculturii, la bibliotecile comunale și orașenești.

Pentru obținerea unui randament sporit în activitatea din agricultură, bibliotecile comunale și cele orașenești din județul nostru au căutat să stimuleze cît mai mult interesul pentru cartea de profil agricol, să dea îndrumările necesare în căutarea informațiilor. Toate acestea au fost făcute cu tact și răbdare, plecîndu-se de la nivelul de cunoștințe, interese și cerințe ale fiecăruia. Printr-o, eficientă consultare cu factorii locali, bibliotecarii și-au făcut simțită prezența în unitățile agricole orientîndu-se spre cartea care poate fi de folos în procesul de producție, organizînd expoziții tematice periodice (ex. „Agrotehnica la zi”), prezentări și recenzii de carte, liste de informare bibliografică, discuții cu cei mai activi cititori și cu specialiști pe compartimente, puncte de împrumut cu vitrine mereu îmbogățite.

De asemenea, s-a încercat includerea în reperele formative ale activității cu cartea și a strategiei de lucru cu informația, stimularea însușirii cunoștințelor de specialitate prin propriul efort, prin formarea și dezvoltarea propriei capacități, într-un ritm de lucru adaptat propriilor posibilități. Am inclus aici îndrumările bibliografice și practice pe care bibliotecarul le dă individual sau în grup privind căutarea materialului documentar, îndrumările practice și indicațiile concrete pentru stimularea interesului de a urmări cu regularitate ceea ce apare nou în domeniul agrozootehniei, în vederea aplicării în practică a informațiilor culese în mod judicios. Din păcate fără o periodicitate stabilită din timp, realizăm liste de recomandare cu cartea din acest domeniu, pe care, multiplicîndu-le prin mijloacele de care dispunem, le difuzăm bibliotecilor comunale pentru a le folosi după nevoi.

Ne străduim să devenim cît mai utili prin activitatea de informare bibliografică producției industriale și agricole, dar trebuie să recunoaștem că pentru aceasta nu dispunem nici de cele mai noi și mai la obiect publicații de specialitate, nici de cadre calificate să aprecieze și să selecteze acest gen de literatură. Pentru ca strădaniile noastre să depășească condiția bunelor intenții, ne propunem să asigurăm în realizarea lor participarea organizată și responsabilă a unor cadre de specialitate, printr-o mai bună conlucrare cu Comisia inginerilor și tehnicienilor de la nivelul municipiului nostru. Sîntem conștienți că în etapa actuală, consultarea specialiștilor din principalele întreprinderi arădene, pentru stabilirea cît mai exactă a locului și metodelor specifice informării bibliografice în ansamblul sarcinilor generale ale unei biblioteci publice cu caracter enciclopedic, cum este biblioteca noastră, trebuie să devină o practică curentă. Cititorul în general și în special cel din sectorul productiv trebuie să cunoască posibilitățile de informare existente la nivelul bibliotecii, la nivelul municipiului și în județ. În această idee am redactat și am tipărit lucrarea „Ghidul cititorului”, menită să servească drept instrument de informare operativă asupra posibilităților de lectură și documentare.

Biblioteca Județeană Arad este depozitara unui fond documentar de o varietate și o valoare deosebite. Urmărind realizarea unor activități informaționale eficiente, strîns legate de obiectivele concrete ale creșterii calității producției, pe care fiecare întreprindere le urmărește, ne-am propus în ultimul timp să valorificăm mai eficient acest fond de carte. Am realizat astfel expoziții de carte documentară și prezentarea unor cataloage de mobilă stil la Combinatul de Prelucrare a Lemnului, de bijuterii și feronerie la cooperativa meșteșugărească

de profil din orașul nostru, de modele ale unor vechi ceasornice deșteptătoare la întreprinderea „Victoria”. Acțiunile întreprinse s-au dovedit deosebit de eficiente în special prin atenția și interesul pe care le-au determinat în cadrul secțiilor de creație ale fiecărei întreprinderi în parte, cu finalitate directă asupra varietății produselor proiectate ulterior. A crescut în acest fel interesul și preocuparea unor cercuiri de oameni ai muncii din respectivele unități economice pentru a-și îmbogăți nivelul cunoștințelor profesionale, pentru a putea participa cu rezultate mai bune în transpunerea în fapte de muncă a documentelor de partid și de stat privitoare la îndeplinirea la un nivel calitativ superior a mărețelor obiective privind creșterea potențialului economic al fiecărei întreprinderi în parte, a gradului competitiv al produselor românești pe piața internațională.

Majoritatea cititorilor de carte tehnică în Biblioteca Județeană Arad o constituie cadrele cu pregătire tehnică medie — prin școală profesională și cursuri de calificare ulterioare, pentru care producția editorială de specialitate nu oferă, în profilurile respective, decât lucrări cu un nivel superior de prezentare, parțial accesibil. Chiar și planurile editoriale, în prezentările sumare inserate, nu indică gradul de adresabilitate la multe cărți tehnice, precum și de carte orientându-se după tematica ce rezultă din titlu. Am propune în planurile editoriale viitoare — cel puțin pentru cartea tehnico-științifică — câteva semne convenționale de codificare a nivelului de prezentare.

Cartea tehnică existentă în bibliotecile publice din Municipiul Arad, chiar și aceea care ar putea servi intereselor de calificare și perfecționare profesională în domeniile tehnicii, nu este cuprinsă în bibliografia de recomandare la diferite forme de pregătire profesională din întreprinderi, deoarece mulți conducători de curs se limitează la o bibliografie depășită, cea care le-a fost familiară în cursul propriei școlarizări. Comisia inginerilor și tehnicienilor ar trebui să cunoască tematica formelor de perfecționare profesională și să orienteze atât lectorii, cât și cursanții spre studii individuale, bazat pe producția de carte tehnică la zi.

Este cunoscut faptul că informațiile documentare vehiculate prin cartea tipărită nu sînt, din motive obiective, informații de ultimă oră, iar semnalările privind tehnologiile moderne se întîlnesc deosebit în presa de specialitate. Dar, în condițiile normării abonamentelor, numărul periodicelor tehnice de care dispunem e limitat. Această stare de fapt ar putea fi compensată de serviciile oferite de bibliotecile tehnico-documentare din întreprinderi cu posibilități de achiziționare a unor reviste de specialitate din import, profilate pe domeniul întreprinderii respective, cu condiția ca regimul de împrumut și de consultare să nu mai fie limitat strict la personalul întreprinderii respective și în cadrul unui orar extrem de redus, ci să poată servi documentării tuturor cititorilor care doresc să se informeze.

Tot mai mult se face simțită inexistența unor puncte teritoriale de concentrare a tuturilor acestor instrumente de informare și documentare pentru acest public. Considerăm că Biblioteca Județeană Arad ar putea juca un rol esențial în acest sens, organizînd un cabinet de referință, dotat cu un catalog centralizat al cărții tehnice existente în județul Arad, un catalog cumulativ al revistelor științifice la care sînt abonate unitățile economice — obiective care pot fi realizate prin forțe proprii. Lor li s-ar adăuga informațiile referitoare la evidența centralizată de carte și presă tehnică, precum și de brevete de invenție, cataloage de produse, standarde româ-

nești și străine, traduceri științifice, teze de doctorat etc. Aceasta ar presupune însă o sporire corespunzătoare a disponibilităților de achiziții de periodice, care ar permite lărgirea ariei informaționale a bibliotecii, deci și eficiența ei economică.

Sînt cîteva deziderate care, materializate, vor permite bibliotecii să devină într-adevăr un centru de informare și de difuzare și vor imprima o concepție și o metodologie unitare de informare și documentare, un climat de colaborare strînsă, de valorificare a documentației în folosul beneficiarului de informație, a cititorului interesat.

Prof. Liana DRIG

O nouă calitate a publicului cititor, o nouă calitate a activității bibliotecare de difuzare a cărții tehnic-științifice

Dispunînd de un important potențial informativ pus în slujba procesului complex de educație, instrucție și dezvoltare a personalității umane, Biblioteca Județeană Suceava își planifică și desfășoară activitatea de informare bibliografică în consens cu obiectivele principale ale dezvoltării economico-sociale a municipiului și județului, în prezent și în perspectivă. Evident, în stabilirea structurii demersului informațional, a gamei metodologice de acțiune, se ține cont și de capacitatea noastră efectivă de utilizare eficientă a instrumentelor de care dispunem, de alte caracteristici funcționale ale frontului educativ comun, la nivelul municipiului și județului.

Sarcinile reale care se pun în acest domeniu sînt de o mare importanță în contextul vieții economico-sociale din fiecare localitate. Difuzarea intensivă și extensivă a informațiilor pe care le conțin colecțiile de publicații ale unei biblioteci publice îmbracă, după cum se știe, o gamă variată de forme. Listele bibliografice, sintezele documentare, celelalte forme de activitate privind ceea ce numim popularizarea cărții, a periodicelor etc. sînt, pe lângă instrumentele secundare de informare, modalități de stimulare pentru găsirea informației la nivelul beneficiarilor noștri, cititorii.

După cum se știe, organizarea unei activități de difuzare a informațiilor, a unui fond documentar adecvat în acest sens, presupune cunoașterea profundă a necesităților beneficiarilor, în cazul nostru fiind vorba de unitățile industriale și agricole din județ. Aceasta presupune, întîi de toate, constituirea cu sprijinul organelor de sinteză de la nivelul conducerii județului a unei documentații privind repartizarea în profil teritorial județean și local a forțelor de producție, recte a întreprinderilor industriale, obiectivele producției industriale în prezent și în perspectivă, programul de investiții și noile unități ce vor fi construite în cîininalul 1986—1990. Este ceea ce putem numi conturul de bază al profilului economic al județului. De aici decurge cunoașterea temeinică a caracteristicilor tehnico-productive ale fiecărei întreprinderi, structura producției, indicatorii de plan, gradul lor de realizare la un moment dat, structura profesională, cerințele

reale în consens cu imperativele introducerii progresului tehnic etc. Aceste comandamente esențiale ale vieții economice locale constituie pentru noi, în lumina sarcinilor majore reușite din documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R., cerințele principale de informare bibliografică în cadrul activității curente și de viitor.

La rîndul nostru, realizăm o activitate de informare bibliografică în sprijinul organelor de decizie de la nivelul municipiului și județului, ceea ce impune stabilirea unor criterii orientative tematice de selecție și sinteză, apte să ofere cele mai utile informații, îndeosebi din domeniile social-politice și tehnico-științifice. O deosebită importanță o prezintă în acest domeniu publicațiile periodice și celelalte materiale de informare editate de B.C.S. și alte organisme pe baza cărora întocmim descrieri analitice privind probleme fundamentale ale dezvoltării societății noastre. Amintim în acest sens materialele pe marginea noului mecanism economico-financiar, a Directivelor Congresului al XIII-lea în domeniile dezvoltării bazei energetice, de cercetare științifică și de introducere a progresului tehnic, de dezvoltare economico-socială în profilul teritorial în actualul cincinal și în perioada 1986—1990. Bibliografiile pe aceste teme au fost puse și la dispoziția conducătorilor colective ale principalelor unități economice ale municipiului Suceava. De asemenea, au fost întocmite liste bibliografice și sinteze documentare pe teme ale conducerii științifice a societății, a unităților industriale, pentru un mare număr de cadre de conducere din cadrul organelor locale de partid și de stat, conducători de întreprinderi și instituții. Acțiunea are în permanență un caracter de întîmpinare, de recomandare, deși și solicitările directe pentru diverse materiale informative sînt destul de numeroase.

De asemenea, ne preocupăm să introducem în circuitul informațional diverse materiale purtătoare de informații primite la solicitarea noastră de la organele de decizie și care interesează grupuri mari de cititori, îndeosebi cele privind obiective și priorități ale dezvoltării economico-sociale locale.

După cum se știe, publicațiile periodice și seriale, sînt purtătoarele celor mai noi informații din toate domeniile de activitate. Avînd în vedere regimul de abonamente al unei biblioteci publice, asigurarea găsirii de către cititorii noștri a informațiilor necesare provenind din acest canal informațional se poate rezolva, evident parțial, printr-o colaborare și, mai ales, coordonare a abonamentelor la periodice cu alte biblioteci, în cazul nostru cu cele ale Institutului de subingineri, ale Casei de Cultură a Sindicatelor, cu cele ale bibliotecilor sindicale și tehnico-documentare din întreprinderi. Donațiile unor periodice de către lucrătorii bibliotecii și unii cititori (peste 20 de titluri la noi) constituie o altă sursă importantă.

Valorificarea cărții tehnico-științifice în activitatea de informare pornește de la considerentul că informațiile conținute în cărți sînt în mod obiectiv parțial învechite. De aici necesitatea ca transmiterea și mai ales însușirea lor de către cei interesați să aibă loc în primele luni după intrarea cărților în bibliotecă. O deosebită importanță prezintă, în informarea curentă a organelor de decizie, materialele editate de Institutul Național de Informare și Documentare, dintre care, ținînd cont de cerințele reale ale dezvoltării economico-sociale locale, ne procurăm și noi unele titluri în limitele alocațiilor bugetare.

Județul și municipiul Suceava au cunoscut în acest cincinal o dezvoltare economică fără precedent. Potențialul economic industrial al județului a sporit de la circa 16 miliarde lei în 1980, la circa 25 miliarde. Pe harta județului și municipiului au apărut unități aparținînd unor ramuri industriale noi

(fibre artificiale, mașini-unelte, aparate de măsură și control), urmînd a intra în funcțiune în acest cincinal Fabrica de Rulmenți și altele. Pregătirea muncitorilor pentru aceste ramuri de vîrf, mai bine zis continua lor perfecționare profesională, după școlărirea unei munci mult prea intensive, ne oferă un vast teren de acțiune pentru informarea în sprijinul producției, al îmbogățirii cunoștințelor tehnice ale tinerilor muncitori. Trebuie reținut că noile cadre de muncitori, absolvenți de liceu, au o pregătire adecvată pentru asimilarea de noi cunoștințe. Ei sînt dornici de a se informa, citesc cărți tehnice, frecventează curent biblioteca noastră. Fiind la început de drum, ei sînt stimulați în acest sens și de necesitatea de a promova profesional de la o treaptă la alta. Informîndu-i curent cu lucrările de specialitate existente la bibliotecă, îndeosebi cu privire la noutățile editoriale, prin liste bibliografice scrise sau înregistrate pe bandă care se difuzează prin stațiile de radioamplificare, urmărîm în primul rînd atragerea lor în rîndurile cititorilor permanenți ai bibliotecii. Eficiența activității de informare, ca și a întregii munci bibliotecare, se regăsește în principalii indicatori scriptici (numărul cititorilor, numărul cărților citite la domiciliu sau studiate în sălile de lectură). Deci, atunci cînd vrem să vorbim despre aportul nostru la sprijinirea perfecționării profesionale a muncitorilor, la eficiența muncii noastre, trebuie să vedem, care este situația difuzării cărții tehnico-științifice, pe fiecare întreprindere a municipiului Suceava. Realizarea concretă a acțiunilor de informare pentru muncitorii tineri, ca și pentru toți cei care se pregătesc pentru examenele teoretice de promovare într-o nouă categorie profesională implică o colaborare strînsă cu comisiile inginerilor și tehnicienilor, ca și cu cabinetele tehnice ale întreprinderilor, care deja dețin surse de informare documentară și mici biblioteci tehnice. Pentru realizarea unei informări utile privind cartea tehnică existentă în municipiul Suceava, Biblioteca Institutului de Subingineri, în colaborare cu Biblioteca județeană și cu Biblioteca Casei de Cultură a Sindicatelor, a realizat un catalog al cărții tehnice existente în orașul nostru.

Faptul că toate categoriile de oameni ai muncii sînt cuprinși în forme de reciclare sau perfecționare profesională impune activității de informare bibliografică pregătirea și difuzarea unui însemnat volum de informații din toate domeniile de activitate — liste bibliografice care semnaleză cele mai recente studii din periodice sau cărți, bibliografii adnotate, recenzii sau rezumate. Temele, firește, sînt de o mare diversitate, de la științele social-politice la domeniul tehnic precum construcția de mașini, celuloză și hîrtic, fibre artificiale, prelucrarea lîinii, mașini-unelte, prelucrarea lemnului etc., ele reflectînd, de altfel, profilul economic al județului nostru. Pentru un mare număr de meserii din cadrul industriei sucevene am întocmit, consultînd în prealabil tematicile care fixează domeniul cunoștințelor solicitate la examenele pentru obținerea de categorii profesionale, bibliografii adnotate, asigurînd, uneori chiar prin împrumut interbibliotecar, cărțile cerute pentru studiu. Acțiunea se desfășoară sub genericul „Cartea tehnică în sprijinul pregătirii profesionale”.

Ampla acțiune de creație tehnico-științifică din întreprinderile județului nostru în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, la care sînt antrenați muncitori, ingineri, tehnicieni, economiști, mulți cu numeroase brevete de inovatori sau inventatori, ne-a solicitat desfășurarea unei intense activități de informare bibliografică. Menționăm că, în ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, peste 34 000 de oameni ai muncii suceveni, integrați în activitatea de creație științifică și tehnică, au soluționat

4980 de teme, dintre care 242 sînt invenții și inovații, vizînd diverse aspecte ale producției materiale. Și în domeniul agricol activitatea de creație științifică a cunoscut o deosebită amploare. Colectivul Stațiunii de Cercetări Agricole — Suceava a creat 8 noi soiuri și hibrizi de plante (grîu, seară, porumb, cartofi etc.), a elaborat 14 tehnologii de cultură. La Suceava a fost creată prima bancă de gene din țară.

În cadrul compartimentului bibliografic, au fost redactate și tipărite, în ultimii ani, câteva bibliografii locale, între care și 3 volume „Știința în Bucovina”. Ele conțin peste 2000 de referințe bibliografice (cărți, studii) din domenii ale științei și tehnicii, dintre care peste 1000 ale unor savanți și cercetători bucovineni care lucrează în prezent în centre universitare sau institute de cercetări din țară și din județ. Aceste ghiduri bibliografice conțin informații tehnico-științifice foarte utile cadrelor tehnice superioare din întreprinderi, dovadă solicitarea lor deosebită.

Ion PINZARU

Contribuția activității de informare-documentare la realizarea sarcinilor stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al partidului

Colectivul de oameni ai muncii de la Întreprinderea de Mașini Unelte Infrățirea din Oradea, puternic mobilizați de istoricele documente ale celui de al XIII-lea Congres al P.C.R., sub permanenta îndrumare a organelor și organizațiilor de partid, aduce o contribuție importantă la ridicarea prestigiului industriei românești de mașini-unelte, la realizarea unor produse cu parametri tehnico-funcționali ridicați și la creșterea competitivității acestora pe piața mondială.

Realizarea unor produse de înaltă complexitate cum sînt centrele de prelucrare, mașina de găurit în coordonate, agregatele complexe, liniile de transfer, liniile tehnologice flexibile, impune o activitate intensă și neîntreruptă pe linia pregătirii profesionale, pe linia documentării tehnice, iar, în condițiile conjuncturii economice mondiale actuale, un rol deosebit de important revine activității de propagandă tehnică a produselor atît pe plan extern cît și pe plan intern. În cadrul Întreprinderii „Infrățirea”, aceste sarcini revin colectivului de la Cabinetul Tehnic.

Biblioteca Tehnică funcționează în cadrul cabinetului tehnic și dispune de un bogat material documentar-științific compus din peste 13 mii de volume de cărți tehnice (în valoare de aproape 700 de mii de lei), peste 15 mii de standarde de stat organizate în ordine numerică și cca 3400 de volume reviste tehnice legate. În evidența Bibliotecii Tehnice figurează, anual, în medie peste 500 de cititori din rândul muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor. Aici trebuie însă considerat faptul că datorită lipsei unor cărți tehnice necesare pregătirii pentru examenele de categorie ale muncitorilor în număr suficient de

exemplare nu odată se întîmplă ca, în perioada pregătitoare examenelor, cite 5—8 muncitori să se pregătească pe o singură carte, prin rotație, ceea ce ridică suficiente probleme și îngreunează studiul.

Biblioteca Tehnică a Întreprinderii asigură condiții de studiu în sala de lectură și pentru studenții și elevii școlilor de maștri care sînt angajați Întreprinderii. Pentru a putea asigura condiții cît mai bune de studiu și de informare cît și pentru a extinde posibilitățile oferite de propriul nostru potențial documentar, întreținem bune relații de colaborare cu Biblioteca Județeană și cu bibliotecile întreprinderilor din municipiu și din județ.

De o atenție specială se bucură menținerea colecțiilor în actualitate.

În scopul informării colectivului Întreprinderii precum și a altor colective de la întreprinderi cu profil asemănător despre materialele documentare achiziționate, ca și despre noile realizări în cadrul activității de creație tehnico-științifică și de produse noi asimilate, edităm semestrial un Buletin de informare tehnică.

Cabinetului Tehnic îi revine rolul coordonării activității de invenții și inovații, a cercului inovatorilor. În acest domeniu, în anul 1984 au fost înregistrate 9 invenții din care 5 invenții aplicate, 2 inovații aplicate, cu o eficiență economică de 850 de mii de lei, iar în anul 1985 pînă în trimestrul al III-lea se înscriau 2 invenții și 5 inovații înregistrate, cu o eficiență economică de 380 de mii de lei.

În scopul cuprinderii unui cerc cît mai larg de oameni ai muncii în mișcarea de invenții și inovații precum și pentru soluționarea problemelor tehnice la un nivel calitativ și tehnic cît mai ridicat, anual se organizează concursuri de invenții și inovații. Sînt popularizate prin afișe și în Buletinul de Informare Tehnică, planurile tematice de invenții ale Întreprinderii și ale Centralei Industriale. Pentru lărgirea sferii informaționale și implicit pentru stimularea spiritului creativ, prin grija Cabinetului Tehnic sînt realizate materialele de propagandă tehnică precum: cataloage de produse; prospecte, volante, pliante; albume; machete ale produselor; panouri, afișe; filme publicitare, expoziții locale, municipale, județene și în capitală.

În cadrul Cabinetului Tehnic sînt traduse în limbi de circulație mondială (engleză, germană, franceză, rusă) cărțile mașinilor, prospectele, corespondența, iar colectivul acestui compartiment participă la convorbirile cu beneficiarii externi în calitate de traducători. În acest compartiment se întocmesc ofertele tehnice pentru produse.

Din preocupările pentru perioada viitoare dorim să amintim constituirea unei bănci de date cuprinzînd prospecte ale produselor din profilul Întreprinderii, editate de producători din țările cu industrie dezvoltată — lucrare începută. De asemenea, intenționăm extinderea materialelor de prezentare a produselor cu ajutorul fotografiilor și a tipăriturilor color.

Esențială ni se pare extinderea propagandei la nivelul secțiilor productive privind cartea tehnică. Metoda cea mai pertinentă o constituie prezentarea în vitrine a fotografiilor noilor cărți apărute, grupate pe specialități, ceea ce permite o informare curentă și de durată, fără retragerea din circulație a lucrărilor recomandate.

În tot ce întreprindem avem în față sublinierile făcute de secretarul general al Partidului de la înalta tribună a celui de al XIII-lea Congres privind rolul ridicării nivelului pregătirii profesionale și tehnice pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, ca factor determinant al dezvoltării economico-sociale.

Ing. PANIK LUDOVIC

Biblioteci ale sindicatelor

La ordinea zilei : EFICIENȚA

Aliniate eșalonului bibliotecilor publice, cele ale sindicatelor — fie că funcționează în cadrul caselor de cultură sau al cluburilor muncitorești, fie în cadrul întreprinderilor sau al instituțiilor de ale căror comitete ale sindicatelor aparțin — și-au marcat contribuția în sistemul lecturii publice pe o curbă ascendentă de la an la an. Antrenate în marea competiție a calității și eficienței — Festivalul național „Cântarea României” —, ele și-au „disputat” înfietatea cu celelalte biblioteci publice, unele situându-se pe primul loc: cele de la casele de cultură ale sindicatelor din Sibiu, Iași, Piatra Neamț și Tirgoviste, cele ale cluburilor muncitorești „Oțelu Roșu” (Caraș-Severin), „Independența” (Sibiu) și Combinatul Siderurgic Hunedoara, cele ale întreprinderii de Tractoare și Mașini Agricole Craiova și Combinatului Chimic Craiova. Lor li se alătură încă multe alte unități a căror activitate reprezintă o certitudine a calității. În rindurile de față, ne vom opri asupra câtorva aspecte legate de activitatea bibliotecilor sindicatelor de la întreprinderea de Tractoare și Mașini Agricole din Craiova — bibliotecară Nicoleta Doina Taloi, de la Combinatul Siderurgic Galați — bibliotecară Cezarina Victoria Adamescu, de la Combinatul de Lianți și Materiale Refractare (C.L.M.R.) Turda — bibliotecară Emilia Hațeganu, de la întreprinderea Textilă „Oltu” din Sf.-Gheorghe — bibliotecară Zsembera Erzsébet, și de la Casa de Cultură a Sindicatelor din Pitești — bibliotecară Constanța Toma.

Cum s-au integrat în viața întreprinderii din care, de fapt, fac parte ?

În primul rind, menținându-se la curent cu problemele de producție și cu cele legate de pregătirea și perfecționarea profesională a forței de muncă. Un consiliu de conducere al bibliotecii bine alcătuit și o colaborare permanentă cu comitetul sindicatului permit bibliotecarului să fie „în cunoștință de cauză” și să orienteze activitatea compartimentului de care răspunde spre cele mai eficiente căi de acțiune.

La întreprinderea de Tractoare și Mașini Agricole din Craiova, Consiliul de conducere al bibliotecii, cu sprijinul Comitetului sindicatului, a întocmit o situație exactă asupra evantaiului de meserii, nivelu-

lui de pregătire profesională, numărului de cursanți și de cursuri de perfecționare profesională și de ridicare a calificării, tematicii lectoratelor tehnice și a cercului de invenții și inovații, numărului cursanților pe forme de învățământ politico-ideologic. Toate acestea în scopul de a ajuta biblioteca sindicatului și cea tehnico-documentară pentru ca, împreună, să stabilească un plan de acțiune eficient. Au fost urmărite trei direcții: redimensionarea colecțiilor de publicații pe baza conducerii judicioase a achizițiilor și completării fondurilor; realizarea unor instrumente și folosirea unor modalități de informare care să permită contactul cu o masă cât mai largă de beneficiari; adoptarea unor căi eficiente de deprindere a personalului muncitor, indiferent de gradul de pregătire profesională, de a utiliza instrumentele de informare și posibilitățile de documentare oferite nu numai de cele două biblioteci, dar și de celelalte existente în oraș.

În ceea ce privește starea colecțiilor de publicații, s-a constatat că procentul de 11 la sută pe care-l reprezintă cartea tehnică și științifică în fondurile celor două biblioteci nu este calitativ corespunzător. Cartea tehnică aparută în ultimii cinci ani este slab reprezentată, titlurile existente nu corespund, în mare parte, meseriilor practicate în întreprindere (lucru valabil și pentru publicațiile periodice). S-a hotărât, de altfel să se comunice Centralei Editoriale cerințele de carte tehnică neacoperite tematic prin actuala producție editorială.

Realizarea unei informări corecte a beneficiarilor trebuie să pornească de la existența unor cataloage bine puse la punct care să reflecte aștî fondul de carte, cît și cel de periodic (ne referim, mai ales, la domeniile științei și tehnicii). Insuficiențele forțe antrenate într-o asemenea acțiune fac aproape imposibilă prelucrarea publicațiilor periodice cu profil tehnic și științific. Bibliotecile se descurcă cum pot (mai ales cele tehnico-documentare care dețin, în principal, asemenea publicații). Cea de la întreprinderea craioveană — ca și altele la care ne referim în rindurile de față, recurg la o seamă de modalități „după puteri și pricepere”: folosirea stației de radioamplificare pentru anunțarea noutăților editoriale, a gazetelor de perete, a lis-

telor cu titlurile cărților nou apărute afișate aștî la sediul bibliotecii, cît și la cele mobile din secții sau de la căminele de nefamiliști, a listelor bibliografice de recomandare, a bibliografiilor adnotate, sintezelor și bibliografiilor analitice — în special pentru documentele de partid. Biblioteca craioveană are prevăzută în planul de perspectivă realizarea unui catalog colectiv al cărții tehnice de nivel mediu (pentru meseriile practicate în întreprindere) existente în bibliotecile din municipiu.

Ca modalități de propagandă — și ne referim la toate domeniile literaturii — sînt practicate formele indeobște cunoscute. Interesante sînt cele organizate în cadrul „Tribunei bibliotecii tehnice” și „Tribunei bibliotecarului sindical” — dezbateri, mese rotunde, expuneri, întâlniri cu specialiști — de către biblioteca craioveană la care participă ingineri, economiști, tehnicieni, muncitori specialiști, membrii cercului de invenții și inovații. Tematica abordată se axează pe problemele ce preocupă colectivele de muncă din secțiile de producție.

Interesantă este și experiența Bibliotecii Sindicatului Combinatului Siderurgic Galați care își desfășoară activitatea de propagandă a literaturii tehnico-științifice, în cele 20 de biblioteci mobile, pe baza unei colaborări permanente cu biblioteca tehnico-documentară care, la rîndul ei, a organizat 9 biblioteci mobile tehnico-documentare în uzinele ce compun combinatul. Acțiuni întreprinse la locul de muncă — dezbateri, lecturi, discuții, micro-expoziții —, folosirea stației de radioamplificare pentru transmiterea unor emisiuni ca „Buletin informativ”, „Cărți nou apărute în Editura Tehnică”, „Știința la zi”, „Biblioteca vă recomandă” au scopul de a stîrni și menține treaz interesul pentru cartea tehnică. Emisiuni asemănătoare sînt realizate și pentru celelalte domenii ale literaturii. Acordarea unei ponderi însemnate în activitatea de împrumut și de propagandă a cărții celor 20 de biblioteci mobile se bazează pe înțelegerea eficienței acestor „prelungiri” ale căilor de acțiune a unității centrale în condițiile unui combinat de dimensiunile celui gălățean. Susținerea lor printr-un fond îndestulător de cărți, schimbate lunar sau bilunar, prin acțiuni de propagandă a cărții adecvate microgrupurilor cărora li se adresează și — un aspect lăudabil — printr-un program de instruire — alcătuit din consfătuiri, schimburi de experiență, dezbateri — a bibliotecilor obștești, la care sînt invitați și difuzorii de carte și cititorii frunzași, le-a ajutat să se integreze eficient

O colaborare strinsă cu factorii educaționali se finalizează cu rezultate bune în activitate

În viața sectoarelor de producție în care activează. Interesul pentru cunoașterea cerințelor oamenilor muncii privind literatura pe diverse domenii se înscrie ca o preocupare constantă a bibliotecii gălățene care, ajutată de membrii colectivului de sprijin, întreprinde acțiuni periodice de investigare a acestor cerințe. De ele se ține seama atât la completarea colecțiilor, cât și la organizarea manifestărilor de propagandă a cărții.

Sondarea periodică a preferințelor de lectură ale cititorilor, mai ales la locurile lor de muncă, prin bibliotecile mobile și activul obșteșc al bibliotecii sindicatului se practică și la celelalte biblioteci menționate în rândurile de față.

Ce reprezintă, de fapt, o bibliotecă a casei de cultură a sindicatelor ?

Un model și, totodată, un „îndrumător“ al activității celorlalte biblioteci din sistem care funcționează în cluburile muncitorești, în întreprinderile și instituțiile din localitatea respectivă. De toate aceste atribuții se achită cu bune rezultate și Biblioteca Casei de Cultură a Sindicatelor din Pitești. Ne vom opri asupra citorva aspecte.

Preocupărilor de integrare a activității de propagandă a cărții în activitatea cultural-educativă desfășurată în întreprinderi li se circumscriu atât acțiunile organizate de către biblioteca casei de cultură în colaborare cu bibliotecile sindicatelor și cele tehnico-documentare din unitățile respective, cât și cele de îndrumare ale bibliotecarilor care răspund de aceste unități. Lectoratul lunar „Biblioteca sindicatului și rolul ei în propaganda cărții în întreprinderi și instituții“, caietul metodic pentru îndrumarea bibliotecarilor cu muncă obștească, ca și alte materiale menite să vină concret în ajutorul celor care au în responsabilitate acest sector al muncii cultural-educative — alcătuite cu sprijinul colectivului de specialiști de la Biblioteca Județeană Argeș —, consfăturile metodice trimestriale — desfășurate atât la sediul casei de cultură, cât și la cluburile muncitorești, schimburile de experiență, deplasările săptămânale ale bibliotecarei Constanța Toma la unitățile din municipiu, urmărirea la colectura bibliotecilor a modului în care precomenzile unităților sindicatelor sînt onorate, inițierea, cu sprijinul Consiliului Municipal al Sindicatelor Pitești, a unui concurs menit să impulsioneze activitatea de propagandă a cărții la nivelul bibliotecilor din întreprinderile și instituțiile localității, organizarea, împreună cu celelalte biblioteci ale sindicatelor, la căminele de nefamiliști, de cicluri permanente — „Dicționar de

etică pentru tineret“, „Biblioteca juridică a cetățeanului“ — de debateri, întâlniri cu scriitorii, recitaluri de poezie — susținute de către grupul de recitatori ai bibliotecii —, iată câteva dintre punctele înscrise în programul de activitate curentă a bibliotecii piteștene.

Direcții de acțiune prioritare

Creșterea eficienței formelor de propagandă a cărții tehnice și științifice s-a înscris la cote superioare de calitate pentru bibliotecile sindicatelor de la Întreprinderea Textilă „Oltu“ din Sf. Gheorghe și de la C.L.M.R. Turda. Stabilirea unor forme de colaborare permanentă cu comisiile inginerilor și tehnicienilor și bibliotecile tehnice din cele două întreprinderi a permis, în primul rînd, o mai judicioasă completare a fondurilor de publicații la capitolul carte tehnică (mai ales de nivel mediu) și științifică. Punerea la dispoziția membrilor cercurilor de invenții și inovații a documentației existente atât la bibliotecile sindicatelor cât și la cele tehnice a reprezentat un ajutor concret în preocupările acestora de a contribui prin creațiile lor la creșterea productivității muncii, a exportului și reducerea, prin asimilări, a importului.

Acțiunile de propagandă a literaturii tehnice și economice, orientate tematice în funcție de obiectivele întreprinderilor, au fost organizate la locurile de muncă, la căminele de nefamiliști, la „navetiști acasă“ (în cadrul unor acțiuni complexe realizate de către Clubul muncitoresc al C.L.M.R. Turda) și, bineînțeles, la sedile celor două biblioteci. Cel mai bine primit a fost dezbaterile mesele rotunde, convorbirile organizate cu un număr mic de participanți, ele permițînd o abordare mai puțin „protocoară“ a problematicii.

Nu ne mai oprim și asupra celorlalte forme prezente în activitatea curentă a bibliotecilor. Menționăm, doar, practica multor biblioteci ale sindicatelor — și a celor la care ne-am referit în rândurile de față — de a stabili o colaborare fructuoasă cu universitățile cultural-științifice în sensul sprijinirii — cu materialul documentar și de informare pe care îl au — a cursurilor profilate pe problematica economică și tehnico-științifică. Ba mai mult. De a iniția cursuri speciale de instruire în practica utilizării instrumentelor de informare și a documentării de specialitate. În acest sens, menționăm, pentru succesul de care se bucură, cursul intitulat „Tehnica muncii intelectuale“, organizat în cadrul Întreprinderii de Trac-toare și Mașini Agricole Craiova.

Anne-Marie MIHAI

Implicarea cărții în viața activă a satelor presupune o acțiune de permanență, rezultatul acestui act de cultură nu poate fi receptat decât dacă evoluția sa este ascendentă și deci eficientă. Cartea nu poate să rămînă doar bine așezată în raftul bibliotecii, ea trebuie să circule, să fie redescoperită, trecută prin filtrul personal al cititorului și să devină un bun al său, un determinant prețios al muncii și gîndirii sale. Este o convingere a directorului școlii coordonatoare din comuna Sîncel, prof. Vasile Buia, care s-a ocupat mulți ani, ca bibliotecar comunal, și de lectura publică din comună, preocupare pe care o are și ca director de școală. Munca de bibliotecar o continuă acum soția sa, învățătoare la aceeași școală. Cei doi animatori ai vieții spirituale din localitate nu concep activitatea bibliotecară fără integrarea acesteia în planurile cultural-educative ale comunei, fără atragerea intelectualilor în colectivul de sprijin al bibliotecii, fără implicarea în activitățile politico-educative ale organizațiilor de masă și obștești. Această convingere și-o argumentează arătînd că, între multitudinea factorilor care au sarcina de a desfășura o susținută activitate în vederea satisfacerii la un nivel calitativ superior a cerințelor de formare și formare, de pregătire profesională a tuturor oamenilor muncii, bibliotecile ocupă un loc important, prin dotarea lor cu volume din toate domeniile cunoașterii umane. Totodată, în baza unei experiențe îndelungate este convins că munca de bibliotecar nu trebuie să fie considerată o obligație în plus, ci un complement necesar, un ajutor pentru cea de dascăl, un privilegiu.

Pentru a face cunoscut cititorilor fondul de carte al bibliotecii, noutățile editoriale, publicațiile privind actualitatea politică și economică românească și internațională, precum și pentru a marca diversele aniversări înscrise în agenda culturală a anului, paralel cu organizarea celor peste 9 000 de volume pe principiul „accesului liber la raft“ într-o încăpere spațioasă, cu gust aranjată, care îndeamnă la lectură, biblioteca organizează seri literare, prezentări de cărți, medaliaone, expoziții, concursuri etc., participînd astfel activ la animarea și diversifi-

carea vieții spirituale din comună. Literatura social-politică, cu precădere documentele de partid și de stat, lucrările tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost popularizate prin rafturi tematice, vitrine, bibliografii, avându-se în vedere programele învățământului politico-ideologic de partid și evenimentele politice curente. Planul bibliotecii cuprinde prezentări de cărți, recenzii ale cărților cu profil agricol și zootehnic, expuneri pe teme de educație cetățenească, patriotică și revoluționară.

Biblioteca pune la dispoziția artiștilor amatori culegeri de texte, volume de dramaturgie, bibliografie solicitată pentru pregătirea manifestărilor ce reprezintă comuna în Festivalul național „Cântarea României”. Astfel de preocupări explică înscrierea anuală la bibliotecă a aproape 500 de cititori, difuzarea unui număr de peste 4 000 de volume, organizarea de Biblioteca Județeană a unui schimb de experiență la această bibliotecă și cuvintele de apreciere, pe care le formulează cu îndreptățită satisfacție Lucreția Petruța, primarul comunei.

În lumina cerințelor tot mai exigente ale activității ideologice și politice trasate la Congresul al XIII-lea al P.C.R., biblioteca, colectivul ei de sprijin, prin mobilizarea întregului potențial intelectual al comunei, își va diversifica și intensifica în continuare activitatea, pentru a face din carte un instrument activ al formării și perfecționării profesionale, al educației revoluționare.

Eugenia MUNTEANU
director
Biblioteca Județeană Alba

Biblioteci școlare

Biblioteca școlară — laborator al învățării

În mod obișnuit, termenul de bibliotecă evocă „o colecție de cărți, periodice etc. spre a le pune, organizat, la dispoziția cititorilor”. În zilele noastre, termenul a căpătat o accepție mult mai largă, pentru că biblioteca școlară, de pildă, ca să ne referim la un domeniu specific, a devenit un cadru autentic de instrucție și educație. Și aceasta pentru că înnoirea procesului de învățămînt a solicitat regîndirea întregului ansamblu pedagogic din școli și, odată cu aceasta, a determinărilor și relațiilor existente între cei supuși educației și toți factorii care concurează la formarea tipului de personalitate umană aspirînd la multilateralitate.

Valoarea acestui demers, cu adevîr semnificații intelectuale și morale, este cu atît mai mare, cu cît întreaga activitate desfășurată în perimetrul influențelor pozitive exercitate de biblioteca școlară își află deplina materializare în interesul declanșat în conștiințele și sufletele copiilor și tinerilor pentru asimilarea, deopotrivă, a lumii exterioare (în diversa ei realitate materială) și a sintezelor acestei realități, puse la îndemînă prin mijlocirea cărților. Cu alte cuvinte, funcția instructivă a bibliotecii școlare nu mai necesită argumente suplimentare, de vreme ce, prin însăși rațiunea ei de a exista, furnizează, prin diverse forme și pentru domeniile cunoașterii umane, surse sigure de documentare, adaptate diferitelor nivele de înțelegere și răspunzînd exigențelor programelor școlare.

Sîntem, totuși, martorii unor fenomene interesante, care ilustrează faptul că, pe măsură ce procesul de învățămînt se perfecționează, prin inovații succesive, funcțiile bibliotecii școlare s-au schimbat și ele. Dintr-un centru de distribuție și o sală de lectură, biblioteca școlară a devenit un laborator al învățării, iar bibliotecarul nu mai este un simplu gestionar, ci un membru al colectivului didactic. Un factor, deosebit de neglijabil, de activizare a instruirii și educației elevilor, un specialist în coordonarea lecturii tuturor elevilor din școală. Astfel transformată, biblioteca oferă o îndrumare competentă în căutarea și selecția informațiilor, în utilizarea lor profitabilă.

Biblioteca școlară îi ajută, așadar, pe tinerii de toate vârstele să se pregătească pentru a trăi într-o lume în care progresul științelor se accelerează neîncetat, ceea ce impune nu numai o informare completă și însușirea unor metode de lucru cu cartea, ci și stimularea creativității. De la stadiul pasiv, al acumulării diverselor informații culese din cărțile și documentele puse la îndemînă de bibliotecă, elevii sînt orientați spre o etapă activă, de elaborare a unor texte originale: monografiile ale școlilor, scrieri literare, albume, montaje literar-muzicale. Vrem să subliniem că astăzi biblioteca este și un important instrument de dezvoltare a aptitudinilor creatoare ale școlariilor, fiind cunoscut, din acest punct de vedere, locul pe care îl ocupă cenaclurile literare, revistele școlare și cercurile artistice în descoperirea și afirmarea talentelor aflate la vârsta înerențelor căutări.

Biblioteca școlară oferă elevilor posibilități multiple de a-și însuși o largă arie de informații din toate domeniile și, totodată, de a-și forma și dezvolta acele calități și in-

strumente ale muncii intelectuale care să le permită adaptarea la schimbările rapide și profunde ce se produc într-o societate predominant dinamică, cum este societatea românească a zilelor noastre.

Semnificativă este și contribuția bibliotecilor școlare la pregătirea și desfășurarea ampleror manifestări culturale-artistice organizate în cadrul Festivalului național „Cântarea României”, precum și succesele obținute de reprezentanții liceului nostru în diferitele faze ale olimpiadelor școlare și ale concursurilor pe meserii.

Verona JIPLEA
bibliotecar

Liceul Industrial nr. 4
Drobeta Turnu-Severin

X Biblioteci universitare

Punctele de informare tehnic-științifică — modalitate de stimulare a intereselor pentru lectură

Bogate în mari prefaceri, pentru toate domeniile de activitate din țara noastră, cele două decenii de la Congresul al IX-lea al P.C.R. au dat învățămîntului de toate gradele conținutul și dimensiunile necesare unei societăți dinamice, în continuă dezvoltare.

Ancorat puternic în realitate, învățămîntul superior, ca treaptă esențială de finalizare, s-a adaptat din ce în ce mai mult nevoilor economiei și culturii naționale, așezînd pregătirea noilor generații de specialiști pe temelia celor mai noi cuceriri ale gîndirii contemporane. În acest proces, vehicularea informațiilor, căutarea celor mai adecvate și moderne căi de organizare a studiului ocupă un loc deosebit. În contextul acesta s-a înscris înființarea „Punctelor de informare tehnico-științifică” din cadrul Bibliotecii Centrale a Universității din Brașov, avînd la bază principiul organizării funcționale.

Concepute la începutul anului universitar 1977—1978, ca urmare a necesității imperative de a realiza rolul lor de laborator de organizare a studiului, cele două puncte de informare și documentare tehnico-științifică concentrează în fondurile aferente de publicații colecțiile a trei ani, perioadă în care-și mențin actualitatea, avînd în vedere că dificultatea de orientare crește proporțional cu mărirea fondului.

Disponînd de circa 1 300 de titluri, respectiv 70 000 de volume și 450 000 de exemplare publicații periodice în total, punctele de informare sînt organizate în sistemul

Simpozionul „Bihorul contemporan“

accesului liber la raft, pe domenii, în profilul celor 5 facultăți ale universității. Sistemul nu a întârziat să-și dezvăluie avantajele: creșterea indicelui de circulație a colecțiilor, sporirea capacității cititorilor de a se orienta în fondurile bibliotecii și de a selecta în mod independent.

Pentru creșterea interesului masei de cititori față de noua formulă de organizare s-a avut în vedere dotarea punctelor de informare cu prospecte tehnice, buletine de informare ale institutelor de învățământ superior, buletine documentare ale cabinetelor tehnice din întreprinderi, instrumente de informare curentă românești și străine, reviste referative, cataloage ale instituțiilor științifice de învățământ superior din lume, rapoarte ale institutelor de cercetare, lexicoane. Pentru consultarea pe loc a literaturii străine de specialitate, cititorii beneficiază de numeroase dicționare.

Pentru a avea o imagine concretă asupra eficienței informației, cit și pentru a releva interesul cititorilor noștri față de noul sistem, ne-am propus să analizăm statistic un anume interval de timp, respectiv 6 luni.

Astfel, în intervalul de timp analizat, s-a înregistrat o frecvență de 318 persoane fizice, care au efectuat 1471 intrări (respectiv buletine de cerere completate). Dintre acestea 597 (adică 41 la sută) au fost cititori studenți, iar 874 cadre didactice și alte categorii de beneficiari. Fiecare cititor persoană fizică a solicitat colecțiile de circa 58 de ori.

Analizând frecvența cititorilor studenți pe ani de studii constatarea generală este că 90 la sută din totalul acestora sînt din anii terminali și numai 10 la sută din primii ani de studiu, lucru de altfel foarte firesc datorită faptului că studenții sînt puternic diferențiați — ca pregătire și nivel de interes — de la un an de studiu la altul. Funcție de imperativele procesului de învățământ, lectura studenților ridică probleme ce decurg mai mult din ritmul solicitărilor decît din conținutul acestora, baza lecturii lor constituind-o bibliografia obligatorie. Cu toate acestea, dacă cei din primii ani se mulțumesc în genere cu ceea ce li se indică, cei din anii mari își diversifică treptat interesele de lectură și de informare, acestea devenind din ce în ce mai specializate, culminînd cu perioada pregătirii proiectelor de an sau de diplomă. Cadrele didactice, cu interese de lectură foarte pretențioase, îndreptate spre cele mai noi și importante apariții în domeniul mai mult sau mai puțin spe-

cializat de care se preocupă, ridică în mod expres probleme de conținut a lecturii.

Cei 1471 de cititori au consultat în perioada analizată 18455 de publicații, ceea ce reprezintă o medie de 13 exemplare per cititor frecvent. Comparînd specialitatea cititorilor studenți cu domeniile lor de lectură se pot face constatări interesante: în domeniul mecanicii, din totalul de 7102 solicitări, 1390 au fost reviste referative, 5404 reviste primare și 218 reviste de interes general și alte publicații; în domeniul construcțiilor de mașini din totalul de 4316 solicitări, 2403 au fost reviste primare și 2263 reviste referative; în domeniul silviculturii și al exploataților forestiere din totalul de 2712 solicitări, 2159 au fost reviste primare și 558 reviste referative.

Urmărind circulația publicațiilor pe titluri se constată că publicațiile primare au o circulație remarcabilă.

Ne-am propus și cunoașterea limbilor străine spre care se îndreaptă preferințele cititorilor noștri în planul informării — ca reper indispensabil pentru orientarea dotării punctelor de informare, dar și pentru procesul formativ școlar și chiar universitar. S-a constatat o predilecție, în ordine, pentru domeniul mecanicii, pentru franceză, germană, rusă, engleză, în ceea ce privește domeniul silviculturii, variația fiind doar a ordinii de prioritate, respectiv franceză, germană, rusă, engleză. Oricum, majoritatea publicațiilor consultate sînt în limba română, dovadă o insuficientă stăpînire de către tineretul studios a limbilor de largă circulație.

Dacă indicii de lectură și de circulație realizați nu sînt tocmai spectaculoși este o chestiune numai de aparență, oricum obiectiv explicabilă, care derivă din faptul că, pe de o parte, în ultimii ani s-a produs o restrîngere a numărului de titluri de perioadă, ca urmare a unei selecții riguroase, iar pe de altă, cum arătăm, din cauza slabei cunoașteri de către mulți dintre studenți a limbilor străine, cu implicații asupra circulației colecțiilor.

Un factor care ar facilita consultarea și ar mări volumul de activitate ar fi desigur existența unui local adecvat.

Scurta noastră analiză demonstrează, credem, cunoașterea preocupării studenților, a specialiștilor în formare, de a cunoaște și a-și însuși cunoștințe cit mai pertinente și mai utile preocupărilor lor, atît pentru studiul de zi cu zi cît și pentru cercetarea științifică.

Rodica BOTOROG

Biblioteca Centrală a
Universității din Brașov

Cea de-a opta ediție a sesiunii „Bihor — momente, instituții, personalități“ s-a desfășurat la Biblioteca Județeană Bihor sub genericul operațional „Bihorul contemporan“, sintagmă care reflectă dorința organizatorilor de a da acestei manifestări științifice o mai mare implicare în actualitate, în comparație cu edițiile precedente. Acest deziderat s-a și realizat, deoarece pe lângă secțiunile tradiționale ale sesiunii, cum sînt cele axate pe istorie culturală, literară și istoriografie, de această dată au funcționat și două secțiuni noi, de „Știință și tehnologie“, cu 9 lucrări, respectiv de „Cercetări agrozootehnice în județul Bihor“, cu 8 lucrări, care au beneficiat de îndrumarea unor personalități ale domeniului, oameni de știință ridicați dintre bihoreni, prezenți la sesiune: prof. univ. dr. doc. Sabin Nica, cercetător dr. Dorin Poenaru, conf. univ. dr. Teodor Maghiar, conf. univ. dr. Gheorghe Nadiu. S-a dezvăluit că există puternice colective cu preocupări de cercetare științifică aplicată la Stațiunea de Cercetări Agricole și Zootehnice din Oradea, la Stațiunea de Cercetări Pomicole, la Întreprinderile „Înfrățirea“, „Metalica“, „Sinteza“, în rîndul cadrelor didactice care predau aplicat cunoștințele de matematică, fizică sau chimie. Numeroase cadre ingineresti, medicale sau didactice din Bihor își valorifică cercetările lor prin sesiuni științifice locale, în țară sau chiar în străinătate, le publică sau le aplică în procesele tehnico-productive. S-a vorbit insistențios în sesiune despre responsabilitatea Bibliotecii județene privind reflectarea — în bibliografia, repertoriul și cataloage — potențialului tehnico-științific al Bihorului, pentru a-l face cunoscut cît mai larg de către beneficiarii lui virtuali, oamenii muncii din Întreprinderi și instituții. În mod normal, nu se poate vorbi despre integrarea și coordonarea informației de specialitate într-un sistem județean dacă nu se cunoaște dinamica cercetării de specialitate din unități și, mai ales, ce și unde se publică de către specialiștii bihoreni. Din discuțiile purtate în sesiune a rezultat că momentan nimeni nu se ocupa serios și sistematic cu această chestiune. Analizînd rezultatele sesiunii, este evidentă cotitura înspre realitate și actualitate, pe care aceasta a înre-

gistrat-o, datorită legăturii cu specialiștii din domeniul industrial-agrotehnic. În ceea ce privește Biblioteca județeană, a fost evident că actuala organizare a secției de carte tehnico-științifică, precum și activitatea ei trebuie regândite și redimensionate, pentru a fi nu numai la un nivel de „plutire”, dar pentru a elabora cu adevărat acele instrumente de informare care de ani de zile se transferă dintr-un pian de muncă la altul (în primul rând catalogul colectiv de carte tehnică existentă în municipiu, respectiv catalogul colectiv al presei de specialitate existente în unități economice). Catalogul publicațiilor elaborate, publicate și aplicate de către specialiștii din unitățile economice bihorene este cea de-a treia mare lucrare care se poate adăuga primelor două, dar nu în sensul amănării ei de la un an la altul, ci în sensul indicat de sesiune și de către specialiștii prezenți, acela de a se cunoaște, de a se descrie și populariza în timp optim puterea de creativitate a intelectualității tehnico-ingineresti din județ, conexiunile ei cu cercetarea tehnico-științifică din țară și din străinătate, aportul ei la creșterea eficienței activității economice.

Constantin MĂLINAȘ

Mesterul Manole. *Ex libris* N. V. Capsali, de Dafinel Duinea. Vulcan, 1978. X3 (Premiul pentru *ex libris* inspirat din literatura populară).

biblioteca nicolae iorga ploiești

Zilele Bibliotecii Județene „Nicolae Iorga” din Ploiești

Ca în fiecare an, la început de primăvară, biblioteca ploieșteană oferă iubitorilor cărții o săptămână deosebită. Inscrise sub însemnele Festivalului național „Cîntarea României”, zilele bibliotecii reunește personalități din domeniul culturii, și îndeosebi din cel al literaturii, într-un dialog fructuos cu publicul larg. Locul de desfășurare, sediul bibliotecii și întreprinderi din municipiu.

Dedicată marii sărbători-anniversarea a 65 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, manifestările au reprezentat o îmbinare firească a valorilor culturale transmise de înaintași cu cele ale prezentului nostru socialist. Expoziția documentară de publicații dedicată sărbătorii a 65 de ani de la înființarea partidului, recitalul de poezie, susținut de către colectivul artistic al bibliotecii, dedicat aceluiași eveniment, ca și cel intitulat „Primăvara păcii”, întâlnirile cu academicianul Alexandru Balaci, cu prof. univ. dr. Virgil Cîndea, cu dr. Ion Stoica, cu poetul Marin Sorescu, cu prozatorul Constantin Chiriță, cu criticul literar Valeriu Râpeanu — ca să numim doar o parte dintre invitați — masa rotundă consacrată evocărilor, amintirilor și mărturiilor despre Biblioteca „N. Iorga, expozițiile omagiale de carte și alte și alte manifestări întregesc un program ce marchează, sub semnul calității, prezența bibliotecii ploieștene în viața culturală a municipiului.

Biblioteca Orășenească Reghin : o prezență activă

Devenită tradițională, manifestarea „Zilele bibliotecii reghinene” a prilejuit la ultima sa ediție o abordare a fenomenului lecturii din diverse unghiuri. În cadrul simpozionului „Carte-cultură-informare”, al colocviului „Biblioteca și cercetarea sociologică”, al medalionului literar „Liviu Rebreanu”, oameni de cultură de pe meleagurile muresene, specialiști, lucrători ai bibliotecii județene și ai celei gazdă au oferit publicului local, a cărui prezență numeroasă a răsplătit eforturile organizatorilor, posibilitatea de a cunoaște mai bine problematica complexă a lecturii publice și preocupările instituției înscrisă în această sferă : biblioteca publică.

Referindu-se la locul pe care-l ocupă Biblioteca Orășenească Reghin în viața culturală a orașului, conducătorul instituției, Marin Șara, preciza că „Ceea ce a caracterizat și caracterizează colectivul bibliotecii orășenești, bibliotecarii care au muncit de-a lungul anilor în această instituție a fost dorința lor de a-și face pe deplin datoria, de a se perfecționa în permanență, fiind mereu la nivelul cerințelor etapei de dezvoltare în care și-au desfășurat sau își desfășoară activitatea”. Neabdicînd de la principiul prezenței active în viața culturală a Reghinului, biblioteca orășenească și-a îmbogățit, de la un an la altul, gama serviciilor puse la dispoziția publicului, și-a lărgit aria de pătrundere prin înființarea de filiale, s-a integrat, prin instrumentele realizate și publicațiile de care dispune, cerințelor de informare și documentare din toate domeniile existente în rîndul unei populații diversă ca preocupări și aspirații.

Codruța VLAD

Insula. *Ex libris* Grosan, de Alexandru Rădulescu. Alba Iulia, 1985. X2 (Premiul pentru *ex libris* executat în vilogravură).

A. MIHU

Sistemul de cataloage — între teorie și practică

Preocupările legate de regăsirea rapidă a informațiilor au determinat importante schimbări în teoria generală a catalogării, schimbări ce dau o nouă perspectivă asupra catalogului de bibliotecă. Formele tradiționale de cataloage pe fișe de carton sînt tot mai frecvent înlocuite, în marile biblioteci, de cataloagele pe microformate sau de cele produse direct pe calculator. În majoritatea cazurilor însă, în aceste biblioteci, coexistă atît cataloagele tradiționale — ușor accesibile publicului, cît și cataloagele parțiale sau total automatizate. Se discută posibilitatea de conversie a lor prin realizarea unui catalog computerizat, care să înglobeze cataloagele vechi și să ofere acces rapid și direct la informații. Avînd în vedere costul ridicat al unor asemenea operațiuni, se recomandă cea mai mare atenție în studierea aspectului economic al sistemului computerizat, care, deși foarte modern, se poate dovedi inefficient în operațiile curente.

Datorită automatizării, sistemul de alcătuire a cataloagelor va înregistra nete îmbunătățiri în concordanță cu noile cerințe ale activității; rolul, funcțiile și destinația acestora vor rămîne însă neschimbate. Existența cataloagelor ca parte componentă a aparatului de informare al bibliotecii nu este în nici un fel contestată. Întregul complex de cataloage al unei biblioteci este conceput în mod organic și unitar, ca instrumente de regăsire a informațiilor înregistrate cu maximum de corectitudine. La baza acestei reconsiderări a funcției și naturii complexe a catalogului stă mai ales concepția potrivit căreia biblioteca este considerată astăzi un sistem de informare: informațiile din sistemul bibliotecii și cele purtate de documentele pe care le deține, ordonate și puse la dispoziția utilizatorilor cu ajutorul unor tehnici și proceduri concepute în acest scop. Catalogul este rezultatul unei asemenea tehnici și, în același timp, imaginea colecțiilor de documente dintr-o bibliotecă sau dintr-un grup de biblioteci, în cazul catalogului colectiv. Astfel, catalogul este un mijloc elastic și eficient de selecție; fișa de catalog a unui document poate fi multiplicată și introdusă în numeroase și variate liste (fișiere). Nu trebuie uitat, pe de altă parte, că fișa nu este documentul, ea îl substituie prin descriere. O bună descriere furnizează uneori informații ce pot scăpa unei examinări directe a documentului, ajutînd la mai buna lui utilizare.

„Catalogul poate fi definit, deci, ca ansamblu al descrierilor de documente, elaborat în vederea regăsirii lor cu ajutorul unei strategii predeterminate“ (II catalo. În: *Giornale della libreria*, nr. 1, 1984, p. 11).

Beneficiarii bibliotecii se adresează catalogului cu cereri foarte variate. Aceștia se pot interesa de literatura referitoare la o temă concretă sau la un anumit domeniu al științei, de lucrările unui autor sau ale unui colectiv anumit (instituție sau organizație), de genuri de literatură specială (hărți, note, standarde, cărți poștale ilustrate, afișe etc.). Nici unul din cataloagele bibliotecii nu poate fi conceput astfel încît să dea răspuns tuturor întrebărilor puse de cititor. De aceea, este necesar ca biblioteca să organizeze mai multe cataloage prin care să realizeze o gîndirea multilaterală a fondului de publicații, în scopul satisfacerii cît mai depline și rapide a cererilor de informare.

Varietatea cataloagelor existente într-o bibliotecă impune conceperea acestora ca un tot unitar, integrarea lor într-un sistem — sistemul de cataloage al bibliotecii.

Plecînd de la definiția noțiunii de sistem — „un ansamblu de elemente (principii, reguli, forțe etc.) dependente între ele și formînd un întreg organizat, care (...) face ca o activitate practică să funcționeze potrivit scopului urmărit“ (Dicționarul explicativ al limbii române. Buc., Edit. enciclopedică) —, sistemul de cataloage trebuie privit ca un ansamblu de elemente în care fiecare catalog, ca element al sistemului, urmează să dezvăluie fondul bibliotecii sub un anumit aspect, iar cataloagele în totalitate, ca elemente ale acestui sistem unic, să fie în același timp legate reciproc, coordonate.

Cataloagele, ca elemente componente interdependente ale unui sistem unitar, trebuie examinate în ansamblul lor. Nu suma aritmetică a cataloagelor existente într-o bibliotecă reprezintă sistemul de cataloage al bibliotecii respective, ci gîndirea acestora într-un sistem integrat, în cadrul căruia să funcționeze legături organice, necesare ogîndirii cît mai veridice și multilaterale a fondului bibliotecii.

Putem spune că prin sistem de cataloage al unei biblioteci înțelegem numărul de cataloage existente în bibliotecă respectivă, organizate după un plan prestabilit, aflate într-o relație de interdependență și interacțiune reciprocă și care își propun să dezvăluie multilateral colecțiile bibliotecii, conform sarcinilor acestora, număr considerat a fi necesar beneficiarilor bibliotecii respective.

Stabilirea unui sistem optim de cataloage este o problemă foarte importantă și în același timp complicată. Pe lîngă grija de a satisface cît mai deplin și în bune condiții nevoile de informare, trebuie avuți în vedere și alți factori cum ar fi: mărimea și componența colecțiilor bibliotecii, perspectivele privind creșterea acestor colecții, forța de muncă ce poate fi investită în organizarea lor, o strictă planificare a sarcinilor bibliotecii, pentru ca sistemul de cataloage să se încadreze în tipul și structura bibliotecii și să răspundă sarcinilor acesteia. Fixarea sistemului de cataloage implică o răspundere de mare importanță, cu adînci repercusiuni în activitatea de perspectivă a bibliotecii.

Rezolvarea problemelor legate de sistemul de cataloage este condiționată de cunoașterea exigențelor ce se impun atît sistemului în totalitate, cît și fiecărui catalog. Dintre acestea menționăm:

— Cataloagele și fișierele bibliotecii se constituie, în ansamblul lor, ca principale instrumente de dezvăluire multilaterală a fondului de publicații, de satisfacere a nevoilor de informare ale cititorilor, de popularizare a celor mai valoroase lucrări existente

În colecțiile bibliotecii. În virtutea acestor cerințe, se impune ca acestea să fie alcătuite cu seriozitate și răspundere, la un înalt nivel ideologic, politic și științific, să fie ținute la zi prin introducerea în cel mai scurt timp a fișelor pentru lucrările nou intrate în bibliotecă, să asigure plenitudinea dezvoltării fondului.

— Catalogoalele trebuie să contribuie la îmbunătățirea servirii cititorilor, a activității bibliografice și de informare, la creșterea circulației fondului în întregime și la creșterea numărului de cărți citite. Pentru realizarea acestor deziderate, cataloagele vor fi organizate în așa fel încât cititorii să poată găsi repede și ușor materialele de care au nevoie, iar timpul afectat de bibliotecar pentru depistarea literaturii necesare sau pentru efectuarea informației bibliografice să fie redus la minimum.

— La baza sistemului de cataloage al bibliotecii și a fiecărui catalog separat trebuie să se afle un plan bine gândit. La elaborarea acestui plan se va ține seama de tipul de bibliotecă, de profilul localității, de componența cititorilor, de conținutul și structura colecțiilor. Gândit astfel, sistemul de cataloage al unei categorii de bibliotecă va prezenta particularități, uneori deosebit de esențiale față de cel al altei categorii de bibliotecă, aceasta datorită faptului că sarcinile acestor biblioteci, profilul lor și structura cititorilor sînt diferite.

— Fiecare catalog ce face parte din sistemul de cataloage trebuie să reflecte din unghiuri diverse componența fondului; totodată acestea trebuie să fie legate reciproc, coordonate între ele. Problemele privitoare la delimitarea cataloagelor capătă o însemnătate deosebită (de exemplu, delimitarea dintre cataloagele generale și cataloagele speciale organizate pentru unele colecții).

— Sistemul de cataloage suferă uneori schimbări în strînsă dependență cu lucrările bibliografice achiziționate de bibliotecă. De exemplu, dacă biblioteca primește „indicatorul standardelor de stat” nu este nevoie să mai întocmească și un catalog special al standardelor.

— Sistemul de cataloage trebuie să fie organizat economic (să nu fie costisitor) și rațional, evitîndu-se dublarea nemotivată a fișelor în diferite cataloage, crearea de rubrici inutile sau de cataloage care dublează informația furnizată de altele.

O analiză a sistemului de cataloage existent în bibliotecile noastre, în sensul considerentelor teoretice prezentate, ne permite să facem unele recomandări și observații:

1. Minimum de cataloage absolut necesare într-o bibliotecă sînt: catalogul alfabetic pe autori și titluri (în cazul lucrărilor fără autor declarat sau cu mai mult de trei autori), catalogul pe materii și catalogul topografic.

Pornind de la aceste trei cataloage, fiecare bibliotecă își poate diversifica sistemul propriu, în funcție de colecțiile pe care le posedă, de forța de muncă de care dispune și de nevoile cititorilor.

Cel mai complet catalog al bibliotecii (ne referim la bibliotecile mari, cu număr mare de documente și colecții diversificate) este **catalogul alfabetic de serviciu**; în el sînt oglindite toate cărțile existente în bibliotecă. El reprezintă o „cheie” a tuturor cataloagelor. Din fișierul catalogului de serviciu putem afla câte exemplare dintr-un titlu există în bibliotecă, re-

partiția acestor exemplare pe secții, celele atribuite exemplarelor respective, locul de depozitare a acestora, în ce alte cataloage este reflectat titlul respectiv. În catalogul alfabetic de serviciu se introduc fișe informative și de trimitere pentru categoriile de documente ce nu apar în acest catalog (publicații periodice, seriale, documente audio-vizuale etc.) stabilindu-se astfel legături între acest catalog și celelalte cataloage, precum și cu fondul de documente al bibliotecii.

Catalogul general sistematic și **catalogul general alfabetic**, destinate publicului, sînt două instrumente importante în cadrul sistemului unitar de cataloage. Deosebite radical ca structură, ridică totuși probleme legate de delimitarea lor. Bibliotecile care alcătuiesc cataloage pe subiecte pentru părți distincte ale fondului de publicații vor privi aceste instrumente ca o completare a catalogului sistematic general, publicațiile reflectate în acest catalog vor fi reprezentate și în catalogul sistematic general.

O altă categorie de cataloage organizate de bibliotecă o constituie **cataloagele speciale** pentru categorii distincte de documente. Între cataloagele generale — alfabetic și sistematic — și cataloagele speciale se impun de asemenea delimitări severe. Unele documente sînt oglindite numai în cataloagele speciale. Astfel de instrumente sînt destinate cititorilor care se interesează numai de o anumită categorie de documente (periodice, hărți, partituri, documente audio-vizuale). Dar, aceste materiale sînt, de multe ori, legate nemijlocit de literatura referitoare la problema respectivă. De exemplu, cititorii care consultă grupa de geologie din catalogul sistematic al cărților pot să nu știe că biblioteca are și documente cartografice (hărți, atase etc.) legate de această problemă. În situația în care lucrările respective sînt reflectate numai în catalogul special. Pentru informarea cititorului completă a cititorilor este nevoie ca și aceste documente să fie oglindite în cataloagele generale sau să existe trimiteri către cataloagele speciale.

Cataloagele colective, ca instrumente de informare locală, sînt de asemenea prezente în multe biblioteci. Eficiența lor este de necontestat, mai ales atunci cînd prin acestea biblioteca vine în întîmpinarea problemelor legate direct de procesele de producție; este cazul cataloagelor colective pentru literatura tehnică. Organizarea distinctă a acestor cataloage, ca o completare a informației furnizate de cataloagele generale ale bibliotecii este formula cea mai potrivită și nu integrarea lor în cataloagele generale. (În timp, ultima variantă ar crea neajunsuri atât catalogului, sînt și lucrătorilor din sectorul cataloagelor.)

O altă categorie de instrumente de informare organizate de către bibliotecă o constituie **cataloagele tematiche**; în număr mare de foarte multe ori, se cer sever limitate la teme de actualitate, solicitate cu insistență de cititori.

2. Pentru a depăși caracterul izolat al cataloagelor, caracteristic „sistemului” de cataloage din multe biblioteci, cu deosebire în cele cu colecții numeroase și cataloage dispersate, se recomandă stabilirea unor legături absolut necesare între acestea, ca de exemplu:

— publicațiile în serie, ale căror volume sînt alcătuite din fascicule reprezentînd lucrarea unui singur autor, avînd deci un titlu bine definit, independent de titlul general comun tuturor fasciculelor, vor fi reflectate și în cataloagele de periodice, prin des-

crierii la titlul general, și în cataloagele de cărți, prin descrieri la autorul fiecărui fascicul ;

— se pot stabili legături între cataloagele generale și cataloagele speciale ale diferitelor secții (carte rară, documente audio-vizuale, artă, copii etc.), atunci când aceste cataloage se găesc în secția respectivă, sub formă de fișe de trimiteri de tipul „vezi și”, fișe informative, indicatoare, panouri, ghiduri cu prezențarea sistemului de cataloage ;

— este absolut necesar să se realizeze o corelație între informarea furnizată de cataloagele bibliotecii și activitatea de informare realizată de sectorul bibliografic, în scopul integrării acestora într-un sistem general de informare al bibliotecii ;

3. În unele biblioteci se manifestă tendința de a prolifera nemotivat tipurile de cataloage precum și un abuz de fișe în unele dintre ele. În aceste biblioteci, se impune o analiză serioasă a acestor situații, care să ducă la renunțarea la cataloagele ineficiente sau care dublează informația furnizată prin altele și la o folosire cât mai judicioasă a fișelor în cataloage, pentru a evita „umflarea lor cu fișe sau rubrici inutile”. Un exemplu edificator în acest sens îl reprezintă organizarea de către unele biblioteci a unui catalog alfabetic pentru titluri, pentru toate lucrările existente în bibliotecă. O astfel de întreprindere cere o investiție serioasă de forță de muncă și de materiale (fișiere, fișe de catalog, fișe divizionare etc.) și s-ar fi impus chiar de la început studierea eficienței unui astfel de catalog. Greșită considerăm că a fost și viziunea acelor biblioteci care au hotărât organizarea catalogului alfabetic pe titluri cu funcție de catalog de serviciu sau ca înlocuitor al catalogului alfabetic pe autori. Catalogul alfabetic pe titluri este eficient în cazul literaturii beletristice, atunci când cititorul cunoaște numai titlul operii respective ; existența unui astfel de catalog se justifică în acest caz, bineînțeles într-o formulă mult simplificată față de cele existente acum în bibliotecile noastre. În literatura de specialitate se discută despre posibilitatea alcătuirii unui repertoriu al titlurilor de opere beletristice, idee ce merită atenție. De asemenea, merită atenție și formula aplicată de unele biblioteci de a intercala în catalogul general alfabetic descrieri auxiliare la titlu, în cazul unor lucrări cu titlu individualizant. Pentru lucrările din alte domenii de cunoștințe, cititorii vor fi obișnuiți să se adreseze catalogului sistematic, instrument superior catalogului alfabetic pe titluri ca modalitate de structurare a informației.

4. S-ar putea studia de asemenea posibilitatea ca în cadrul unei categorii de bibliotecă să se lucreze cu același sistem de cataloage, atât pentru unitatea de lucru a bibliotecilor cât și pentru a pune la dispoziția beneficiarilor același tip de instrumente de informare ; în acest fel cititorul care frecventează mai multe biblioteci, din categoria respectivă, va mînuși cu mai multă ușurință cataloagele.

5. Denumirea cataloagelor variază foarte mult de la o bibliotecă la alta ; se folosește alternativ și denumirea de „catalog” și cea de „fișier” pentru același instrument de informare, de ex. „catalog geografic” — „fișier geografic”, „catalog pe titluri” — „fișier pe titluri” ; „fișier pe colecții” — „catalog pe colecții”, „fișier tematic” — „catalog tematic”. Catalogul alfabetic pe titluri este denumit și „catalog alfabetic la titlu” și „catalog alfabetic al titlurilor” și „fișier de titluri”. Se impune adoptarea unei terminologii unificate preluată din lucrările de specialitate.

6. Este de dorit ca sistemul de cataloage să fie plasat într-un singur loc pentru a asigura accesul beneficiarilor la întregul fond de documente al bibliotecii, indiferent de locul de depozitare. În acest caz, devine obligatorie menționarea pe fișele de catalog a locului de depozitare a fiecărui document (dacă acest lucru nu se evidențiază prin cotă).

7. Incluziunea în cataloagele generale de cărți a unor descrieri analitice pentru recenzii, studii de istorie și critică literară etc. este practică în unele biblioteci. Am rezervat față de această practică, deoarece, în timp, informația respectivă se perimează și constituie un balast pentru catalog.

Am punctat numai cîteva din problemele ce se cer discutate de factorii interesați de buna funcționare a sistemului de cataloage.

Așa cum se afirmă în paginile publicațiilor de specialitate, ne aflăm într-o etapă a „reveștății informaționale”, parcurgem o „epocă a automatizării informației”, caracterizată prin schimbări fundamentale în prelucrarea informațiilor.

Marile biblioteci din țara noastră (BCS, unele biblioteci din învățămîntul superior și cu caracter documentar) se găsesc în plin proces de prelucrare a informației în sistem automat. Bibliotecile publice (județene, municipale, orașenești) pot deveni beneficiare ale informației înmagazinate de marile biblioteci prin transferul de informații pe suport magnetic. Aceasta va duce la creșterea potențialului informativ al acestor biblioteci, dar în nici un caz la diminuarea importanței instrumentelor clasice de informare. Cataloagele tradiționale pe fișe vor rămîne, credem, și în viitor principalele instrumente de dezvoltare a informațiilor deținute de documentele existente în colecțiile bibliotecilor. De aceea problemele legate de organizarea, structurarea și perfecționarea sistemului de cataloage rămîn încă în actualitate.

Elena SABADAC

Gh. Șincai. *Ex libris Biblioteca Județeană Bihor, de Ioan Mikloș Beiuș, 1985. X3 (Premiul pentru ex libris inspirat din literatura română cu temă istorică).*

Cultura și biblioteca (II)

Biblioteca, nu numai bibliotecă

Se știe că bibliotecile sînt verigi ale sistemului culturii din oricare societate ca deținătoare ale tezaurului de cunoștințe și centre de difuzare ale acestora în diferite medii sociale. Sînt totdată și componente ale sistemelor de documentare științifică.

Cu alte cuvinte, biblioteca este o instituție. Această noțiune însă ne duce cu mintea la una din accepțiunile ei curente și anume cel juridic și administrativ, care consfințește caracterul organizat și legal recunoscut al ansamblului de unități bibliotecare cu destinații diferite: de învățămînt, de cercetare și proiectare, industriale, orașenești și comunale. Noi avem aici în vedere accepțiunea socială și culturală a conceptului de instituție, adică tocmai astfel de interese conștientizate de o comunitate umană și exercitate printr-un ansamblu de valori, de norme și idei recunoscute și acceptate de societatea respectivă ca exprimînd propria-i identitate. Și astfel, biblioteca reprezintă comportamentul unor grupuri asociate care acționează prin intermediul actelor de conștiință și al moravurilor instituite în vederea achiziționării, difuzării și respectării bunurilor culturale, a celor manuscrise și tipărite în cazul nostru, trecute și actuale, mondiale și naționale, specializate sau fundamentale, prin care circulă experiența de cunoaștere și creație a societății. Nu toate comunitățile umane s-au comportat în același fel față de carte și de bibliotecă: unele au fost indiferente, altele le-au distrus, cu bună știință, altele le-au respectat dar au fost văduvite de cele mai multe ori prin fapt, iar altele le-au ridicat adevărate temple, le-au idolatrizat. Nu este întîmplător nici faptul că orice studiu de sociologie, fie că are în vedere indivizii, fie că cercetează segmente ale vieții societății, se interesează de biblioteca și de actul de lectură, de răspîndire, de regimul publicării cărților, de bugetul acestor inestimabile așezăminte (fie că el este asigurat de către stat, de către instituții de cultură, sau de binefăcătoare). Cînd spunem bibliotecă și lectură vom înțelege negreșit lectura oricărui gen de document scris ori manuscris, implicit periodicele, presa curentă și tot ceea ce ține de civilizația cărții. Mai mult decît atîta. În pofida caracterului lor istoric, de tezaurizare a fondului peren de cunoștințe, biblioteca este o instituție profund implicată în procesul de dezvoltare socială, economică și intelectuală a societății moderne. Este și trebuie să fie un indicator al calității vieții așa cum este un revelator indicator al stilului de viață.

În cadrul sistemului culturii, biblioteca este și o instituție a procesului educativ, atît în forma sa școlară cît și în cea extrașcolară. Interesul unei societăți de a apela în mod frecvent și permanent la serviciile bibliotecii reprezintă un autentic indice de culturalitate, de educație temeinică, de obișnuințe intelectuale consolidate. Mai cu seamă pentru societățile care au trecut de curînd pragul modernizării sociale și nu mai puțin pentru acelea dintre ele care au de prezervat tradiții valoroase în aria culturală a istoriei lor. Dacă pe cunoscutul filozof și sociolog Eugeniu Speranția l-a preocupat, cu atîta îndreptățire, meandrele prin care o carte devine carte*, cu atît mai interesante sînt diversele însemnări privind modul cum cărțile devin bibliotecă. Sîntem siguri că în orice bibliografie a cunoscutelor și chiar a mai puțin cunoscutelor bibliotecii vom putea descifra caracterul

instituțional, cultura vie pe care o concentrează spre a o risipi cu generozitate generațiilor întregi. Căci BIBLIOTECA este o însemnată punte între generații, după cum este și o punte interculturală. Dacă ne aplecăm cu oricît de mică osîrdie asupra locului pe care unele biblioteci l-au avut în conștiința generațiilor care au luptat pentru menținerea limbii, a culturii, a unității naționale sau a luptei pentru menținerea spiritualității românești în vremuri de grea cumpănă istorică, o să ne reamintim cu respect și venerație de astfel de instituții monastice sau princiare, universitare sau ale asociațiilor de răspîndire a culturii precum Biblioteca „Astra” din Sibiu, „Cassina Română” din Brașov, „Tinerimea Română” din București, „Bathyanicum” sau cea română (sec. 17) din Alba-Iulia, Biblioteca Academiei Române, a Academiei Sf. Sava, a Ateneului sau a lui Timotei Cipariu — devenită bibliotecă publică românească —, a Academiei ieșene ori a bibliotecii arădene. Citind sau recitînd lucrările mai vechi și mai noi ale unui eminent istoric al culturii și al mentalităților (termen pe drept reconsiderat pentru preeminența sa cultural-cotidiană), am numit pe Alexandru Dușu, poți înțelege fervoarea pe care un comparatist o resimte atunci cînd parcurge universul livresc, românesc, sud-est european și european, din evul mediu prin cultura Luminilor pînă la contemporani, pentru a-i descifra semnificațiile adînci, istorice, morale, educative ori spirituale pe care acest univers le poartă, peste veacuri și peste fruntariile geografice ori statale. Fără să vrei te vei îndrepta spre mai recentele eșouri ale cărții și ale bibliotecilor, ale copiștilor și tipografiilor, ale cititorilor de bibliotecă — Stolnicul Constantin Cantacuzino, Cantemir, Mavrocordat ș.a. — aduse de Dan Simonescu, Virgil Cîndea, Alexandru Dușu, Cătălina și Victor Velculescu, George Em. Marica, Cornelia Papacostea-Danielopolu și Lidia Demény, Octavian Schiau, Dan Zamfirescu, Ovidiu Papadima sau Ion Chițimia (cu regretul de a nu-i numi pe toți cîți s-ar cuveni).

Instituția culturală a bibliotecii și-a dovedit încă o dată rolul educativ, în primele decenii după 1944, cînd, răspîndite pînă în cele mai mici comune și sate sau în fiecare unitate industrială, administrativă, bibliotecile deveniseră sprijinul susținut al învățămîntului de masă, al alfabetizării, al formării unei mentalități adecvate noilor imperative ale modernizării și industrializării. Deveniseră un sprijin în lupta pentru redobîndirea conștiinței latinității, a trecutului nostru cultural, a tradițiilor intelectuale și a valorificării creației poporului român. Au fost continuate principalele instrumente bibliografice de evidențiere a manuscriselor, a cărții românești, a periodicele și a incunabulelor aflate în numeroase biblioteci bucu-reștene și din țară.

Este, credem, o datorie a noastră, a tuturor de a continua politica de preservare, prin toate mijloacele, a acestei autentice instituții sociale și culturale, a fondurilor curente și mai ales a celor din patrimoniul național. Biblioteca este locul în care se organizează multe genuri de acțiuni culturale și care se cuvine a fi revitalizate prin impulsul ce-l pot primi de la cititorii lor, de la prietenii cărților care trebuie să-și aplece aici împlinirea așteptărilor și inițiativelor lor. Procesul formării prin lectură nu s-a încheiat, iar consolidarea pregătirii școlare și a culturii generale nu poate fi desăvîrșită fără prezența bibliotecii — de la cea comunală pînă la cea academică și universitară — în viața comunității căreia îi aparține.

Paul CARAVIA

* Cartea despre carte. București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. (Enciclopedia gîndirii).

Prioritatea elaborării instrumentelor de lucru fundamentale

Dialog cu dr. RODICA FLOREA, cercetător științific principal și președinte al Consiliului științific din Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu“.

Sevastia Bălășescu: Nu de mult, slimată Rodica Florea, am avut prilejul să discutăm despre **Bibliografia** — ca instrument de lucru fundamental, cu care ocazie v-ați exprimat opinii interesante și convingătoare (publicate în nr. 1—2/1985 al acestei reviste). Aș propune să rămânem, în dialogul de față, în domeniul cercetării fundamentale, asupra căruia s-a pus un accent deosebit în documentele Congresului științei și învățămîntului, din 28—29 noiembrie 1985, la lucrările căruia ați luat parte în calitate de delegată

Rodica Florea: Era exact ceea ce aș fi dorit să vă propun chiar eu, deoarece **instrumentele de lucru fundamentale, esențiale, necesare cercetării literare, nu se limitează la bibliografii.** Astfel de instrumente, imperios utile procesului de cercetare științifică, dar și — cu deosebire — procesului de învățămînt, ele fiind un prețios auxiliar al elaborării marilor tratate, ediții critice și monografii, cit și alcătuirii manualelor școlare și cursurilor universitare, sînt și **dicționarele literare, sintezele, panoramele** asupra unor perioade mai lungi sau mai scurte din istoria literaturii noastre. Căvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la acest prim Congres al științei și învățămîntului, cuvîntarea tovarășei acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, președinte al noului organism unitar care este Consiliul Național al Științei și Învățămîntului, precum și numeroase dintre intervențiile delegaților la congres, au subliniat necesitatea orientării, în cercetarea umanistă, către lucrările de amploare, către finalizarea și publicarea tratatelor, către unificarea forțelor din învățămînt și cercetare pentru împlinirea acestor deziderate și, firește, au semnalat obligativitatea de a evita pulverizarea cercetării în teme marginale, cu caracter teoretic-abstract, de a concentra forțele de cercetare „pe problemele principale și prioritare“.

S.B.: Doriți, desigur, să concretizați, referindu-vă la astfel de lucrări cu caracter fundamental și, deci, prioritar?

R.F.: Mă voi opri — atît cît îmi va îngădui spațiul disponibil din buletinul „Biblioteca“ — asupra uneia dintre aceste sinteze și anume cea despre literatura română contemporană, pe care a elaborat-o un colectiv de cercetători de la Institutul „George Călinescu“. Se intitulează **Literatura română contemporană. Tomul I, Poezia** (780 p., format mare), apărut în anul 1980 la Editura Academiei, **Tomul II, Proza**, se află în curs de apariție la aceeași editură.

S.B.: Poate înainte de a ne oferi câteva detalii privind structura și scopul acestei sinteze, ne spuneți care este părerea dv. despre necesitatea și oportunitatea publicării unor asemenea lucrări?

R.F.: Cu cîțiva ani în urmă, am răspuns unei anchete întreprinsă de revista „Viața românească“, întrebările ce mi s-au pus atunci apropiindu-se de cea pusă de dv. Spuneam, atunci, că lucrările de acest tip — dicționare literare, bibliografii, sinteze de istorie literară — sînt deosebit de utile atît orientării publicului larg, cît și, mai ales, specialiștilor, în procesul dezvoltării istoriografiei literare. Mă refeream, atunci, cu exemplificări, la „Dicționarul cronologic al literaturii române“ (ordonat de prof. dr. I. C. Chițimia și Al. Dima și publicat în 1979 în Editura Științifică și Enciclopedică), la „Dicționarul de literatură română (ordonat de prof. Dimitrie Păcurariu, apărut la Editura „Univers“ în 1979), la „Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900“ (alcătuit de un colectiv de cercetători ieșeni și apărut în 1979 la Editura Academiei, la „Dicționarul de scriitori români“ (ordonat de

prof. Mircea Zăciu). De atunci, lista s-a suplimentat substanțial. În 1980 a apărut, cum spuneam, volumul I, **POEZIA**, din sinteza de „Literatură română contemporană“, apoi cele trei volume de „Ghid bibliografic pentru literatura română“, alcătuite de un colectiv de cercetare de la Biblioteca Centrală Universitară București, precum și alte numeroase sinteze realizate individual. Unora li s-a părut excesivă această „avalanșă“ de dicționare și sinteze literare. În ceea ce mă privește, consideram că apariția, aproape simultană, a mai multor lucrări de acest tip, fiecare însă cu o structură și adresabilitate diferită, completîndu-se una pe cealaltă, nu poate fi decît bine venită, umplînd, măcar parțial, o mare lacună. Nu mi-am modificat opinia, sa'ntînd și astăzi, cu și mai multă convingere, fiecare nouă apariție de acest fel.

S.B.: Considerați îndreptățite criticile care s-au adus unora dintre aceste lucrări, între care și volumul I — **POEZIA** —, din sinteza de „Literatură română contemporană“, printre autorii cărora vă numărați?

R.F.: În bună măsură, da. În ceea ce privește lucrările de acest tip, instrumente de lucru, nu cred că vreuna dintre ele, fie că a fost elaborată de un singur autor sau de un colectiv de cercetători, să fie exceptată de la obiecții critice sau reproșuri, unele fiind însă în flagrantă și ciudată contradicție. De pildă, unora dintre lucrările amintite — între care și **POEZIA** — li se reproșează, în același timp, că nu s-au oprit asupra unui număr de scriitori selecționați și, pe de altă parte, că nu au realizat o cercetare exhaustivă?! „Exhaustiv“ este un cuvînt care nu îmi place pentru că îl suspectez a nu avea acoperire. O cercetare trebuie să tindă a fi cît mai completă posibil, granița acestui „posibil“ putîndu-se modifica oricînd. În ceea ce privește volumul în discuție (între autorii căruia mă număr, cum ați spus, ea, de altfel, și între autorii celui de-al doilea volum, **PROZA**), fiind nu numai publicat, dar și epuizat, nu cred că ar mai avea rost să insist eu detalii asupra sumarului. Voi aminti, doar, că autorii și-au propus să realizeze o panoramă istorico-literară a poeziei românești de după 1944 și pînă în zilele noastre (cercetarea s-a oprit în 1975, completîndu-se bibliografic pînă în 1978), o panoramă care se deschide cu un capitol consacrat clasicilor interbelici, marilor „permanențe“ ale poeziei românești. De altfel, un obiectiv

urmărit cu stăruință de autorii volumului, a fost acela de a conexează poezia contemporană întregului tezaur literar românesc. Încercând să cuprindă, în medalioane critice, monografice, pe aproape toți poeții contemporani, cărora li s-a publicat cel puțin un volum notabil, autorii au operat o distribuție — firește, inevitabil aproximativă — în 15 capitole tematice, precum, între altele: „Tradiția liricii militante”; „Resurrecția suprarealismului”; „Poetica nouă — angajare patetică”; „Un prim val de poezie nouă”; „Explozia lirică”; „Generația revistei „Tînărul scriitor”; „Debuturi — certitudini și speranțe” etc., etc. Poate că n-au fost cele mai inspirate titluri tematice și nici cea mai justificată, pretutindeni, distribuție, operații cu deosebire dificile, după cum o știu toți cei trecuți prin experiența organizării finale a unor asemenea cercetări. Poate unor poeți li s-au acordat mai multe și altora mai puține pagini decât ar fi meritat (cum s-au întreprins, dealtfel, unele asemenea statistici în câteva articole agresiv-critice!). Totuși, faptul că volumul a dispărut din librării la scurtă vreme după apariție și că, frecvent, mulți doritori (profesori, studenți, elevi) se interesează la Institut cum și-l mai pot procura, poate fi suficient de elocvent în privința utilității și oportunității unor asemenea lucrări, a căror dificultate o cunoaște doar cel care se angajează personal în prelungite explorări documentare. Făcînd parte dintre autori, nu-mi permit să insist în aprecieri de valoare, dar consider că am dreptul la o pledoarie în favoarea tipului de lucrare fundamentală pe care această sinteză de „literatură română contemporană” îl reprezintă. Desigur, repet, fiecare asemenea lucrare suferă, sau poate suferi, de multiple cusururi, care țin de periodizare, de sistematizare și ierarhizarea datelor comunicate, și nu puține din obiecțiile critice sînt justificate. Dar chiar imperfecte, asemenea sinteze utile sînt oricînd perfectibile prin revederi, adaosuri, reeditări. Considerați că am răspuns întrebării dv. ?

S.B. : În ceea ce privește problema de principiu, da ! Ce ne puteți „dezvălui” despre volumul al doilea, PROZA ? Mă gîndesc la ce aduce nou sau ce dificultăți ați întîmpinat.

R.F. : Cred, în primul rînd, că acele obiecții constructive care s-au adus primului volum, i-au ajutat pe autorii celui de-al doilea să realizeze o mai bună îmbinare și

structurare a materialului exegetic. Continuîndu-se sistemul medalioanelor critice monografice, concentrate, nuanțate, substanțiale, obiective, evitînd superlativalele dar și polemicile, s-au avut în vedere marile direcții ale prozei românești contemporane, temele fundamentale, problematica umană, diversele modalități artistice. S-a adoptat, pentru sistematizare, criteriul cronologic (îmbinat, firește, cu cel tematic). Tot volumul (circa 1 000 de pagini dactilografiate) este împărțit în trei mari capitole (cu mai multe subcapitole, fiecare), care se succed, cronologic, fiecare cu cite un studiu introductiv sintetic și revelator de semnificații esențiale. Încercînd cuprinderea aproape a tuturor prozatorilor cu volume publicate, sinteza lasă totuși, vizibil, să se detașeze marile realizări ale romanului românesc contemporan, punîndu-se în lumină efectele salutare ale ultimelor două decenii ale prozei naționale. Urmărindu-se procesul creației beletristice românești pe cîteva direcții fundamentale, caracteristicile etapelor istorice definitorii ale dezvoltării societății noastre postbelice, se realizează întregul panoramic al fenomenului prozei naționale în perioada 1944—1980.

S.B. : De ce doar pînă în 1980 ?

R.F. : Eram pe punctul de a preveni întrebarea dv. subliniînd că e fatal ca orice cercetare să se oprească la o dată oarecare. Niciodată ea nu va fi completă în momentul publicării. Să nu se uite un lucru esențial, și anume, că un asemenea tip de lucrare nu se realizează peste noapte. El cere o muncă migăloasă și îndelungată și de multe ori unele tergiversări în procesul de editare fac ca totul să fie reluat, regîndit, rescris. O perioadă de cinci ani între încheierea unei cercetări și publicarea ei poate răsturna nu doar viziunea generală asupra procesului literar evolutiv, dar și criteriile structurării volumului și, de foarte multe ori, chiar opinia deja formată și verificată asupra unor scriitori. Se produc totdeauna surprize, unii scriitori, după o gestație lungă și cuminte, explodează genial, alții se plafonează. Volumul de PROZĂ a fost rescris pînă acum de trei ori ! În prima formă ne opream la 1975 ! Cîte surprize, de atunci ! Cîte cărți de mare valoare au apărut ! Totul s-a recitit, s-a topit, s-a remodelat ! Dar acest lucru nu poate merge la infinit. Unele anacronisme sînt, deci, inevitabile. Vor mai fi însă generații de critici

și istorici literari care vor scrie despre proza românească de după 1980 sau 1985. Ei vor opera și o mai justă selecție valorică pe care, autorilor sintezei de acum, ne-o refuză, în mare parte (și explicabil), apropierea în timp. Un apreciabil coeficient de subiectivitate este justificat în operația de depistare și decretare a valorilor literare simultane în timp, mai ales cînd este vorba de debutanți. Am încercat, totuși, să reducem decalajul celor cinci ani (1980—1985) prin atașarea unei foarte ample Anexa biobibliografice.

S.B. : Ce mai adăugați pledoariei dv. pentru cercetarea fundamentală exemplificată, mai ales, prin volumul II, PROZA, din sinteza de „Literatură română contemporană” ?

R.F. : Se cuvine să precizez că această sinteză se vrea nu numai o istorie a literaturii române contemporane dintr-o perspectivă a culturii noastre naționale contemporane, ci și un mijloc de orientare ideologică și de propagandă eficientă a realizărilor obținute de literatura noastră prin îndrumarea continuă și creșterea a partidului, o demonstrație estetică și politică a creativității genului literar românesc în noul context istoric. Sumei de valori pe care o cuprinde istoria literaturii române de pînă la cel de-al doilea război mondial, literatura română contemporană i-a adăugat opere noi, semnificative pentru epoca de construire și desăvîrșire a socialismului în țara noastră. Gîndită ca o secțiune dintr-o mare istorie social-politică a țării, cuprinsă între 1944 și 1980, această sinteză relevă modul în care proza contemporană ilustrează și contribuie la făurirea omului nou, „modelul uman al orînduirii comuniste”, profundele transformări produse în structura socială a țării noastre, relațiile de tip nou între oameni. Principala contribuție pe care autorii au dorit să o aducă prin această sinteză este prezentarea prozei românești într-un flux istoric dialectic și în raport cu marile mutații politico-ideologice de după 1944.

Dialog realizat de
Sevastia BĂLAȘESCU

În sprijinul bibliotecilor specializate
din întreprinderi și instituții

ABC-ul activității de informare și documentare (IV)

Organizarea cataloagelor fondului documentar

În ceea ce privește ordonarea fișelor în catalog, aceasta se poate realiza pe baza unor criterii stabilite în funcție de necesități. Cele mai frecvent utilizate sînt: cataloagele alfabetice — în care fișele de catalog sînt aranjate în ordinea alfabetică a numelui (de familie) al autorului sau — în cazul lucrărilor anonime sau cu mai mult de trei autori — în ordinea alfabetică a primului cuvînt din titlu; **cataloagele sistematice** — în care fișele bibliografice sînt aranjate în ordinea impusă de ierarhizări tematice (αN, CZU ș.a.) realizîndu-se astfel gruparea tematică a referințelor. În practica curentă se utilizează ambele cataloage, astfel încît să poată fi regăsite atît documente cunoscute (după autor sau titlu), cît și documentele pe care nu le cunoaștem, dar răspund la temă dorită. În acest caz, fișa de catalog se dublează, figurînd atît în codul alfabetic, cît și în cel sistematic.

Primul instrument bibliografic cu care beneficiarul intră în contact — catalogul — are rolul de a filtra masa imensă de date pe care le deține și de a le folosi în mod specific, după natura documentelor și a conținutului lor și după cerințele prezente și de perspectivă ale beneficiarului. Eficiența sporită a cataloagelor depinde de calitatea filtrului, discernămintului și exactității în prezentarea informațiilor obținute prin prelucrarea documentelor.

Sistemul de cataloage, adică ansamblul cataloagelor ce se completează reciproc și sînt dependente unele de celelalte, coordonate astfel încît să atingă scopul comun de a răspunde rapid și exact la cele mai frecvente întrebări puse de beneficiarii specifici, își justifică existența prin faptul că un singur catalog, ori-

cît de bine ar fi el întocmit, nu poate satisface cerințele exprimate de beneficiari.

Pentru fixarea sistemului de catalog al bibliotecii se are în vedere: nivelul de pregătire al publicului care va consulta colecțiile și evoluția lui ulterioară; mărimea și componența fondului de documente; sarcinile naționale sau locale pe care trebuie să le realizeze și perspectivele de viitor; forța de muncă de care dispun colectivele de prelucrare a colecțiilor și gradul de pregătire și specializare al acestora.

Sistemul de cataloage are o structură specifică, compusă în general din următoarele tipuri de cataloage:

- cataloage pentru cărți (catalogul alfabetic, catalogul sistematic și indexul alfabetic al catalogului sistematic);

- cataloage pentru periodice (catalogul nouăților, catalogul alfabetic, catalogul sistematic și catalogul geografic);

- cataloage speciale (legi și decrete, standarde, teze de doctorat, brevete, cataloage industriale, prospecte și desene, traduceri, cercetări bibliografice, lucrări de referință, microformate etc.).

Cheia sistemului de cataloage o constituie fișa descrierii principale din catalogul alfabetic de serviciu, care conține toate elementele, începînd cu descrierea și continuînd cu indicii tematici ierarhizați, vedetele descrierilor complementare, destinația fișelor multiplicat pentru cataloagele care compun sistemul și pentru cele din afara sistemului, cota topografică, numărul (numerele) de inventar ale exemplarelor din titlul respectiv etc. (Codul de comunicare al sistemului de cataloage îl constituie alfabetul limbii latine.)

Coordonarea și interrelația dintre elementele care compun sistemul de

cataloage reprezintă un factor esențial care contribuie la eficiență, economicitate și exactitate și cu care tipurile de cataloage trebuie să răspundă cerințelor beneficiarilor.

Diferitele tipuri de cataloage trebuie să fie astfel organizate încît să nu se dubleze în reflectarea anumitor informații.

Indiferent de tipul de catalog, aglomerările de material în cadrul anumitor rubrici sînt nedorite, deoarece produc dificultăți la regăsirea informațiilor și operația de intercalare a fișelor. Asemenea aglomerări ar putea fi evitate dacă s-ar studia posibilitatea de subdivizare a acestor rubrici sau de reflectare mai avantajoasă într-un alt tip de catalog.

Pentru unele colecții de fond documentar se pot constitui cataloage separate de titluri. În combinații logice, folosind semnele de relație sau indici auxiliari, după cum o cere natura documentului, aceste clasificări sînt perfect adaptate cerințelor beneficiarilor.

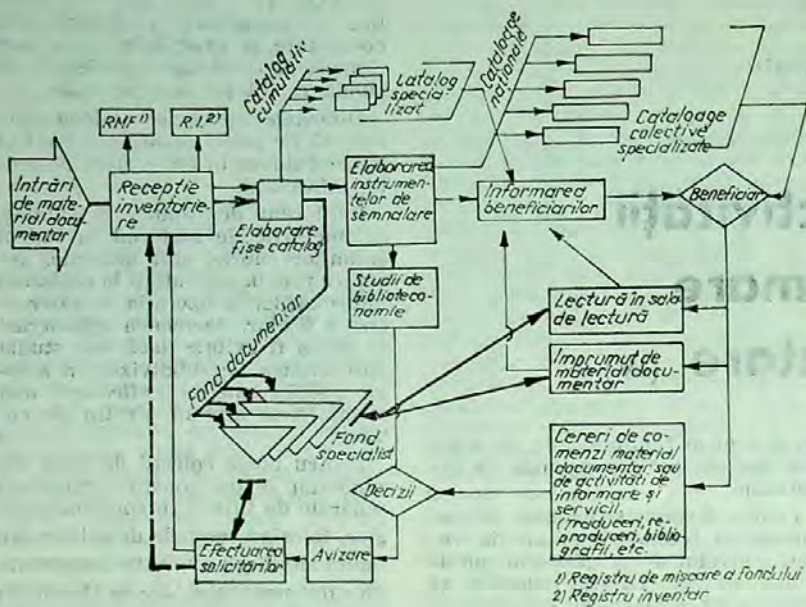
Avînd o funcție dublă, consultare directă și împrumut, cataloagele fondului documentar se organizează în două exemplare: de lucru și de serviciu.

Pe măsură ce în fondul bibliotecii intră publicații noi, fișele acestora pot fi introduse prin intercalare în catalogul specializat, fără a deranja ordinea stabilită sau pot fi extrase în condițiile în care documentul nu mai există în fond.

Avînd în vedere destinația catalogului prin funcțiile sale, fișa de catalog cît și catalogul însuși devin instrumente de informare care asigură cunoașterea pe de o parte a creșterii fondului documentar și pe de altă parte a structurii acestuia. Aceste instrumente de informare asigură informarea de semnalare către beneficiari, precum și către celelalte fonduri documentare a intrărilor de material documentar pentru realizarea unor cataloage colective.

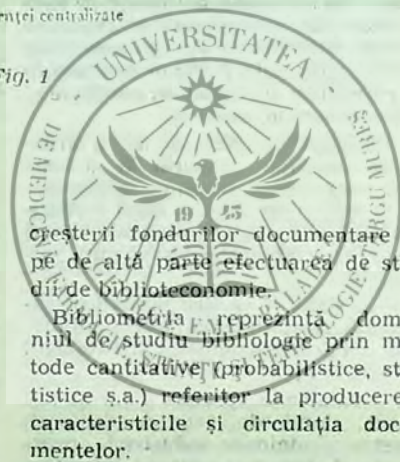
Integrarea catalogului cumulativ în ansamblul sistemului catalogului colectiv sau național este foarte importantă deoarece beneficiarul, chiar dacă nu a obținut informațiile necesare din fondul documentar propriu, trebuie să fie dirijat în continuare spre alte surse de documentare prin intermediul cataloagelor colective sau naționale.

Modelul și activitatea

Mecanismul evidenței centralizate

Fig. 1

Organizarea informării de semnare bibliografică

Avînd în vedere rolul și importanța cunoașterii cerințelor de material documentar și a organizării catalogului național de literatură tehnico-științifică, bibliotecile naționale sau alte organizații responsabile (unități de informare și documentare, unități de standardizare, de traducere, de brevete ș.a.), pe specificul de categorie sau specie de literatură științifică, au preluat funcția de centralizare și de organizare a informării privind intrarea materialului documentar în fondurile proprii, specificînd datele bibliografice și elementele de regăsire a documentului (adresa unității), constituind evidențe centralizate naționale de material documentar.

Evidențe centralizate/naționale prezintă ansamblul de reguli, metode și funcții privind cataloagele colective/naționale.

Evidența națională sau centralizată pe ramură sau domeniu permite cunoașterea pe de o parte a

creșterii fondurilor documentare și pe de altă parte efectuarea de studii de biblioteconomie.

Biblioteconomia reprezintă domeniul de studiu bibliologic prin metode cantitative (probabilistice, statistice ș.a.) referitor la producerea, caracteristicile și circulația documentelor.

Pe baza acestor studii se întocmesc statistici oficiale și se elaborează studii asupra eficacității economice a sistemului centralizat de funcționare a evidenței create. Rezultatele acestei activități constituie un instrument specializat de informare.

Prin introducerea mijloacelor de automatizare, eficiența mecanismului de funcționare a evidenței crește atât prin operativitate cît și prin asigurarea informării pentru toate aspectele cuprinse în evidențe (de la statistică, la conținut tematic și studii de biblioteconomie). În fig. 1 se prezintă o schemă generală de organizare și funcționare a evidențelor de material documentar.

Emil VLAD

În cadrul „revoluției informaționale” figurează la loc de cinste „modelul matematic”. Rolul acestuia constă în sporirea și adîncirea cunoștințelor dobîndite în diferite domenii sau activități prin observare, experiment sau studiu. Folosirea metodelor și limbajului matematic contribuind substanțial la precizarea și nuanțarea ideilor.

Termenul de „model”, deși foarte vechi, a căpătat în ultimele decenii o mare răspîndire. Folosirea modelării — această formă abstractă a realității — pentru crearea de imagini despre sistemele cu care lucrăm, capabile să mărească puterea de înțelegere a unor situații și care permite bibliotecarului să opereze modificări sau încercări potrivit cu interesele meseriei, s-a dovedit deosebit de utilă.

Un model este un sistem teoretic sau material care face posibilă studierea indirectă a proprietăților și transformărilor unui sistem mai complex, cum ar fi cel al biblioteconomiei.

Un fenomen natural nu se pretează de obicei la o modelare matematică directă și de aceea se trece mai întîi la o analiză constructivă și abia apoi la o modelare matematică propriu-zisă. Un model matematic are următoarea configurație: se consideră anumite relații și operații; se postulează unele proprietăți ale mulțimilor, relațiilor și operațiilor considerate, apoi, pe cale deductivă; se obțin noi proprietăți care conduc la definirea unor noi mulțimi, relații, operații etc. Mulțimile, relațiile și operațiile sînt în așa fel alese încît să admită o interpretare relativă la obiectul modelat, iar rezultatele obținute prin deducție vor admite și ele o astfel de interpretare.

De obicei un model este reproducerea obiectului într-o formă care nu coincide cu cea reală, dar care reflectă unele caracteristici ale obiectului. Gradul de corespondență a acestor caracteristici determină măsura adecvării modelului.

În biblioteconomie se poate încerca cu ajutorul matematicii o mo-

matematic de bibliotecă

delare a activităților globale sau modelări ale fiecărei operațiuni specifice. Se poate modela o rețea de bibliotecă, activitatea unei unități bibliotecare, dar se poate modela un aspect al muncii, ca de pildă clasificarea imprimatelor.

Modelele matematice ale biblioteconomiei sînt sisteme care au menirea să clarifice activitățile desfășurate, ele utilizează în acest scop diferite capitole ale matematicii. Astfel, logica matematică, calculul propozițiilor, logica browniană ș.a. au fost folosite cu succes pentru a se modela operația de regăsire a informațiilor, teoria mulțimilor a servit la modelarea globală a muncii de bibliotecă. Algebra booleană a ajutat la modelarea procesului de elaborare a bibliografiilor, teoria grafurilor la înțelegerea pertinentă a diferitelor tipuri de clasificare. Sistemul echipament-beneficiar a fost analizat cu ajutorul „teoriei jocurilor”, iar o rețea de bibliotecă a fost modelată cu ajutorul „teoriei așteptării” (ambele sînt teorii matematice extrem de serioase și eficiente) etc.

Ținîndu-se seama că o bibliotecă reprezintă un sistem de organizare complexă — ce se caracterizează prin următorii parametrii fundamentali: 1. structură ierarhică, condiționată de prezența unui complex de subsisteme interactive; 2. capacitate de dezvoltare; 3. aplicare riguroasă a tehnicii de calcul pentru dirijarea fluxurilor informațiilor; 4. prezența factorului uman atît de important — s-a ajuns la concluzia că este eficient ca studiul bibliotecii să fie abordat în mod global (ca un tot, întreg), căci optimizîndu-se doar un sector al bibliotecii (adică un subsistem) ne putem confrunta cu un rezultat departe de cel scontat.

Impactul ultimelor cuceriri ale tehnicilor de vîrf, preocupările pentru crearea bazelor și băncilor de date și folosirea rețelelor de informare au produs apariția unor modele modificate și îmbunătățite, precum și a unor noi modele bazate

pe capitole mai noi sau foarte noi din matematică.

Atenția multor cercetători a fost focalizată de problema optimizării rețelelor de bibliotecă. Modelele elaborate în acest scop au utilizat un amplu aparat matematic: teoria probabilităților, combinatorica, algebra abstractă, topologia etc. etc.

Înainte de a încheia ne permitem un singur exemplu. O metodă matematică subtilă care a pătruns și în domeniul biblioteconomiei în ultimul deceniu este teoria mulțimilor vagi. Matematica tradițională ne-a învățat să lucrăm cu noțiuni exacte: 10, 1 000, 50 000 etc. etc. Teoria la care ne referim lucrează cu noțiuni vagi, atît de folosite de noi, ca de pildă: Ioana e mai înaltă decît Maria (? cu 10, 15, 20 cm ?) sau Gheorghie e mai frumos decît Andrei (fără precizări !), numerele mai mari decît 100 (care ? 101, 10 milioane ?). Este clar că 10 milioane este mai apropiat de ultimul enunț decît 101. Teoria indică că funcția de apartenență la mulțime a numărului 10 000 000 este de 0,9999... iar cea a lui 101 doar de 0,01. Funcția aceasta de apartenență poate fi folosită în biblioteconomie pentru a arăta apropierea (distanța) cărții față de o anumită tematică. În biblioteconomie funcția de apartenență devine funcția de similaritate dintre cărți și conduce la grupări de documente sau fișe care au cea mai mare probabilitate de a fi cerute laolaltă de către un cititor.

Răspunsul ce se pune la dispoziția beneficiarului bibliotecii este o listă de documente aranjate în ordinea descrescîndă a valorilor de similaritate dintre carte și cerere. În acest chip cititorul primește o listă nuanțată care începe cu documentele cele mai importante și se încheie cu cele de importanță redusă, lăsîndu-i beneficiarului libertatea de decizie asupra alegerii.

Eliza ROMAN

Parte integrantă a revoluției tehnico-științifice, ridicarea continuă a calității pregătirii profesionale reprezintă o cerință de la care nimeni nu se poate abate. Iar fără o bună bază informativ-documentară nu se poate concepe o bună pregătire profesională. Indiferent de domeniu. Mai cu seamă în cel al bibliotecilor.

În dorința de a veni, cu eficiență maximă, în ajutorul cititorilor noștri — avem în vedere și pe cei care lucrează în cadrul bibliotecilor specializate (tehnice) din întreprinderi și instituții —, solicităm din partea tuturor puncte de vedere constructive privind sprijinul pe care publicația noastră îl poate oferi în scopul optimizării propagandei literaturii tehnico-științifice, al transformării ei într-un veritabil instrument de acțiune în sectoarele productive.

Sperăm ca apelul nostru să se bucure de toată atenția din parte „beneficiarilor” noștri actuali și potențiali.

Dimitrie Cantemir. Ex libris
Constanța Duinea, de Iosif
Telimann. Lupeni, 1980. X3
(Premiul pentru ex libris
executat în linogravură).

Cartea românească veche în județul Mureș

Pentru a reconstitui viața spirituală a populației din județul Mureș, prezența și circulația vechilor tipărituri românești pe parcursul a mai bine de trei secole (1508—1830), sînt necesare cîteva precizări de ordin istoric și cultural. În pofida opreliștilor și oprimărilor politice, și sociale, românii de aici au continuat să aibă o permanentă și susținută cultură spirituală, care i-a alimentat mereu conștiința originii comune de limbă și neam. Contactul neîntrerupt al vieții culturale din Transilvania cu cea din Țara Românească și Moldova, neconținutele schimburi de valori culturale redau fără alte mărturii existența și permanența sentimentului românesc, cu nimic mai prejos decît în zonele compacte românești. Cartea românească s-a bucurat și aici de prețuire în epocile de înflorire a tiparului, așa cum a cuprins toate zonele locuite de români.

Poziția geografică a acestei zone, relativ centrală în cadrul teritoriului de tranziție, la intersecția unor însemnate artere de mare circulație, a facilitat o seamă de legături cu alte ținuturi ale țării, în special cu Moldova.

Inceputurile

Cu toate că zona superioară a Văii Mureșului, teritoriul care corespunde, în bună parte, cu cel al actualului județ Mureș, nu mai deține nici o publicație din secolul al XV-lea, prezența și circulația lor nu poate fi negată. În urma marilor acțiuni (de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX) de căutare și identificare a acestora, o bună parte dintre ele au luat drumul marilor biblioteci pentru o mai bună păstrare, cercetare și punere în valoare. Consemnările din litera-

tura de specialitate ne conduc la ideea că în această parte de țară au circulat chiar tipăriturile lui Macarie, despre care profesorul tirgumureșan Nicolae Sulică scria: „Dintre cele mai vechi tipărituri, de proveniență românească, găsite în secime, menționez splendidul **Evangheliar slavonesc** al lui Neagoie Basarab din anul 1512“. Alte tipărituri găsite sînt cele din comuna Voiniceni — **Evangheliar** lui Lorinț din 1579, **Cazania** și **Molitvelnicul** (Brașov, 1564) —, ca și cele identificate de Aurel Filimon — **Liturghierul românesc** al diaconului Coresi din 1570 și **Triodul Penticostar**, tipărit tot de Coresi la Tîngoviște în 1558. În anul 1905, Elié Cămpeanu oferă Bibliotecii Academiei un exemplar din **Bsaltirea slavo-română** tipărită de Coresi în 1577.

„...Dar limbii românești, carte pre limba românească“

Cartea românească de învățătură..., apărută la Iași în 1643, cunoscută și sub denumirea de **Cazania lui Varlaam**, rămîne ca unul dintre cele mai strălucite momente ale afirmării culturii românești. Se săvîrșea la jumătatea secolului al XVII-lea de către voievodul Vasile Lupu al Moldovei un act politic și de cultură fără egal, unind sub puterea mirifică a cuvîntului pe toți românii. Prin tirajul mare al lucrării, prin condițiile grafice deosebite, dar, mai ales, prin acuratețea limbii, apropiată de cea populară, cartea s-a impus în foarte scurt timp, avînd o circulație fără egal în toate provinciile românești. După 343 de ani de la apariție, această monumentală carte a mai fost găsită în 17 localități ale județului. Cu filele răvășite de citire, purtînd amprenta timpului, cu numeroase însemnări marginale, adevărate cronici de viață materială și spirituală, au biruit timpul și, astăzi, exemplarele păstrate la Adămuș, Cornești, Cuștelnic, Dum-

brava, Gănești, Jubenița, Malioresți, Mura Marc, Oroiu, Pogăceaua, Răzoare, Singeorgiu de Cîmpie, Sîneptul de Cîmpie, Solovaștru, Șapartoc, Voiniceni și Voevodeni se constituie în documente. Lor li se adaugă cele șase exemplare existente în fondurile Bibliotecii Județene Mureș.

Multe dintre ele au plecat din acest județ spre marile biblioteci. Din inventare vechi și mențiuni bibliografice aflăm că această „carte de căpătîi a neamului“ mai era și la Culpui, Riciu, Sînmihaiul de Cîmpie, Papiu Ilarian și în alte localități. Din lucrarea lui Florian Dudaș — **Cazania lui Varlaam în Transilvania** (Cluj-Napoca, 1983) —, care face o investigație aproape exhaustivă privind circulația cărții în Transilvania, reiese că un număr de 44 de exemplare din 354 provin ori sînt păstrate în județul Mureș, iar numărul celor cu circulație este și mai mare.

Deosebit de interesante sînt notele privitoare la procurarea cărții. Aflăm, astfel, că pentru această carte s-au adunat bani și a fost trimis un sătean de încredere pînă în Tîrgul Sucevii, ori la Iași pentru ca să fie obținută neîntîrziat. Alteori vînzarea-cumpărarea se făcea între localități. Prețul de 12—18 florini, cît se plătea în medie pentru o carte, reprezenta valoarea unei vaci de lapte cu vițel ori a unei perechi de cai (!).

Circulația Cărții românești de învățătură i se adaugă prezența în numeroase localități a **Noului Testament** (Alba Iulia, 1648), cu valorosul îndemn la lectură al lui Simion Ștefan, carte prezentă la Ulieș, Singeorgiu de Cîmpie, Ațintaș, Hădăreni și Vaidacuta, **Îndreptarea legii** (Tîrgoviște, 1652) a circulat la Lăscud, iar **Evanghelia învățătoare** de la Dealu (1644), traducere a lui Udriște Năsturel, a fost identificată în localitatea Daneș, exemplar care poartă însemnări din timpul lui Matei Basarab.

Momente culminante în activitatea de tipărire și circulație a cărții

Cu toate că o parte a populației din județul Mureș a aderat la unirea bisericească cu Roma, sub aspectul circulației cărților nu se produc schimbări, ritualul rămînînd același, în care scop se folosesc tipăriturile din țările române. Mai mult decît atît. Tipografiile din Iași, București, Snagov, Rîmnic și Buzău își sporesc tirajele, pentru a transmite exemplare fraților din

Transilvania. În cadrul legăturilor culturale ale Țării Românești cu Transilvania, Constantin Brâncoveanu îl trimite pe Mihai Ștefan (Istvanovici) la Bălgrad, unde tipărește, în anul 1699, **Bucoavna și Chiriadomionul**.

Între tipăriturile venite de peste munți, menționăm existența încă și acum în localități a unor exemplare din **Apostol** (Snagov, 1697) la Albuși și Bezidul Nou, din **Antologhion** (Rîmnic, 1705) la Dumbrava, Filpișul Mic, Ripa de Jos și Valea, din **Octoih** (Țirgovște, 1712) la Săulia de Cîmpie și Sintandrei, din **Liturghier** (Țirgovște, 1713) la Jabenita, din **Evanghelie** (București, 1723) la Adămuș, Aluniș, Cipău, Cuci, Deag, Grîndeni, Oroii și Sălcud, din **Triod** (București, 1726) la Band, Dătășeni, Laslăul Mare, Sardul Nirajului, din **Chiriadomion** (București, 1732) la Băla, Căpușul de Cîmpie, Cipău, Ogra și Ungheni, din **Triod** (Rîmnic, 1835) la Moșiș, Miheșul de Cîmpie, Sînpaul și Sînpetrul de Cîmpie, din **Antologhion** (Rîmnic, 1737) la Cornești, Deleni, Luduș, Nadeș, Săulia și Valea Largă.

Pentru perioada 1681—1750, am făcut o reconstituire a prezentei cărților cu circulație în județ pe baza unor inventare vechi de parohii, cataloage cu însemnări și studii. Astfel am dedus creșterea decadală a numărului de cărți cu circulație aici de la 3 (1681—1690) la 97 (1741—1750). După această dată, prin instituirea tipografiei din Blaj, ca și datorită Rescriptelor împărătești din 1746—1747, prin care se interzice orice import de cărți din principate, numărul cărților care pătrund în Transilvania scade simțitor în următoarele decenii, pentru ca, apoi, să crească spre sfîrșitul secolului. Cu toate măsurile vamale de confiscare a cărților românești, ele continuă să sosască pe diverse căi.

Cartea românească în perioada afirmării tiparului blăjean

Spiritul înnoitor propagat de Inocențiu Micu-Klein prinde rădăcini în timpul lui Petru Pavel Aron, la Blaj, care avea să devină cel mai important centru cultural românesc al Transilvaniei. Din tipografia înființată aici în 1750, vor continua să plece cărți românești nu numai în Transilvania, ci și în Moldova și Țara Românească. În timp foarte scurt, localitățile de pe teritoriul

actualului județ Mureș devin posezoare a tot mai numeroase cărți românești tipărite la Blaj. După evaluări incomplete, rezultă că exemplare din **Strastnic**, 1753, se mai păstrează în 23 de localități; **Octoih**, 1760, în 11 localități; **Apostol**, 1767, în 5 localități; **Penticostar**, 1768, în 37 de localități și **Triod**, 1771, în 28 de localități. Cu toată intensificarea activității tipografiei din Blaj și în ciuda interdicțiilor impuse de autorități privind importul de cărți, în deceniile următoare continuă să circule aici cartea din principatele române, în special cele tipărite la București și Rîmnic (motiv pentru care sînt reactualizate decretule împărătești din 1748—1749).

Dintre tipăriturile apărute la București menționăm exemplare din **Evanghelie** (1760) la Așintș, Bernadea, Cuștelnic, Gănești, Hărdeni, Lunca, Lunca Bradului, Moșuni, Suplac, Suseni și Urisiul de Jos; **Antologhion** (1766) la Chimitelnic, Deda și Maiorești; **Cazania** (1768), 24 de exemplare, unele dintre ele în localitățile Cerghid, Hodac, Laslăul Mare, Sîniacob, Valea Izvoarelor; **Penticostar** (1768) la Beica de Sus, Berghia, Dumbrava, Morăreni, Porumbeni, Răzoare, Vinători etc. Numeroase sînt cărțile tipărite la Rîmnic, prețioase nu numai pentru valoarea lor lingvistică, ci și pentru minunatele lor prefețe, bogate în cunoștințe istorice și culturale, între care se disting **Minele**. Menționăm cîteva titluri cu circulație mai mare: **Antologhion** (1752) la Teleac, Sînpetrul de Cîmpie, Socolu de Cîmpie; **Triod** (1761) la Cuștelnic, Band, Grîndeni, Iclănzul, Lechința și Luduș; **Antologhion** (1766) la Aluniș, Așintș, Bahnea, Chețani, Deda, Deaj, Glodeni, Mădăraș, Moșuni, Nadeș, Răstolnița, Sîncrai, Sintana, Sînpaul, Urisiul de Sus și Voiniceni; **Penticostar** (1767) la Așintș, Berghia, Chimitelnic, Glodeni, Grîndeni, Idicel, Suplac, Sîmartinul de Cîmpie, Sînpetrul de Cîmpie și Valea Largă; **Minciul pe luna noiembrie** (1778) la Saschiz ș.a. Numărul tipăriturilor de la Iași este mai mic. Întîlnim **Antologhionul** (1755) la Sîntu, **Evanghelie** (1762) la Glodeni.

Cartea și cultura în epoca luminilor

Sfîrșitul secolului al XVIII-lea marchează profunde transformări

pe plan economic, politic, social și cultural în Transilvania. Revoluția populară din 1784, condusă de Horia, Cloșca și Crișan, are profunde implicații și urmări și în localitățile din valea superioară a Mureșului. Se ridică o întreagă pleiadă de cărturari între care Samuil Micu-Klein, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ion Budai-Deleanu, Ioan Piuaru-Molnar, Iosif Meheși ș.a.

Dacă pînă la această dată literatura tipărită era de factură religioasă, acum încep să apară lucrări lingvistice, istorice, manuale, dicționare, filozofice, de drept, științifice, traduceri ori prelucrări din literatura universală.

Interesul pentru cartea românească devine aici din ce în ce mai mare și datorită dezvoltării impetuoase a învățămîntului. Numai în scaunul Mureșului existau încă în anul 1778, după cum rezultă dintr-o conscripție, 39 de școli, dintre care 16 ortodoxe și 23 unite. Numărul lor se ridică în perioada iozefinistă la 72. Pe lîngă învățămîntul organizat, confesional sau de stat, fruntașii români, intelectualii puneau întreaga lor capacitate de muncă în slujba luminării poporului, îndreptîndu-și atenția spre păturile de jos. Deosebit de semnificativ este exemplul lui Petru Maior care, mai ales în cei 25 de ani cît a fost paroh al Reghinului și protopop al Gurghiuului, s-a preocupat intens de inițierea celor care nu știau să scrie și să citească.

Tot în această perioadă, un mare avînt îl iau bibliotecile, constituite atît în colecții particulare, cît și școlare. Orașul Tîrgu-Mureș va găzdui o mare bibliotecă de cultură europeană prin grija și strădania cancelarului Samuil Tețeki, de aici neputînd să lipsească unele lucrări românești. Între ele se numără lucrarea lui N. A. Mavrocordat, **Despre datorii** (Lipsca, 1722); Dimitrie Cantemir, **Descrierea Moldovei**, (Frankfurt și Leipzig, 1711); Dimitrie Cantemir, **Istoria Imperiului Otoman**, vol. 1—2 (Paris, 1743); Molnar Johann, **Deutsche-Walachische Sprachlere** (Viena, 1778); **Petiția românilor din Transilvania** cu note istorice critice de J.C. Eder (Cluj, 1791); **Biblia** de la Blaj (1795); Șincai Georgiu, **Elementa linguae daco-romanae sive valachicae** (Buda, 1805) ș.a.

Interesul mai mare pentru cărți românești este manifestat din partea bibliotecii Colegiului Reformat

din Tîrgu-Mureș. Lipsa unor școli cu predare în limba română îi determină pe mulți români să-și trimită copiii la școli confessionale catolice ori reformate, cum este cazul lui Gheorghe Șincai, care devine elev al acestui colegiu. Nu întâmplător, atunci când sînt scoase la licitație cărțile din biblioteca lui Kołeseri Samuel, o bună parte din ele vor fi achiziționate de această bibliotecă.

Și bibliotecile din mănăstirile catolice dispuneau de cărți românești. Cunoscuta mănăstire a franciscanilor de la Călugăreni (pe valea Nirajului), care posedă o frumoasă bibliotecă cu profil dogmatic, avea, între altele, și Ioannes Damascenus, *Opera philosophica et theologica* (Blaj, 1763) și Samuil Micu-Klein, *Acatist* (Sibiu, 1801).

În localitățile din județ se mai păstrează și astăzi lucrările lui Samuil Micu-Klein, *Propovedanii...* la înfrăpăciunea oamenilor morți (Blaj, 1784) la Adrian și Daia; *Teologhia moralicească* (Blaj, 1796) la Glodeni, Dumbrava, Milășel, Răzoare, Voișodeni; Petru Maior, *Propovedanii...* și *Didahii...* (Buda, 1809) la Chimitelnic, Cornești, Subpădure, Suseni și Ungheni; *Predici* (Buda, 1810—1811) la Căpuș, Chețani, Laslăul Mare, Petelea și Bozed.

Pe lângă numeroasele cărți, s-au bucurat de circulație și calendarele care atrăgeau prin actualitatea lor, lecturile scurte, istorioare, partea calendaristică și administrativă. Ele au avut circulație în familie, motiv pentru care sînt destul de rare. Nu de mult a fost descoperit pe valea Gurghiului, în localitatea Cașva, *Calendarul* pe anul 1830 (Buda) al lui Ștefan Neagoc, exemplar incomplet, valoros datorită rarității lui. „*Habent sua fata libelli*”

Localitățile rurale rămîn, în continuare, principalele deținătoare de cărți vechi românești. Peste 1500 de tipărituri rămîn mărturie a unei misiuni împlinite. Acestora li se adaugă cele 280 existente în fondurile marilor biblioteci din județ. Cifrele sînt incomplete, mai ales dacă avem în vedere vicisitudinile care, în decursul zbuciumatei noastre istorii, s-au abătut și asupra cărților. Un inventar general al cărților vechi din protopopiatul Tîrgu-Mureșului a fost întocmit de protopopul Partenie Trombiș în baza ordinului Consistoriului de la Sibiu din 1872, care înregistrează 341 de cărți în 19 pa-

roii. Mai tîrziu Aurel Filimon, autor a numeroase contribuții la bibliografia românească veche, culege cărți și informații din zonă, pe care le publică în revista clujeană *Dacoromania*. Tot el vinde Biblioteca Centrală Universitară din Cluj, între anii 1924 și 1929, 57 de cărți vechi românești, o altă parte fiind achiziționată de Biblioteca Județeană Mureș în anul 1964.

În scopul cunoașterii valorosului tezaur de carte veche românească, Biblioteca județeană a organizat, în anul 1974, prima mare expoziție (care a fost urmată de altele în anii 1980 și 1985) în colaborare cu Oficiul Județean pentru Patrimoniul Cultural Național. Ele au prezentat minunate prilejuri de reflectare sugestivă a tradițiilor legături culturale ale localităților acestui ținut cu celelalte părți ale țării, demonstrînd dragostea de cultură, dorința de instruire, existența permanentă, în secole, în care poporul român s-a afirmat ca entitate distinctă, înglobarea acestei părți a Transilvaniei în viața spirituală a țării prin bogăția lucrărilor tipărite, astăzi neprețuite valori pe care județul Mureș le posedă.

Dimitrie POPTĂMAȘ

BIBLIOGRAFIE

1. Filimon, Aurel. *Contribuție la Bibliografia veche românească. Dacoromania, Cluj, 5, 1927/1928, p. 601—619.*
2. Mihu, Elena. *Tipărituri rimnice în județul Mureș. Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Rîmnicu-Vilcea, 1980, p. 165—169 și Buridava, vol. 4, Rîmnicu-Vilcea, 1982.*
3. Moldovan, Liviu. *Despre proveniența în Biblioteca Academiei R. S. România a Psaltirii slavo-române de la 1577. Studii și cercetări de documentare și bibliologie. Vol. 8, nr. 4, dec 1966, p. 515—517.*
4. Sulică, Nicolae. *Contribuții la istoria vechimei elementului românesc și a circulației cărții românești în regiunile secuzate. Reînvieră, Tîrgu-Mureș, 1, nr. 1, nov 1937, p. 11—22 și nr. 2, ian-mar, 1938, p. 11—29.*
5. Dudaș, Florian. *Cazania lui Varlaam în Transilvania. Cluj-Napoca, 1983.*

Savanții și biblioteca

Un savant matematician preocupat și de munca de bibliotecă: G. C. Moisil

Savant de valoare internațională, acad. Grigore C. Moisil, de la a cărei naștere s-au împlinit 80 de ani, la 10 ianuarie 1986, a fost și un proeminent militant al organizării optimale a activității de bibliotecă.

Îndrăzneț gînditor al matematicilor moderne și precursor al informaticii în țara noastră, al problemelor tulburătoare și secunde ale științei contemporane, el ne-a lăsat o operă foarte bogată avînd profunde implicații în toate domeniile matematicii de la logică și algebră pînă la mecanisme automate.

Grigore C. Moisil, în pledoariile lui de mare savant adresate marelui public, a făcut continuu apel la instalarea climatului necesar muncii pertinente cu cartea.

Reflecțiile și avertismentele lui Grigore C. Moisil au ridicat problemele organizării publicațiilor la rangul unei adevărate probleme-cheie a culturii unui popor. Cu dragoste și rafinament vorbea prof. Moisil despre carte în toate ipostazele ei. Astfel, el nota: „Să ne gândim întâi la cărțile de știință și tehnică. În ele este îngrămădită munca tuturor oamenilor de știință din ultimele mii de ani. O carte de matematică conține și munca agrimensurilor egipteni și cea a contabililor babiloneni și cea a lui Pitagora, Euclid și Arhimede și cea a lui Leibniz și Newton, precum și a tuturor matematicienilor din zilele noastre“. El releva undeva că „Există cărți care apar într-o limbă ca să facă cinste poporului care le publică, să marcheze că acest popor s-a ridicat la înălțimea de civilizație a popoarelor celor mai civilizate“.

Seria articolelor sale dedicate bibliografiilor dezvăluie emoționantul său patriotism. Militând pentru promovarea publicării bibliografiilor și în mod deosebit a celor naționale, Grigore C. Moisil a întocmit el însuși câteva și a prefăcut altele. „Mă gândeam — scria el în revista „Contemporanul“ — dacă n-aș fi fost matematician, ce mi-ar fi plăcut să fac? E probabil că mi-ar fi plăcut să fac bibliografie“ ...și adaugă „A publica bibliografia e semn de civilizație, în înțelesul civilizat al cuvântului“.

Pentru documentarea personală, Moisil și-a creat câteva fișiere proprii, pe care le arăta cu plăcere celor ce-l vizitau acasă, scofând în relief importanța acestora în activitatea științifică.

Convins că revoluția tehnico-științifică transformă structural activitatea tradițională de bibliotecă, acad. Grigore C. Moisil a considerat-o ca pe un element esențial al muncii de cercetare și al progresului economic și a militat pentru aducerea ei pe sâgașul celor mai înaintate forme de lucru cu ajutorul calculatorului. Acum un sfert de veac a organizat și a condus cel dintâi „Seminar de documentare automatizată“ din țara noastră.

E. ROMAN

Programul unui semicentenar - „Filiași '50“

Pentru cel ce nu a avut posibilitatea să fie prezent la festivitățile aniversare care au marcat, la 18 decembrie 1985, semicentenarul Bibliotecii Orășenești Filiași, programul, inspirat conceput și realizat, (redactori: prof. Ion Zglimbea și M. Turburan; machetă și prezentare artistică: prof. Al. Isbasa) și editat sub egida C.J.C.E.S. Dolj și a Consiliului de Educație Politică și Culturală Socialistă al orașului Filiași, oferă un fericit prilej de a reconstituit atât traiectul ascendent parcurs de această bibliotecă în cei 50 de ani de activitate, cât și modul în care a fost sărbătorită contribuția acesteia la viața spirituală a urbei, prețuirea unanimă de care se bucură.

„Programul“ își depășește funcțiile strict de a informa asupra manifestărilor propriu-zise — o adunare festivă, onorată de prezența reprezentanților Consiliului Popular Orășeneș Filiași, ai C.J.C.E.S. Dolj, ai C.C.E.S. ai bibliotecilor invitate și ai organizațiilor de masă și obștești și unităților economice și școlare din oraș; două expoziții („Carte de patrimoniu în fondurile Bibliotecii Orășenești Filiași“ și „Filiași — ieri și azi“ — fotografii și machete); un simpozion „Bibliotecă — cultură — educație“, desfășurat în două secțiuni („Bibliotecă economică“ și „Din istoria literară olteană“), cu intervenții de tot interesul, pe care din păcate spațiul nu ne permite să le enunțăm —, pentru a oferi o imagine mult mai complexă și mai completă asupra instituției sărbătorite, dincolo de exeniment. Sînt produse astfel principalele cuvinte de saut și ne facem o bucurie din a extrage niște scurte fragmente: „La aceste succese ale industriei filieșene a contribuit — și ne place s-o spunem în acest moment festiv — și biblioteca orășenească, prin implicarea ei pleneră în viața social-politică și economică a localității, prin contribuția ei la ridicarea la cote calitative superioare, a nivelului politic și profesional al celor cuprinși în sfera producției materiale“ (Eugen Teodorescu, președintele Consiliului Popular al Orașului Filiași); „Istoricul ei, viața ei de ieri și de azi ne prezintă, la scară redusă, progresul bibliotecilor din țara noastră. Pe de altă parte, oamenii implicați în bunul mers al acestei instituții semicentenate, de

la începuturile ei și pînă azi, constituie prototipuri de activiști culturali, cu simțul și onoarea datoriei, cetățeni cu conștiința apartenenței la colectivitatea din care fac parte și o slujesc, în domeniul atât de important al formării conștiinței socialiste“.

Cuvîntul lui Marin Turburan, conducătorul instituției, de asemenea inserat în program, evocă cele „Cinci decenii de activitate“, de cînd, din inițiativa unui grup de intelectuali locali, a luat ființă la Filiași Biblioteca pentru popor „Anton Pann“, cu o intensă activitate culturalizatoare (Numai în primul an se consemna, în procesul verbal al unei inspecții școlare, organizarea unui număr de 15 șezători literare pentru săteni și tineret) și pînă în zilele noastre, trecînd prin momentele importante ale dobîndirii statutului de bibliotecă raională în 1951 și de bibliotecă orășenească în 1968. Această activitate este ilustrată și prin reproducerea unor documente (în facsimil, amintitului proces verbal), a unor extrase din presă, din diferite perioade, a unor imagini fotografice, a „gîndurilor la aniversare“ și a unor autografe acordate bibliotecii de personalități de seamă ale literelor și publicisticii românești, a listei colectivului de sprijin al bibliotecii, a diplomelor obținute în ultimele trei ediții ale Festivalului național „Cîntarea României“ de biblioteca filieșeană. Lipsesc din păcate reperele statistice (dotare, difuzare, cititori înscriși) și curba lor ascendentă, ceea ce ar fi dat mai multă concretețe dimensiunilor lecturii publice din Filiași, oricum intuite.

„Dezvoltarea și activitatea impresionantă, de astăzi, a acestei bibliotecii, sub conducerea îndrăgostitului de carte, directorul Marin Turburan, constituie pentru mine o adîncă satisfacție sufletească și o îndreptățită mîndrie, cînd mă gîndesc la începuturile modeste, de acum o jumătate de secol, mici pîlpîri de luminări aprinse în întuneric, față de flacăra puternică de astăzi, care încălzește inimile celor ce îi calcă pragul și cercetează conținutul miilor și miilor de volume, frumos rînduite, în rafturi, îmbrîndu-te la lectură și destîndere spirituală“.

Aceste cuvinte, pe care le-am lăsat pentru încheiere, aparțin unuia din fondatorii și animatorii Bibliotecii Anton Pann, învățătorul grad superior pensionar Nicolae Mitea, azi membru în colectivul de sprijin al Bibliotecii Orășenești. Ele exprimă simplu, emoționant, nu numai o ștafetă culturală, ci existența unui alt ciclu al culturii românești, o nouă treaptă calitativă a lecturii publice la Filiași.

Ioana LUPU

Congresul F.I.D.

Cel de al 43-lea Congres al Federației Internaționale de Documentare va avea loc între 14 și 18 septembrie 1986 la Montreal, fiind organizat de CISTI (Canadian Institute for Scientific and Technical Information). Tematica principală va fi axată pe transmiterea informării, comunicării și tehnologiei. Între problemele care urmează să fie dezbătute figurează: dezvoltarea tehnologiei comunicării (de ex. tehnica sateliților, sisteme integrate (audio, video și de fixare a datelor, videotext și teletext); publicații electronice; probleme ale sistemelor de transmitere electronică a documentelor; dezvoltarea sistemelor bazate pe calculatoare și transmiterea cunoștințelor tehnice.

Donator necunoscut

Biblioteca orășenească din Braunschweig este covârșită de mulțimea valorilor expediate pe adresa ei de un donator anonim. În fiecare lună îi sosesc din Anglia colete cu cărți și benzi magnetice. Valoarea ultimului colet era de aproximativ 40.000 de mărci și el cuprindea înregistrarea pe benzi magnetice a unor opere muzicale clasice și creații literare engleze, publicații beletristice bibliofile (de ex. ediții ilustrate din opera lui Shakespeare), lucrări de istoria muzicii și artei etc. Expeditorul lor a dezlăuit doar atât: că a citit în ziare despre orașul său natal, Braunschweig, care se mândrește cu vechi tradiții muzicale, că nu are o bibliotecă de muzică. Fiind un bun cunoscător al bibliotecilor orășenești din Anglia, el se rușinează pentru orașul său și se străduiește, pe cât îi stă în putință, să completeze această lipsă.

Discuții asupra Legii bibliotecilor din Polonia

Legea bibliotecilor din Polonia, datînd din anul 1968, este criticată de mai multe persoane, printre altele, pentru următoarele lipsuri: 1. nu definește sarcinile bibliotecii moderne și nu se ocupă de problemele centrelor de informare profesională; 2. nu se oprește asupra activității de control a organelor naționale directoare; 3. nu stabi-

lește drepturile și obligațiile beneficiarilor; 4. nu fixează funcțiile Consiliului de stat al bibliotecilor; 5. prevederile ei privitoare la cadrele bibliotecilor (atît cele de conducere, cit și salariații) sînt neclare. După specialiștii polonezi noua lege trebuie să se refere deopotrivă la bibliotecii și la centrele de informare. Pentru ca ea să ia fîntîna e nevoie de un acord între diferite organe superioare. Se pare că va fi nevoie de o lungă perioadă de pregătire. Lucrările trebuie să înceapă fără întîrzieră — subliniază Boleslaw Howorka — în următoarele domenii: 1. sarcinile principale ale bibliotecilor și centrelor de informare; 2. înființarea organului național director al bibliotecilor și centrelor de informare; 3. drepturile și obligațiile unui corp consultativ național; 4. drepturile și obligațiile organelor de control; 5. organizarea biblioteconomiei și informaticii; 6. drepturile și obligațiile beneficiarilor; 7. documente normative; 8. sfera de activitate a bibliotecii naționale; 9. predarea exemplarelor legale; 10. drepturile și obligațiile bibliotecilor și centrelor de informare.

Împrumutul de videocasete

În primăvara anului 1985 a început împrumutul videocasetelor în R.F.G., printre cele dintîi practice numărîndu-se biblioteca orășenească din Celle. În primul trimestru videoteca a fost solicitată de 612 beneficiari dintre care 79 nu frecventaseră pînă atunci biblio-

Mihai Eminescu. Ex libris Irina Ungur, de Horea Dumitru T. Ungur. Beius, 1985. X3 (Premiul intii).

teca. Au fost împrumutate 2 170 de videocasete (în schimbul a 3 mărci — cheltuieli de regie — pentru fiecare din ele). Din acestea, 1 407 aveau caracter distractiv, 275 erau din domeniul răsîndirii cunoștințelor, iar 488 conțineau filme pentru copii. După începutul promițător, frecvența la videotecă a scăzut într-o oarecare măsură deoarece, din cauza ofertei mici și oscilante, continuitatea achizițiilor pentru fondul video este mai greu de realizat decît pentru fondul de cărți.

Lucrări de specialitate în domeniul biblioteconomiei

Bibliografia retrospectivă a disertațiilor de biblioteconomie cuprinde lucrările de specialitate și tezele de doctorat aflate în patrimoniul Institutului de biblioteconomie și informatică al Universității Humboldt, al Școlii superioare de informatică și biblioteconomie din Berlin și al Școlii superioare de bibliotecari „Erich Weinert” din Leipzig, în totalitate aproximativ 3 000 de titluri. Perioada prelucrată se plasează între anii 1960 și 1980, întregită cu câteva lucrări datînd din 1959. Datele bibliografiei: autorul, titlul, locul de apariție, denumirea preocupată a instituției pregătitoare, data apariției, descrierea cantitativă. În cazul tezelor de doctorat, în descriere se face o mențiune în acest sens. Consultarea bibliografiei este facilitată de un indice alfabetic al autorilor, de unul pe subiecte și de altul geografic, indici care fac trimitere la numărul poziției lucrărilor în bibliografie.

Concurs pentru funcția de secretar general

Uniunea internațională a Asociațiilor de bibliotecari (IFLA) a făcut cunoscut că secretarul ei general se va pensiona în anul 1986 și că din martie 1987 se caută un secretar general nou. Condițiile principale pentru ocuparea funcției: cunoașterea limbilor engleză, franceză, germană; studii superioare și practică în specialitatea bibliotecară, respectiv, în domeniul adiacente; practică în sfera relațiilor internaționale, precum și cunoștințe de organizare, finanțe și conducere legate de sectorul respectiv.

Selecție realizată de
BALOGH József

În românește:
Livia BACĂRU

„Scriitori, opere și personaje din literatura română”

Expoziția-concurs organizată, pe această temă, de către factorii de cultură din Oradea — ne referim la Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă Bihor, Biblioteca județeană, Filiala Uniunii Artiștilor Plastici, Cercul de bibliologie, bibliofilie și ex libris „Gheorghe Șincai” —, a reunit peste două sute de lucrări semnate de 35 de graficieni și trei colecții (aparținând Bibliotecii Centrale de Stat, Bibliotecii Județene Bihor și lui Dafinel Duinea). „Expresie a dorin-

ței de a face cartea mai frumoasă și mai apropiată, ex libris-ul are o existență publică reală, interesând nu numai dinamica mentalităților, dar, deopotrivă, sociologia lecturii și arta plastică”. (Am citat din catalogul expoziției, realizat într-o ținută grafică pe măsura tematicii.)

În numerele din acest an, în măsura spațiului tipografic disponibil, vom reproduce în paginile publicației noastre lucrările premiate. Începutul îl facem cu acest număr.

Universul copilăriei în lumea cărților

Foto : Florentine Feștin